De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000.

Citation for published version (APA):

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, ROA. (1996). *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000. Statistische bijlage. Actualisering 1996*. Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, Faculteit der Economische Wetenschappen. ROA Reports No. 008B
<https://doi.org/10.26481/umarep.1996008B>

Document status and date:

Published: 01/01/1996

DOI:

[10.26481/umarep.1996008B](https://doi.org/10.26481/umarep.1996008B)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Statistische Bijlage
De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000

Actualisering 1996

ROA-R-1996/8B

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde
Universiteit Maastricht

Maastricht, oktober 1996

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de directeur van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt. In geval van overname van het datamateriaal moet telkens duidelijk als bron worden vermeld: "Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt" of "ROA". Van publicaties waarin gebruik wordt gemaakt van gegevens uit deze Statistische Bijlage ontvangen wij gaarne een exemplaar.

Hoewel de grootst mogelijke zorg is besteed aan de inhoud van dit rapport, kan het ROA in genelei opzicht verantwoordelijkheid op zich nemen voor eventuele onvolledigheden of onjuistheden.

Inhoudsopgave

Bladzijde

Voorwoord	i
Toelichting bij het gebruik	v
Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt	vii

1 INFORMATIE OVER BEDRIJVEN

Figuren

1.1	Verwachte uitbreidingsvraag per bedrijfssector, 1995-2000	1
-----	---	---

Tabellen

1.1	Aantal werkenden per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	2
1.2	Percentage vrouwen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	2
1.3	Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	3
1.4	Percentage allochtonen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	3
1.5	Percentage werkenden naar opleidingsniveau per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	4
1.6	Deeltijdarbeid per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	5
1.7	Zelfstandigen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	5
1.8	Flexibel werk per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	6
1.9	Percentage werknemers met vast werk per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	6
1.10	Belangrijkste beroepsklassen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	7
1.11	Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995	11
1.12	Conjunctuurgevoeligheid per bedrijfssector	14
1.13	Verwachte uitbreidingsvraag per bedrijfssector, 1995-2000	14

2 INFORMATIE OVER BEROEPEN

Figuren

2.1	Verwachte baanopeningen verdeeld naar uitbreidings- en vervangingsvraag per beroepssector, 1995-2000	17
-----	--	----

Tabellen

2.1	Aantal werkenden per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	18
2.2	Percentage vrouwen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	21
2.3	Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	24
2.4	Percentage allochtonen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	29
2.5	Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	32
2.6	Deeltijdarbeid per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	37
2.7	Zelfstandigen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	40
2.8	Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	43
2.9	Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	56

2.10	Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	59
2.11	Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995	73
2.12	Conjunctuurgevoeligheid per beroepsklasse	76
2.13	Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000	79
2.14	Verwachte vervangingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000	82
2.15	Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000	85

3 INFORMATIE OVER OPLEIDINGEN

Figuren

3.1	Verwachte baanopeningen verdeeld naar uitbreidings- en vervangingsvraag per opleidingscategorie, 1995-2000	93
3.2	Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingscategorie, 1995-2000	93
3.3	Arbeidsmarktperspectieven voor schoolverlaters per opleidingscategorie in 2000	94

Tabellen

3.1	Participatie schoolverlaters in vervolgopleidingen per opleidingsrichting, 1995	95
3.2	Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	98
3.3	Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	100
3.4	Percentage vrouwelijke werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995	102
3.5	Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	105
3.6	Percentage allochtonen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	109
3.7	Percentage allochtone werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995	111
3.8	Deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	114
3.9	Deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995	116
3.10	Zelfstandigen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	119
3.11	Flexibel werk per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	121
3.12	Percentage werknemers met vast werk per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	123
3.13	Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingsrichting, 1995	125
3.14	Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995	128
3.15	Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	131
3.16	Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen op een aansluitend of hoger functieniveau per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	142
3.17	Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	144
3.18	Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995	155
3.19	Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden	157
3.20	Conjunctuurgevoeligheid per opleidingstype	174
3.21	Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingsrichting, 1995	176
3.22	Percentage schoolverlaters dat als werkloos staat geregistreerd per opleidingsrichting, 1995	179

3.23	Percentage onderbenutting per opleidingstype, 1995	182
3.24	Onderbenutting van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995	184
3.25	Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingsrichting, 1995	187
3.26	Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype, 1995-2000	190
3.27	Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype, 1995-2000	192
3.28	Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype, 1995-2000	194
3.29	Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1995-2000	196
3.30	Indicator toekomstige arbeidsmarktsituatie (ITA) en Indicator toekomstige kans op knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar opleidingstype in 2000	200

Bijlage A

A.1	Bedrijfssectoren op basis van SBI'78	205
A.2	Bedrijfssectoren op basis van SBI'93	205
A.3	Beroepsklassen	206
A.4	Opleidingstypen	209

Voorwoord

Deze *Actualisering* van de *Statistische Bijlage* bij het in 1995 verschenen rapport *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000* (ROA-R-1995/3) geeft een systematisch overzicht van de verwachte arbeidsmarktontwikkelingen en de actualisatie van de actuele arbeidsmarktgegevens die ten grondslag liggen aan het hoofdrapport. Er wordt vanuit het Informatiesysteem Onderwijs-Arbeidsmarkt van het ROA – over de volle breedte van de arbeidsmarkt – informatie gegeven, verbijzonderd naar 13 bedrijfssectoren, 93 beroepsklassen en 79 opleidingstypen. De opleidingeninformatie is aangevuld met meer specifieke arbeidsmarktinformatie over de schoolverlaters van het AVO, VBO, MBO en HBO. De actuele arbeidsmarktgegevens zijn aangepast aan de in 1996 beschikbare informatie. In deze tussentijdse actualisering van de *Statistische Bijlage* zullen geen nieuwe prognoses en nieuwe informatie over de conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid worden gepresenteerd. Nieuwe arbeidsmarktprognoses, die betrekking zullen hebben op de vraag- en aanbodontwikkelingen op de arbeidsmarkt tot het jaar 2002, zullen najaar 1997 weer worden gepresenteerd in de nieuwe versie van het tweejaarlijkse rapport *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep*, met de bijbehorende *Statistische Bijlage*.

Deze *Actualisering* heeft dezelfde opbouw als de oorspronkelijke *Statistische Bijlage* bij *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000*. Daarbij is ook de tabelnummering ongewijzigd gebleven. In deze *Actualisering* van de *Statistische Bijlage* 1995 wordt voor het eerst een beschrijving gegeven van de actuele ontwikkelingen op de arbeidsmarkt met betrekking tot de thema's die in de *Statistische Bijlage* per bedrijfssector, beroepsklasse en/of opleidingstype worden gepresenteerd. Deze beschrijving is gebaseerd op een vergelijking van de actuele arbeidsmarktinformatie die betrekking heeft op het gemiddelde van de jaren 1994 en 1995 die in deze *Statistische Bijlage* wordt gepresenteerd, en de actuele arbeidsmarktinformatie die betrekking heeft op het gemiddelde van de jaren 1993 en 1994 die in de oorspronkelijke *Statistische Bijlage* is terug te vinden. Deze vergelijking heeft tot doel om gemakkelijker inzicht te geven in de verschuivingen die zich in de tussenliggende periode op de arbeidsmarkt hebben voorgedaan.

Het hoofdrapport *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000* geeft het kader aan waarin de tabellen in deze *Statistische Bijlage* moeten worden geplaatst. Om echter ook voor bij zelfstandig gebruik van deze publicatie de betekenis van de geboden informatie aan te geven is verder een korte toelichting bij het gebruik opgenomen.

Deze *Statistische Bijlage* bestaat evenals vorig jaar uit drie delen, die betrekking hebben op de arbeidsmarktinformatie naar bedrijfssector, beroep en opleiding. In deze drie delen wordt achtereenvolgens arbeidsmarktinformatie gepresenteerd met betrekking tot de persoonskenmerken van de werkenden, de functiekenmerken, de substitutiemogelijkheden op de arbeidsmarkt en de conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid en de voor de periode 1995-2000 verwachte arbeidsmarktontwikkelingen. In aanvulling hierop wordt bij de opleidingen informatie gepresenteerd met betrekking tot de huidige en de

toekomstige aansluitingsproblemen op de arbeidsmarkt. Tevens wordt de opleidingsinformatie op een aantal punten aangevuld met actuele schoolverlatersinformatie.

In de meeste tabellen wordt ook een kwalitatieve typering gegeven van de gepresenteerde informatie. Bij de actuele arbeidsmarktinformatie wordt tevens een indicatie gegeven van de trend in de afgelopen jaren. Bij de informatie over beroepen gaat het hierbij in principe om de ontwikkeling in de periode 1991-1995. Door het ontbreken van de benodigde informatie over de eerste jaren van deze periode, is er bij de opleidingen en bij enkele specifieke arbeidsmarktgegevens echter slechts gekeken naar de trendmatige ontwikkeling in de jaren 1993-1995. Doordat er slechts voor twee jaar informatie beschikbaar is over bedrijven volgens de *Standaard Bedrijfsindeling 1993* (SBI'93) is voor de informatie met betrekking tot bedrijven slechts gekeken naar de trendmatige ontwikkeling in de jaren 1994-1995¹. De informatie over de trendmatige ontwikkeling heeft meestal betrekking op de ontwikkeling van het *aandeel* van de desbetreffende categorie. Alleen bij de tabellen 1.1, 2.1 en 3.2 gaat het om de ontwikkeling van het aantal werkenden.

De arbeidsmarktgegevens met betrekking tot de werkzame bevolking zijn afkomstig uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Om de robuustheid van de informatie te vergroten, hebben de gepresenteerde gegevens telkens betrekking op het gemiddelde van de jaren 1994 en 1995. Om de herkenbaarheid van individuele respondenten te voorkomen, heeft het CBS de restrictie gesteld dat bij het publiceren van tweejaarlijkse gemiddelden alleen cijfers over categorieën mogen worden gepresenteerd die betrekking hebben op minimaal 2.500 personen.

In de EBB 1995 is geen informatie meer beschikbaar over bedrijven gecodeerd volgens de *Standaard Bedrijfsindeling 1978* (SBI'78). De SBI'78 werd tot nu toe gebruikt voor het indelen van bedrijven naar bedrijfssectoren. Door het ontbreken van deze gegevens is de overstap gemaakt naar een indeling volgens de SBI'93, waarvan momenteel zoals reeds eerder is opgemerkt nog slechts voor twee jaar informatie beschikbaar is (EBB 1994 en 1995). Door deze overstap wijkt de gehanteerde bedrijfssectorindeling enigszins af van die in de vorige *Statistische Bijlage*. Dit is met name van invloed op de volgende bedrijfssectoren: Overheid, Overige commerciële dienstverlening, Overige industrie (waar de meubelindustrie vervalt en gaat naar de sector Metaal en elektrotechniek) en in mindere mate de Bouw. De actuele informatie over bedrijven is gebaseerd op de SBI'93, terwijl de niet geactualiseerde informatie over conjunctuurgevoeligheid en de prognoses per bedrijfssector nog gebaseerd zijn op de (oude) SBI'78. De gehanteerde indelingen zijn in Bijlage A opgenomen.

In deze *Actualisering* van de *Statistische Bijlage* zijn de verdeeltabellen (tabellen 1.10,

1. De wijze waarop deze typering en trendmatige ontwikkelingen zijn bepaald, wordt beschreven in het werkdokument *Methodiek van het informatiesysteem onderwijs-arbeidsmarkt 1995*, ROA-W-1995/3, Maastricht, 1995.

1.11, 2.8, 2.10, 3.15 en 3.17), die een overzicht geven van bijvoorbeeld de belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, uitvoeriger dan in de vorige *Statistische Bijlage*. In de vorige *Statistische Bijlage* worden alleen de categorieën gepresenteerd die voorkomen in een bepaalde beroepsklasse, bedrijfssector of opleidingstype met meer dan 2.500 werkenden én een werkgelegenheidsaandeel van 5% of meer. In deze actualisering worden alle opleidingstypen, beroepsklassen of bedrijfssectoren gepresenteerd die meer dan 2.500 werkenden hebben én een werkgelegenheidsaandeel van 3% of meer. Hierdoor wordt de informatie met betrekking tot de kleinere opleidingstypen, beroepsklassen of bedrijfssectoren aanmerkelijk vergroot. Eveneens wordt ditmaal in deze tabellen het resterende percentage aangegeven van de beroepsklassen, bedrijfssectoren of opleidingstypen die niet gepresenteerd worden. Nog uitgebreidere versies van deze tabellen, waarbij alle werkgelegenheidsaandelen van minstens 2.500 zijn opgenomen, zijn vanwege hun omvang niet opgenomen in deze *Statistische Bijlage*. Omdat dergelijke gedetailleerde informatie voor een aantal betrokkenen van belang kan zijn, zijn ze opgenomen in een aparte uitgave² die bij het ROA verkregen kan worden.

De in het derde deel gepresenteerde schoolverlatersinformatie is afkomstig uit de grootschalige schoolverlatersenquête *Registratie Uitstroom en Bestemming van Schoolverlaters (RUBS)* en de *HBO-Monitor*³. In deze onderzoeken worden de schoolverlaters respectievelijk driekwart en anderhalf jaar na het verlaten van de opleiding geënuquêteerd. De in deze geactualiseerde versie van de *Statistische Bijlage* gepresenteerde informatie heeft betrekking op de arbeidsmarktsituatie in 1995 van de gediplomeerden uit het leerjaar 1993-1994. Aan het presenteren van deze schoolverlatersinformatie is de restrictie gesteld dat de gepubliceerde informatie per categorie minimaal betrekking moet hebben op 25 respondenten.

Er zijn geen schoolverlatergegevens bekend voor het basisonderwijs en het WO. Door het ontbreken van informatie over enkele opleidingstypen in de schoolverlatersenquête *RUBS* 1995, kunnen verder in deze *Statistische Bijlage* geen schoolverlatersgegevens worden gepresenteerd over: VBO installatietechniek, KMLO (Kort Middelbaar Laboratorium Onderwijs), KMBO metaalbewerking, MBO procestechniek en MBO medisch laboratorium. Daarentegen wordt in tegenstelling tot de oorspronkelijke *Statistische Bijlage* wel schoolverlatersinformatie gegeven over de opleidingsrichting MBO toerisme. Eveneens zijn er ten opzichte van de vorige *Statistische Bijlage* een aantal verouderde opleidingsnamen met betrekking tot de schoolverlatersinformatie geactualiseerd. Voor het agrarische onderwijs op MBO-niveau is een nieuwe indeling gehanteerd die meer opleidingsrichtingen onderscheidt. Het gaat hierbij om de volgende veranderingen:

2. *Verdeeltabellen van bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen.*

3. De opleidingsindeling die gehanteerd wordt voor de HBO-opleidingsrichtingen is afwijkend van de tabellen in de publicaties van de HBO-Monitor. De schoolverlatersinformatie over met name de opleidingsrichting HBO leraar agrarisch wijkt op enkele punten af van de informatie in de rapportage van de HBO-Monitor.

VBO metaalkunde
 VBO kantoorpraktijk
 VBO verkooppraktijk
 MBO metaalkunde
 MBO civ. en cons. technische diensten
 MAS A en B land- en tuinbouw

VBO mechanische techniek
 VBO administratie
 VBO verkoop en handel
 MBO mechanische techniek
 MBO facilitaire dienstverlening
 MBO plantenteelt, MBO veehouderij,
 MBO levensmiddelentechnologie,
 MBO dierenverzorging, MBO groene ruimte

Verder zijn een aantal namen van beroepsklassen aangepast aan de nieuwe spelling.

In de tabellen met arbeidsmarktgegevens worden de volgende tekens gebruikt:

- . er wordt niet voldaan aan de ondergrens voor publicatie.
- typering of trend is onbekend.

Achterin het hoofdrapport worden de gehanteerde centrale begrippen gedefinieerd, waarbij telkens verwezen wordt naar de publicaties waarin nadere informatie te vinden is. In Bijlage A van de *Statistische Bijlage* wordt een overzicht gegeven van de onderscheiden bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen met bijbehorende coderingen.

Deze geactualiseerde *Statistische Bijlage* is samengesteld door drs. A.G.M. Matheeuwsen. De projectleiding van het ROA-informatiesysteem – waarover de *Statistische Bijlage* rapporteert – is in handen van dr. A. de Grip en dr. L. Borghans. Aan de huidige versie van het informatiesysteem is ook meegewerkt door drs. R.J.P. Dekker, prof.dr. J.A.M. Heijke, drs. J. Hoevenberg, drs. W. Smits en drs. E.J.T.A. Willems.

Onze dank gaat uit naar de leden van de begeleidingscommissie Deze commissie bestaat uit de volgende leden: prof.dr. J.L. Peschar (voorzitter, Rijksuniversiteit Groningen), drs. J.W. Altena (Centraal Bureau voor de Statistiek), drs. J. Lint (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij), dhr. H. Daale (Noordelijke Hogeschool Leeuwarden), drs. J. Fokkema (Landelijk Bureau voor de Arbeidsvoorziening), drs. C. Gorter (Ministerie Economische Zaken), drs. E. Janissen (LDC), drs. H.J. Roodenburg (Centraal Planbureau), drs. J.J. Smit (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid), drs. M. Wegerif (Landelijk Bureau voor de Arbeidsvoorziening), drs. G.R. de Wit (LDC), drs. B.T.M. Verlaan (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) en drs. J.P. Vosse (Organisatie voor Strategisch Arbeidsmarktonderzoek).

Toelichting bij het gebruik

In deze *Statistische Bijlage* bij de *Arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000* is informatie bijeengebracht die een beeld geeft van de arbeidsmarktsituatie van achtereenvolgens bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen. Deze gegevens hebben tot doel de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt transparant te maken. Dit kan een ondersteuning betekenen voor degenen die betrokken zijn bij beslissingen rondom het onderwijs. Hierbij kan gedacht worden aan leerlingen die voor hun studiekeuze staan, de overheid, de arbeidsvoorzieningsorganisatie, scholen en ook personen die in het bedrijfsleven betrokken zijn bij het wervingsbeleid.

Om inzicht te geven in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt wordt een drietal groepen gegevens gepresenteerd. Dit zijn de prognoses tot het jaar 2000, de actuele arbeidsmarktsituatie en de structurele positie van beroepen en opleidingen.

De prognoses hebben betrekking op de middellange termijn, in dit rapport tot het jaar 2000. Omdat veel (beroeps)opleidingen in Nederland een duur hebben van vier jaar is het van belang om te anticiperen op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt over vijf jaar. Hierdoor kan een eventuele omslag in de arbeidsmarktpositie tijdig worden voorzien. De prognoses zijn opgesteld uit een vergelijking van vraag en aanbod van nieuwkomers op de arbeidsmarkt. Aan de vraagkant betreft dit de uitbreidingsvraag en de vervangingsvraag die tezamen de baanopeningen vormen. Aan de aanbodkant gaat het in de eerste plaats om de arbeidsmarktintroom van schoolverlaters. De Indicator Toekomstige Arbeidsmarktsituatie (ITA) geeft de verhouding tussen vraag en aanbod weer. Hierbij is tevens rekening gehouden met het aanbod van kortdurige werklozen en zijn ook de effecten verdisconteerd die het gevolg zijn vraagoverschotten of -tekorten bij naburige opleidingstypen.⁴ Daarbij moet worden bedacht dat een aanbodoverschot van mensen met een bepaalde opleidingsachtergrond niet per se tot werkloosheid van de betrokkenen hoeft te leiden. Veelal uiten discrepanties tussen vraag en aanbod zich in een hogere kans op werk buiten het eigen vakgebied, of beneden het gevolgde opleidingsniveau, een lagere beloning, meer kans op een tijdelijk contract, enz.

Bij de actuele arbeidsmarktinformatie wordt tevens een indicatie van de trend gegeven. Deze trend weerspiegelt de veranderingen in de betreffende grootheid in de afgelopen periode en heeft op zich geen voorspellende betekenis. Hoewel de actuele situatie af kan wijken van de ontwikkelingen tot 2000 is het van belang de voorspelde arbeidsmarktperspectieven te bezien in het licht van de actuele arbeidsmarktsituatie. Met name tussen de verschillende opleidingsniveaus bestaan er immers aanzienlijke meer structurele verschillen in de arbeidsmarktpositie die door tegengestelde arbeidsmarktperspectieven niet geheel zullen worden weggenomen. Zo zal een WO-afgestudeerde die een richting volgt

4. In *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2000* wordt in figuur 2.1 de globale opzet van het prognosemodel in beeld gebracht.

met slechte perspectieven mogelijk een functie krijgen met een minder gunstige beloning, maar dan toch kan deze beloning hoger liggen dan van VBO'ers uit richtingen met een gunstig perspectief.

Om deze reden wordt naast de prognoses informatie verstrekt over de actuele situatie op de arbeidsmarkt. Deze 'monitoring' – die deels is gebaseerd op enquêtes onder schoolverlaters – brengt daarnaast kenmerken aan het licht die niet rechtstreeks gekoppeld kunnen worden aan het arbeidsmarktperspectief en wellicht door verschillende betrokkenen anders zullen worden gewaardeerd. Voorbeelden hiervan zijn de beroepenverdeling van de werkenden met een bepaalde opleidingsachtergrond, maar ook het percentage deeltijdwerk, dat voor de ene gunstig en door de ander juist als ongunstig zal worden beschouwd.

Als derde categorie is informatie opgenomen over de structurele positie van beroepsklassen en opleidingstypen. Het betreft hier de conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid, de uitwijk- en substitutiemogelijkheden en de concurrentie-index. Deze indicatoren hebben tot doel het geschetste perspectief in een breder kader te plaatsen. De prognoses van vraag en aanbod zijn uiteraard altijd aan onzekerheid onderhevig en verder zal een schoolverlater doorgaans een lange tijd op de arbeidsmarkt vertoeven. De structurele kenmerken beogen daarom een indicatie te geven van de het risico dat men op de arbeidsmarkt loopt. De conjunctuurgevoeligheid geeft aan in welke mate de werkgelegenheid in het betreffende segment aan schommelingen onderhevig is, terwijl de uitwijkmogelijkheden aangeven in welke mate werkenden afhankelijk zijn van de werkgelegenheidsontwikkelingen in één beroep of bedrijfssector of juist uit kunnen wijken naar meerdere beroepen en bedrijfssectoren. Verder geeft de concurrentie-index aan welke opleidingstypen een overlappend deel van de arbeidsmarkt bestrijken. Hierdoor ontstaat een beeld van de concurrerende opleidingstypen.

Zoals reeds is opgemerkt bevat de *Statistische bijlage* informatie over bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen. De confrontatie tussen vraag en aanbod vindt plaats op het niveau van opleidingstypen, omdat in eerste instantie de opleidingsachtergrond van werkenden de afbakening van deelmarkten op de arbeidsmarkt bepaalt. De prognoses met betrekking tot de onderscheiden bedrijfssectoren en beroepsklassen hebben daarom alleen betrekking op de vraagkant van de arbeidsmarkt. Men dient zich daarbij te realiseren dat een groot aantal baanopeningen niet altijd een gunstig perspectief hoeft in te houden, omdat ook in dat geval de aanbodontwikkeling nog omvangrijker kan zijn.

Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt

In de *Statistische Bijlage* die in 1995 is verschenen, wordt actuele arbeidsmarktinformatie met betrekking tot de werkzame bevolking gepresenteerd die gebaseerd is op de gemiddelde cijfers over 1993 en 1994. In deze actualisering heeft deze arbeidsmarktinformatie betrekking op de gemiddelde cijfers over 1994 en 1995. De gepresenteerde schoolverlatersinformatie in de vorige versie van de *Statistische Bijlage* heeft betrekking op de arbeidsmarktsituatie in 1994 van gediplomeerden uit het leerjaar 1992-1993, terwijl in deze *Statistische Bijlage* de arbeidsmarktsituatie in 1995 van de gediplomeerden uit het leerjaar 1993-1994 wordt gepubliceerd. De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt die hier worden beschreven hebben tot doel de verschuivingen in kaart te brengen die zich in de tussenliggende periode hebben voorgedaan. Het gaat hierbij om een pure beschrijving van het cijfermateriaal, waarbij in principe niet op de achterliggende oorzaken wordt ingegaan. Hoewel het telkens gaat om relatief geringe verschuivingen, is het opvallend dat op enkele punten de arbeidsmarktsituatie voor schoolverlaters zich in tegengestelde richting ontwikkelt vergeleken met die van de gehele werkzame bevolking. Dit betreft bijvoorbeeld het percentage deeltijdwerkers, vast werk en onderbenutting. Daarbij is er telkens sprake van een verbetering van de arbeidsmarktpositie bij de schoolverlaters, tegenover veelal een verslechtering van de arbeidsmarktpositie van de gehele werkzame bevolking.

Hierna worden achtereenvolgens de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt besproken met betrekking tot de persoonskenmerken van de werkenden, de functiekenmerken en de substitutiemogelijkheden op de arbeidsmarkt. Bij de informatie over bedrijfssectoren heeft, zoals in het voorwoord reeds is opgemerkt, een aanzienlijke verandering van de classificatie plaatsgevonden⁵. De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt met betrekking tot bedrijfssectoren worden wel geanalyseerd, maar hierbij moet steeds rekening worden gehouden met de (niet geringe) invloed van deze overgang.

Aantal werkenden

De werkgelegenheid in personen is in Nederland met 1,4% toegenomen, van gemiddeld 5.885.500 werkenden in 1993/1994 tot gemiddeld 5.970.000 werkenden in 1994/1995.

De werkgelegenheid is voor bijna alle bedrijfssectoren toegenomen. Aangenomen mag echter worden dat de grote verschuivingen in de sectorale werkgelegenheidsstructuur voor een belangrijk deel zijn toe te schrijven aan de overgang van de SBI'78 naar de SBI'93. Alleen bij van de sectoren *landbouw en visserij* en *overige industrie* is sprake van een krimpende werkgelegenheid. Voor de *overheid* en *overige commerciële dienstverlening* is de groei, zowel in absolute als in relatieve zin erg groot.

5. De arbeidsmarktinformatie over bedrijven is in deze *Statistische Bijlage* gebaseerd op een indeling die gebaseerd is op de SBI'93, terwijl de bedrijfsindeling voorheen gebaseerd was op de SBI'78.

Voor iets meer dan de helft van de 93 beroepsklassen is de werkgelegenheid toegenomen. De werkgelegenheidsgroei is in absolute zin het grootst voor de beroepsklassen *hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.* en *chauffeurs en spoorwegpersoneel*, met een groei van respectievelijk 12.500 en 10.000 werkenden. In relatieve zin is de werkgelegenheidsgroei het grootst voor de beroepsklassen *monteurs en controleurs elektrotechnische producten* en *sportdocenten en -instructeurs*. Het aantal *monteurs en controleurs elektrotechnische producten* neemt toe met bijna 25%. De werkgelegenheid in de beroepsklasse *sportdocenten en -instructeurs* groeit met ongeveer 17%. De economisch-administratieve beroepen *commercieel-administratieve employés* en *administrateurs en bankemployés* blijven de grootste beroepsklassen ondanks een lichte daling in de werkgelegenheid. In deze beroepsklassen zijn respectievelijk 357.000 en 351.000 mensen werkzaam. Met name bij veel technische, ambachts- en industrieberoepen is de werkgelegenheid dalend. In absolute zin is de werkgelegenheidskrimp het grootst voor de beroepsklassen *monteurs en controleurs elektrotechnische installaties, machinebank-, plaatwerkers en smeden* en *economen en accountants*, met alle een krimp van circa 5.000 werkenden. De werkgelegenheidskrimp is, in relatieve zin het grootst voor *elektrotechnische constructeurs en ingenieurs* en *operators en datatypisten*, met een krimp van ruim 20%.

Voor 50 van de 79 opleidingstypen is de werkgelegenheid gegroeid. De werkgelegenheidsgroei is, in absolute zin het grootst voor de opleidingstypen *MBO/LLW verpleging en medische assistentie* en *HAVO/VWO*, met een groei van respectievelijk 13.000 en 11.500 werkenden. In relatieve zin is de werkgelegenheidsgroei het grootst voor de opleidingstypen *WO kunst* en *HBO tolk en vertaler*. Een daling in de werkgelegenheid doet zich met name voor bij personen met alleen *basisonderwijs* of een opleiding op VBO-niveau. In absolute zin is de werkgelegenheidsdaling het grootst voor de opleidingstypen *basisonderwijs* en *VBO mechanische techniek*. De werkgelegenheid voor deze opleidingstypen daalde met respectievelijk 12.500 en 10.000 werkenden. Ondanks deze werkgelegenheidsdaling blijft het *basisonderwijs* het grootste opleidingstype met bijna 500.000 werkenden.

Opvallend genoeg verandert de typering van de trend van dalend in constant, hetgeen erop lijkt te wijzen dat de krimp van de werkgelegenheid voor ongeschoolden is afgeremd. Bij de opleidingen op VBO- en MBO-niveau is de trend in het aantal werkenden overwegend dalend, terwijl de werkgelegenheid voor personen met een HBO- of WO-opleiding overwegend een stijgende trend vertoont.

Aandeel vrouwen in de werkgelegenheid

De verhouding tussen het aantal werkende mannen en vrouwen is ongewijzigd gebleven. Het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen is 37%, hetgeen overeenkomt met circa 2.210.000 werkende vrouwen.

Het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen in de verschillende bedrijfssectoren blijft eveneens nagenoeg gelijk. In de bedrijfssectoren *overheid, landbouw en visserij, overige industrie* en *bank- en verzekeringswezen* neemt het percentage vrouwen in de werkgelegenheid licht af, terwijl in de sectoren *voedings- en genotmiddelenindustrie* en *kwartaire diensten* het percentage vrouwen iets toeneemt. *Kwartaire diensten* blijft de sector met het grootste werkgelegenheidsaandeel van vrouwen: 70%. Daarentegen blijft het percentage vrouwen het kleinst in de *bouw*.

Het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen neemt in absolute zin het sterkst af in de beroepsklassen *taalkundigen, tolken en vertalers* en *bibliotheek- en archiefmedewerkers*, met respectievelijk 8 en 5%-punt. De beroepsklassen *chauffeurs en spoorwegpersoneel* en *taalkundigen, tolken en vertalers* vertonen in relatieve zin de sterkste afname, met een daling van circa 15%. Daarentegen neemt het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen in absolute zin het sterkst toe in de beroepsklassen *fotografen, ontwerpers en vormgevers, chemo-technici en laboranten, paramedische en verwante functies, hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d., advocaten, rechters en notarissen* en *politie en beveiligingspersoneel*. Deze laatste beroepsklasse kent ook de grootste relatieve groei van het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen. Bij het *politie en beveiligingspersoneel* groeit het werkgelegenheidsaandeel met ruim een kwart. In het algemeen is het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen erg laag in de technische, ambachts- en industrieberoepen. Een uitzondering hierbij is de beroepsklasse *patroonmakers, naaiers en zeilmakers*, met een werkgelegenheidsaandeel van vrouwen van 75%. Het percentage vrouwen is in het algemeen het grootst bij de medische en paramedische beroepen, met zelfs vrijwel alleen maar vrouwelijke werkenden in de beroepsklasse *dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten*. Veranderingen in de typering van de trendmatige ontwikkeling hebben met name betrekking op een minder sterke groei of een sterkere afname van het percentage vrouwen in een bepaalde beroepsklasse.

Bijna de helft van de opleidingstypen met meer dan 2.500 vrouwelijke werkenden, laat een toename van het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen zien. Het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen neemt zowel in absolute als in relatieve zin het sterkst toe bij werkenden met een opleidingsachtergrond *WO landbouw en milieukunde*. In absolute zin is de groei eveneens groot bij *WO kunst* en *HBO verpleging en paramedisch*. Het opleidingstype *MBO politie en defensie* is na *WO landbouw en milieukunde* het opleidingstype met relatief de sterkste groei van het percentage vrouwen. Het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen daalt zowel in absolute als in relatieve zin het sterkst voor het opleidingstype *WO bestuurlijk*. In absolute zin daalt het aandeel vrouwen eveneens sterk voor *MBO textiel- en ledertechniek*. Daarentegen daalt het aandeel relatief sterk bij het opleidingstype *HBO commerciële economie*. Het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen blijft het grootst bij het opleidingstype *MBO/LLW secretariaat*: 97%.

In tegenstelling tot het groeiende aandeel vrouwen in de totale werkzame bevolking bij een meerderheid van de opleidingstypen, neemt het aandeel werkende vrouwen bij de

schoolverlaters bij een meerderheid van de opleidingen af. In absolute zin daalt het werkgelegenheidsaandeel van vrouwen het sterkst bij de schoolverlaters met een opleidingsachtergrond *MBO chemisch laboratorium* en *MBO commerciële economie*. Het percentage vrouwelijke schoolverlaters van de chemisch-laboratorium-opleidingen op MBO-niveau neemt zelfs met circa 25%-punt af. De daling van het percentage vrouwelijke schoolverlaters is eveneens aanzienlijk bij commercieel-economisch-opgeleiden op MBO-niveau. In relatieve zin daalt het aandeel vrouwelijke schoolverlaters het sterkst bij de opleiding *HBO bedrijfsinformatica*. Met uitzondering van de opleidingsrichting haven en vervoer neemt het percentage vrouwelijke schoolverlaters met een technische MBO-opleiding af.

Aandeel jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar)

Het aandeel van jongeren in de werkgelegenheid in Nederland is afgenomen van 30,5% tot 29,3%. Daarentegen neemt het werkgelegenheidsaandeel van ouderen licht toe met 0,5%-punt tot bijna 15%. Met eveneens een toename van zowel het aandeel 30-39-jarigen als 40-49-jarigen illustreert dit het vergrijzingsproces van de werkzame bevolking.

In vrijwel alle bedrijfssectoren, met uitzondering van de sectoren *landbouw en visserij* en *energie*, neemt het percentage jongeren af met 1 of 2%-punt. Het percentage ouderen neemt daarentegen bij de helft van de bedrijfssectoren toe met ongeveer 1%, terwijl het in de andere sectoren bij benadering even groot blijft. De sectoren *handel* en *overige commerciële dienstverlening* hebben een relatief jonge leeftijdsopbouw. In de sector *landbouw en visserij* werken relatief veel ouderen: 25%.

Voor het overgrote deel van de beroepsklassen neemt het percentage jongeren af. De afname is, in absolute zin het grootst bij de beroepsklassen *sportdocenten en -instructeurs*, *bouwkundige projectleiders* en *opticiens en apothekersassistenten*. Het werkgelegenheidsaandeel van jongeren daalt in deze beroepsklassen met 7%-punt. In relatieve zin is de afname van het aandeel jongeren het grootst bij *bouwkundige projectleiders*, *hogere werktuigkundigen* en *sociale wetenschappers*. Daarentegen neemt het werkgelegenheidsaandeel van jongeren in absolute en relatieve zin het sterkst toe in de beroepsklassen *werktuigbouwkundigen* en *huishoudkundige voorlichters*. Ook in relatieve zin neemt het werkgelegenheidsaandeel van jongeren in deze beroepsklassen sterk toe. Het percentage ouderen neemt in het overgrote deel van de beroepsklassen toe. In absolute en relatieve zin neemt het werkgelegenheidsaandeel van ouderen het sterkst toe in de beroepsklassen *heftruckchauffeurs*. Het percentage ouderen stijgt verhoudingsgewijs eveneens sterk in de beroepsklassen *leerling verpleegkundigen*, *zieken- en kraamverzorgenden* en *productiepersoneel grafische industrie*. In de beroepsklassen *geestelijke verzorgers* en *beleidsmedewerkers en hoofdbambtenaren* neemt het werkgelegenheidsaandeel van ouderen in absolute zin het sterkst af. Het percentage ouderen neemt ook in relatieve zin het sterkst af bij de *geestelijke verzorgers*. De relatieve daling is eveneens groot in de beroepsklassen *technisch tekenaars* en *politie en beveiligingspersoneel*. De technische,

ambachts- en industrieberoepen hebben een relatief jonge leeftijdsopbouw, evenals de medische en paramedische beroepen, maar hierbij is de beroepsklasse *artsen, medische specialisten en apothekers* een uitzondering. De pedagogische beroepen hebben daarentegen een relatief oudere leeftijdsopbouw, met uitzondering van de *sportdocenten en -instructeurs*.

De daling van het werkgelegenheidsaandeel van jongeren doet zich ook bij het overgrote deel van de opleidingstypen voor, terwijl het percentage ouderen bij de meeste opleidingstypen toeneemt. Het percentage jongeren daalt bij bijna alle opleidingen op VBO- en MBO-niveau. In absolute zin daalt het percentage jongeren het sterkst bij de opleidingstypen *MBO/LLW verzorging* en *HBO medisch laboratorium*. Bij de opleidingen *HBO medisch laboratorium*, *MBO/LLW fijnmechanische techniek* en *HBO technisch laboratorium* is de daling van het werkgelegenheidsaandeel van jongeren relatief gezien het grootst. Daarentegen stijgt het werkgelegenheidsaandeel van jongeren in absolute zin het sterkst voor de opleidingstypen *HBO bestuurlijk-juridisch*, *HBO haven en vervoer* en *HBO bedrijfseconomie*. Voor de eerstgenoemde twee opleidingstypen is ook de relatieve stijging van het werkgelegenheidsaandeel van jongeren het grootst. In absolute zin neemt het werkgelegenheidsaandeel van ouderen het sterkst toe in de opleidingstypen *WO wiskunde en natuurwetenschappen*, *HBO werktuigbouwkunde* en *WO juridisch*. Met uitzondering van *HBO werktuigbouwkunde* zijn dit ook de opleidingstypen waarvoor in relatieve zin de toename van het percentage ouderen het grootst is. Ook voor de opleidingstypen *MBO/LLW secretariael* en *VBO motorvoertuigentechniek* neemt het aandeel ouderen relatief sterk toe.

Allochtonen

Het werkgelegenheidsaandeel van allochtone arbeidskrachten is gelijk gebleven, met een aandeel in de totale Nederlandse werkgelegenheid van circa 8%. Het percentage allochtonen dat afkomstig is uit landen die genoemd zijn in de Wet Bevordering Evenredige Arbeidsdeelname Allochtonen (WBEAA)⁶ blijft 3,3%; het aantal werkenden is gegroeid met 8.000. Het percentage allochtonen dat niet onder deze wet valt is 4,8%⁷.

Ook in de meeste bedrijfssectoren is het werkgelegenheidsaandeel van allochtonen gelijk gebleven. Een uitzondering is de bedrijfssector *overige industrie*, waarbinnen het percentage allochtonen licht is gestegen. In de *landbouw en visserij* en de *bouw* is het laagste percentage allochtonen werkzaam: 2%. Daarentegen is het werkgelegenheidsaandeel van allochtonen het grootst in de *voedings- en genotmiddelenindustrie*.

6. In de WBEAA worden overigens ook allochtonen van de tweede generatie – dat wil zeggen kinderen van ouders die in een van de betreffende landen zijn geboren of de nationaliteit van dit land hebben – tot de doelgroep gerekend. Hier wordt de CBS-definitie gehanteerd die alleen de eerste generatie meetelt, tenzij men (nog) niet de Nederlandse nationaliteit heeft.

7. Hierna wordt steeds de term allochtonen gebruikt voor de allochtonen uit landen die vallen onder de WBEAA.

Ook in bijna alle beroepsklassen is het werkgelegenheidsaandeel van allochtonen gelijk gebleven. Het werkgelegenheidsaandeel van allochtonen neemt echter af in de beroepsklassen *metaalbewerkers, lassers, constructeurs en edelsmeden, voedings- en genotmiddelenbereiders, expeditie-medewerkers en politie en beveiligingspersoneel*. Verhoudingsgewijs is de daling het grootst voor de *metaalbewerkers en politie en beveiligingspersoneel*. Daarentegen neemt het werkgelegenheidsaandeel van allochtonen iets toe in de beroepsklassen *productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie, keuken- en serveerpersoneel, wegenbouwvakkrachten en buizenleggers, chauffeurs en spoorwegpersoneel en secretaresses en typisten*. De relatieve stijging van het werkgelegenheidsaandeel van allochtonen is het grootst voor *keuken- en serveerpersoneel en secretaresses en typistes, chauffeurs en spoorwegpersoneel*. Het werkgelegenheidsaandeel van allochtonen is met name hoog bij de technische, ambachts- en industrieberoepen en verzorgende en dienstverlenende beroepen. De beroepsklasse *productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie* is het hoogste percentage allochtonen werkzaam: 13%. In het overgrote deel van de beroepsklassen zijn overigens minder dan 2.500 allochtonen werkzaam, waardoor er geen indruk is te geven van de ontwikkeling van hun werkgelegenheidsaandeel.

Als gekeken wordt naar de opleidingsachtergrond, zijn er vrijwel alleen bij de ongeschoolden en bij de opleidingstypen op VBO- en MBO-niveau meer dan 2.500 allochtonen werkzaam. Het percentage allochtonen blijft het grootst voor de ongeschoolden: 11%. Het werkgelegenheidsaandeel van allochtonen stijgt licht voor de opleidingstypen *VBO verzorging, MBO/LLW verpleging en medische assistentie, HAVO/VWO bovenbouw en MAVO, onderbouw HAVO/VWO*. Daarentegen is er een geringe daling van het werkgelegenheidsaandeel van allochtonen bij de opleidingstypen *VBO elektrotechniek, VBO mechanische techniek en VBO administratie*.

Het percentage allochtone werkzame schoolverlaters ligt bij de verschillende opleidingstypen tussen de 1 en 4%. Het percentage allochtonen was in 1994 het grootst voor het opleidingstype *VBO administratie*. Het percentage allochtonen daalt in absolute zin bij dit opleidingstype echter het sterkst: 7%-punt. In 1995 hebben de opleidingstypen *MBO mechanische techniek* en *VBO elektrotechniek* het hoogste percentage allochtone schoolverlaters, respectievelijk 19 en 16%. Het percentage allochtonen daalt ook bij de werkzame schoolverlaters van de opleidingstypen *MAVO, onderbouw HAVO/VWO, VBO verkoop en handel, MBO elektrotechniek, MBO administratie en MBO textiel- en leder-techniek*. Het percentage allochtonen neemt toe bij een viertal KMBO-opleidingen: *administratie, detailhandel, motorvoertuigentechniek en elektrotechniek*.

Opleidingsniveau

Het opleidingsniveau van de werkenden is iets toegenomen. Het percentage werkzame personen met hoogstens basisonderwijs als opleidingsachtergrond is afgenomen van 8,6% tot 8,3%. Het percentage VBO-opgeleiden is eveneens licht gedaald, terwijl het werkgelegenheidsaandeel van de MAVO'ers vrijwel stabiel gebleven is. Daarentegen zijn

de aandelen van werkzame personen met een HAVO/VWO-, MBO-, HBO- of WO- opleidingsachtergrond licht gestegen, waarbij de grootste toename zich voordoet bij de MBO-opgeleiden (van 38,8 tot 39,2%), de HBO'ers (van 17,0 tot 17,2%) en de WO-opgeleiden (van 7,5 tot 7,8%).

Dit beeld doet zich eveneens in verschillende bedrijfssectoren voor. Bij de *overige industrie* neemt het werkgelegenheidsaandeel van de MBO'ers echter niet toe. Bij het *bank- en verzekeringswezen* neemt het werkgelegenheidsaandeel van de MBO'ers zelfs af ten gunste van WO'ers en HAVO/VWO'ers. De opleidingsstructuur van de werkgelegenheid bij de *overheid* blijft gelijk.

Bij verschillende beroepsklassen is er eveneens sprake van een verhoging van het opleidingsniveau. Daarbij is er sprake van een toename van het werkgelegenheidsaandeel van de HAVO/VWO'ers, MBO'ers, HBO'ers en WO'ers. Het gemiddelde opleidingsniveau neemt met name bij veel technische, ambachts- en industrieberoepen, pedagogische, culturele en transportberoepen toe.

Onderbenutting

Bij circa driekwart van de opleidingstypen is het percentage werkenden dat een functie bekleedt beneden hun opleidingsniveau toegenomen. De onderbenutting – die bepaald is op basis van de beoordeling van functies door beroepdeskundigen – van werkenden met een opleidingsachtergrond *MBO toerisme en recreatie*, *MBO/LLW verzorging*, *HBO tolk en vertaler* en *HBO accountancy* is het meest toegenomen. Daarentegen is de onderbenutting het meest afgenomen bij de opleidingstypen *WO letteren*, *MBO/LLW procestechniek*, *VBO installatietechniek* en *HBO toerisme en recreatie*. De onderbenutting is het laagst bij de opleidingstypen *WO dier-, genees- en tandheelkunde* en *MBO/LLW medisch laboratorium*, terwijl de onderbenutting het hoogst is bij de opleiding *VBO haven en vervoer*. In het algemeen geldt dat met het toenemen van het opleidingsniveau ook de onderbenutting afneemt.

De onderbenutting van schoolverlaters – gemeten op basis van hun eigen oordeel – blijkt bij ongeveer evenveel opleidingen toe als af te nemen. De onderbenutting van schoolverlaters met als opleidingsachtergrond MAVO of een opleiding op VBO-niveau neemt in het algemeen toe. In relatieve zin neemt de onderbenutting van schoolverlaters het sterkst toe bij de opleiding *VBO consumptieve techniek*. De onderbenutting van schoolverlaters neemt het sterkst toe bij personen met een opleidingsachtergrond *MBO textiel- en ledertechniek*, *MBO sociale arbeid*, *HBO haven en vervoer*, *VBO elektrotechniek*, *VBO land- en tuinbouw* en *MBO chemisch laboratorium*. Daarentegen neemt de onderbenutting het meest af bij de opleidingen *KMBO motorvoertuigentechniek*, *MBO assistent gezondheidszorg*, *MBO verpleging en ziekenverzorging*, *KMBO elektrotechniek* en *MBO horeca*. De onderbenutting is het hoogst voor schoolverlaters met een opleidingsachtergrond *MBO facilitaire dienstverlening*. Maar liefst 77% van de schoolverlaters met deze opleidingsach-

tergrond werkt op een functieniveau beneden hun opleidingsniveau.

Deeltijd

Het percentage deeltijders – zoals in het gehele rapport gemeten in personen – is toegenomen met 1,2%-punt van 24,6 tot 25,8%. In de meeste bedrijfssectoren heeft zich een toename in deze orde van grootte voorgedaan. Een uitzondering is echter de bedrijfssector *overige industrie*, waarvoor het percentage in deeltijd werkenden licht is gedaald. Voor de *kwartaire sector*, die ook het hoogste percentage deeltijdwerkers heeft, is de toename van het percentage deeltijdwerkers het grootst. Relatief gezien stijgt het werkgelegenheidsaandeel van deeltijdwerkenden het sterkst in de bedrijfssectoren *energie, voedings- en genotmiddelenindustrie, chemie en metaal en elektrotechniek*.

Ook in het merendeel van de beroepsklassen neemt het percentage deeltijders toe. De stijging van het percentage deeltijders is het grootst bij de medische en paramedische beroepen *analisten en laboranten, leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden, opticiens en apothekersassistenten en fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten*. In relatieve zin stijgt het werkgelegenheidsaandeel van deeltijders het sterkst in de beroepsklassen *programmeurs en systeemanalisten, wegenbouwvakkrachten en buizenleggers, hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d. en leidinggevend administratief personeel*. Het percentage deeltijdwerkenden blijft met 78% het hoogst bij de beroepsklasse *kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden*. In het algemeen werkt nagenoeg meer dan de helft van de werkenden in de medische en paramedische, de sociaal-culturele en de verzorgende en dienstverlenende beroepen in deeltijd. Er zijn echter ook een aantal beroepsklassen waarin het percentage deeltijdwerkers afneemt. De daling is het sterkst in de beroepsklassen *bibliotheek- en archiefmedewerkers, taalkundigen, tolken en vertalers, monteurs en controleurs elektrotechnische installaties en artsen, medische specialisten en apothekers*. In de technische, ambachts- en industrie-, transport- en openbare orde- en veiligheidsberoepen is in het algemeen slechts een erg laag aandeel van de arbeidskrachten in deeltijd werkzaam.

Verbijzonderd naar opleidingsachtergrond blijkt dat bij het overgrote deel van de opleidingstypen het percentage deeltijders gelijk blijft of toeneemt. Slechts een klein deel van de werkenden met een technische opleidingsachtergrond werkt in deeltijd, terwijl juist een hoog percentage van de personen met een economische, sociaal-culturele, verzorgende of algemene opleiding in deeltijd werkt. Arbeidskrachten met een opleidingsachtergrond op WO-niveau werken relatief minder in deeltijd. Het percentage deeltijders neemt het sterkst toe bij de opleidingstypen *HBO tolk en vertaler, WO landbouw en milieukunde, MBO technisch laboratorium en MBO/LLW secretariael*. Het percentage deeltijdarbeid daalt het sterkst bij de opleidingen *WO kunst en WO econom(etr)ie en accountancy*.

In tegenstelling tot de ontwikkeling bij de beroepsbevolking in zijn geheel, neemt bij de werkzame schoolverlaters het percentage deeltijdwerkers voor meer opleidingstypen af

dan toe. Voor schoolverlaters met een opleiding *MAVO, VBO land- en tuinbouw, HBO agrarisch, VBO, MBO en HBO techniek en HBO economisch-administratief* neemt het percentage deeltijders in het algemeen af. Daarentegen neemt in het algemeen het percentage schoolverlaters dat in deeltijd werkt toe bij de opleidingstypen *VBO en MBO economisch-administratief, VBO en MBO verzorgend, MBO sociale arbeid, HBO onderwijs en HBO tolk en verlater*. De daling van het percentage in deeltijd werkende schoolverlaters is het grootst bij de opleidingen *KMBO elektrotechniek, VBO elektrotechniek, KMBO detailhandel, VBO mechanische techniek en KMBO consumptieve techniek*. Daarentegen is de stijging van het percentage deeltijders het sterkst bij de opleidingen *VBO administratie, MBO handel en MBO horeca*. Het percentage deeltijders stijgt in relatieve zin het sterkst bij *HBO accountancy*. Het percentage deeltijders is het hoogst bij de opleiding *VBO administratie: 78%*.

Zelfstandigen

Het werkgelegenheidsaandeel van de zelfstandigen is nagenoeg gelijk gebleven op een niveau van bijna 12%.

De bedrijfssector *landbouw en visserij* heeft verreweg het grootste percentage zelfstandigen, gevolgd door *overige commerciële dienstverlening, handel en de bouw*. Het percentage zelfstandigen stijgt licht in de bedrijfssectoren *voedings- en genotmiddelenindustrie, metaal en elektrotechniek, bouw, handel, bank- en verzekeringswezen en overheid*. Daarentegen daalt het aandeel zelfstandigen in de *landbouw en visserij* en bij de *overige industrie*.

Het percentage zelfstandigen daalt het sterkst in de beroepsklassen *uitvoerend agrarisch personeel, architecten en bouwkundige ingenieurs, patroonmakers, naaiers en zeilmakers en verkooppersoneel*. Daarentegen stijgt het werkgelegenheidsaandeel van zelfstandigen het sterkst in de beroepsklassen *taalkundigen, tolken en vertalers, kappers en schoonheidsspecialisten, schilders en leidinggevendenden horeca*. Het percentage zelfstandigen is relatief laag bij de pedagogische, technische, ambachts- en industrie-, economisch-administratieve, sociaal-culturele en openbare orde- en veiligheidsberoepen. Hoewel de trend bij technische, ambachts- en industrie-, economisch-administratieve en sociaal-culturele beroepen overwegend stijgend is. Daarentegen is het percentage zelfstandigen relatief hoog bij de agrarische, culturele en paramedische beroepen.

Bij de opleidingstypen stijgt het percentage zelfstandigen het sterkst bij *MBO/LLW werktuigbouwkunde en MBO/LLW textiel- en ledertechniek*. Het werkgelegenheidsaandeel van zelfstandigen daalt het sterkst bij de opleidingstypen *WO en HBO (weg- en water)bouwkunde, VBO landbouw en natuurlijke omgeving en WO dier-, genees- en tandheelkunde*. In het algemeen is het percentage zelfstandigen het laagst bij degenen met een opleidingsachtergrond op VBO-niveau. Bij het opleidingstype *MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving* is het percentage zelfstandigen het hoogst: 46%.

Flexibel werk

Het percentage werkenden met een flexibel arbeidscontract is toegenomen van 6,9 tot 7,6% van de totale werkgelegenheid.

Vooraf in de sector *metaal en elektrotechniek* is het percentage flexibele arbeidscontracten duidelijk toegenomen. In de *voedings- en genotmiddelenindustrie, overige industrie, chemie, bouw, overige commerciële dienstverlening* en *kwartaire diensten* is er eveneens sprake van een toename van het percentage flexibele arbeidsrelaties. In de overige bedrijfssectoren is het werkgelegenheidsaandeel van het flexibel werk gelijk gebleven.

Slechts bij drie opleidingstypen daalt het percentage flexibele arbeidscontracten. Het gaat hier om de opleidingstypen *MBO/LLW verpleging en medische assistentie, WO letteren en WO econom(etr)ie en accountancy*. Het percentage flexibele arbeidsrelaties neemt het sterkst toe bij *VBO verkoop en handel, MBO/LLW administratief, MBO/LLW commercieel, MBO sociaal-cultureel* en *WO sociaal-cultureel*. De opleidingen met meer dan 2.500 flexibele dienstverbanden zijn met name opleidingen op VBO- en MBO-niveau en basisonderwijs. Het percentage flexibele arbeidscontracten is het grootst bij HAVO/VWO bovenbouw: 16%.

Vast werk

Het percentage werkenden met een vaste arbeidsrelatie is licht gedaald van 81,5 tot 80,7%. Van de loontrekkenden is 91,4% in vaste dienst. Ook hier is sprake van een lichte daling.

In de helft van de bedrijfssectoren daalt het percentage werknemers met een vast dienstverband. Daarentegen stijgt het percentage werknemers met vast werk in de bedrijfssectoren *chemie en energie*. De sector *energie* is ook de sector met het hoogste percentage personen met een vaste arbeidsrelatie. De daling van het percentage werknemers met vast werk is het grootst in de *metaal en elektrotechniek*. In de sectoren *voedings- en genotmiddelenindustrie, handel, transport, opslag en communicatie, overige commerciële dienstverlening, kwartaire diensten* en *overheid* neemt het percentage werknemers met vast werk ook licht af.

In de meeste opleidingstypen is er sprake van een afname van het percentage werknemers met een vaste arbeidsrelatie. De afname van het vast werk is het sterkst voor werknemers met een opleidingsachtergrond *WO farmacie, HBO tolk en vertaler, HBO landbouw en milieukunde* en *VBO installatietechniek*. Het percentage werknemers met een vaste arbeidsrelatie neemt daarentegen toe bij de opleidingstypen *WO informatica, WO landbouw en milieukunde, HBO politie en defensie* en *VBO textiel- en ledertechniek*. Bij het opleidingstype *HBO tolk en vertaler* is het percentage werknemers met vast werk

het laagst: 80%. De opleidingstypen *HBO politie en defensie* en *HBO informatica* hebben het hoogste percentage werknemers met vast werk.

In tegenstelling tot de ontwikkeling bij de totale werkzame bevolking, neemt bij de schoolverlaters die een baan hebben gevonden het percentage met een vast dienstverband bij het merendeel van de opleidingen toe. De toename van het vast werk is het grootst bij de opleidingen *MBO facilitaire dienstverlening*, *MBO motorvoertuigentechniek*, *MBO horeca*, *VBO motorvoertuigentechniek*, *MBO elektrotechniek* en *MBO mode en kleding*. Daarentegen is er sprake van een duidelijke afname van het percentage vaste dienstverbanden bij de opleidingstypen *VBO bouwtechniek*, *HBO accountancy*, *VBO land- en tuinbouw* en *HBO technisch laboratorium*. De schoolverlaters met een opleidingsachtergrond *VBO consumptieve techniek* vinden het minst vaak een vaste baan. Bij het opleidingstype *HBO haven en vervoer* is het percentage werkende schoolverlaters met een vast contract het grootst.

Uitwijkmogelijkheden

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per beroepsklasse

Bij het overgrote deel van de beroepsklassen nemen de uitwijkmogelijkheden naar andere bedrijfsklassen af. Doorgaans leidt dit echter niet altijd tot een andere typering van de uitwijkmogelijkheden. Overigens mag worden aangenomen dat de overgang van de SBI'78 naar de SBI'93 hier eveneens op van invloed is geweest. Bij de medische en paramedische beroepen blijken de uitwijkmogelijkheden naar andere bedrijfsklassen die in het algemeen al laag zijn, nog lager te zijn geworden. De spreiding over de verschillende bedrijfsklassen neemt vooral af bij de beroepsklassen *winkeliers en handelaars*, *leerling-verpleegkundigen*, *zieken- en kraamverzorgenden*, *verkoop personeel*, *maatschappelijk werkers*, *kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden* en *tandheelkundigen*. De uitwijkmogelijkheden naar andere bedrijfsklassen voor de technische, ambachts- en industrie en de economisch-administratieve beroepen blijven het grootst.

Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsklasse

In het algemeen zijn bij driekwart van de beroepsklassen de substitutiemogelijkheden tussen arbeidskrachten met een verschillende opleidingsachtergrond toegenomen. De af- of toename van de substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden is echter bij bijna alle opleidingen niet zo groot. De typeringen blijven dan ook nagenoeg gelijk. De substitutiemogelijkheden nemen het meest toe bij de beroepsklasse *taalkundigen, tolken en vertalers*. Daarentegen is de daling van de substitutiemogelijkheden het grootst bij de beroepsklasse *vissers en jachtopzieners*. De medische en paramedische beroepen zijn het meest afhankelijk van specifieke opleidingstypen.

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per opleidingstype

Bij het overgrote deel van de opleidingstypen nemen de uitwijkmogelijkheden naar andere bedrijfsklassen af. Ook hier zal echter de overgang van de SBI'78 naar de SBI'93 waarschijnlijk van invloed zijn geweest op waargenomen verschuivingen. Bij de lager en middelbaar opgeleiden nemen de uitwijkmogelijkheden naar andere bedrijfsklassen bij vrijwel alle opleidingen af. Uitzonderingen zijn de opleidingstypen *MBO/LLW grafische techniek* en *MBO politie en defensie* waarvoor de uitwijkmogelijkheden licht toenemen. De uitwijkmogelijkheden naar andere bedrijfsklassen nemen het sterkst af bij de opleidingstypen *MBO/LLW medisch laboratorium* en *MBO/LLW handel*. De uitwijkmogelijkheden naar andere bedrijfsklassen nemen het sterkst toe bij het opleidingstype *HBO elektrotechniek en technische informatica*.

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen op een aansluitend of hoger functieniveau per opleidingstype

In tegenstelling tot de uitwijkmogelijkheden naar andere bedrijfsklassen nemen de uitwijkmogelijkheden naar andere beroepsgroepen op een aansluitend of hoger functieniveau juist overwegend toe. Ook dit leidt echter doorgaans niet tot een andere typering van de uitwijkmogelijkheden. De uitwijkmogelijkheden naar andere beroepsgroepen nemen het sterkst toe bij de opleidingstypen *WO farmacie*, *HBO bedrijfsinformatica* en *VBO installatietechniek*. Daarentegen nemen de uitwijkmogelijkheden naar andere beroepsgroepen het meest af bij de opleidingstypen *MBO/LLW procestechniek* en *MBO bestuurlijk-juridisch*. In het algemeen geldt dat met het afnemen van het opleidingsniveau de uitwijkmogelijkheden naar andere beroepsgroepen toenemen. De uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen blijven dan ook het grootst bij de ongeschoolden met alleen *basisonderwijs*. Daarentegen zijn de uitwijkmogelijkheden het geringst bij de opleiding *WO theologie*.

Doorstuderen

Bij de meeste opleidingen is er sprake van een daling van het percentage gediplomeerden dat gaat verder studeren. Met het toenemen van het opleidingsniveau neemt het percentage dat doorleert af. Het percentage gediplomeerden dat doorleert neemt met name op VBO- en MBO-niveau af. Het percentage schoolverlaters dat gaat verder studeren neemt het meest af bij de opleidingen *MBO assistent gezondheidszorg*, *MBO weg- en waterbouwkunde*, *MBO bestuurlijk* en *KMBO elektrotechniek*. Daarentegen neemt het percentage schoolverlaters dat gaat verder leren het sterkst toe bij de opleidingen *MBO haven en vervoer*, *VBO textiel- en ledertechniek* en *VBO uiterlijke verzorging*.

Bij iets meer dan de helft van de opleidingen op VBO- en (K)MBO-niveau neemt het percentage schoolverlaters dat verder gaat met een leerlingwezenopleiding af. In het algemeen neemt het percentage schoolverlaters met een technische MBO-opleiding dat

verder gaat met een leerlingwezenopleiding toe, terwijl de schoolverlaters van deze opleidingen juist minder blijken te gaan verder studeren buiten het leerlingwezen. Het percentage schoolverlaters dat doorstroomt naar een leerlingwezenopleidingen is het meest gedaald bij de opleidingen *VBO uiterlijke verzorging*, *VBO grafische techniek*, *VBO textiel- en ledertechniek*, *KMBO verzorging* en *KMBO detailhandel*. Daarentegen neemt het percentage schoolverlaters dat doorleert in het leerlingwezen het meest toe bij de opleidingen *VBO bouwtechniek*, *KMBO motorvoertuigentechniek* en *VBO motorvoertuigentechniek*.

Beloning

De ontwikkeling van het gemiddelde nominale bruto maandloon van schoolverlaters van het AVO, VBO, MBO en HBO laat bij verschillende opleidingen een tegengesteld beeld zien. Het gemiddelde bruto maandloon van schoolverlaters daalt vooral bij de opleidingen *MBO textiel- en ledertechniek*, *MBO bestuurlijk* en *KMBO detailhandel*. Daarentegen stijgt het gemiddeld bruto maandloon van schoolverlaters het meest bij de opleidingen *MBO haven en vervoer*, *MBO uiterlijke verzorging* en *MBO chemisch laboratorium*. De schoolverlaters van de technische opleidingen op MBO-niveau hebben relatief hoge inkomens, vergeleken met de andere schoolverlaters op dit opleidingsniveau. De schoolverlaters *VBO uiterlijke verzorging* verdienen in 1995 gemiddeld het laagste bruto maandloon: 919 gulden. Het gemiddelde bruto maandloon bij de afgestudeerden van het HBO is het hoogst voor schoolverlaters *HBO (fysio-)therapie*: 3.967 gulden.

(Intrede)werkloosheid

Bij de meeste opleidingen neemt zowel de intredewerkloosheid van vier maanden of meer, als het percentage schoolverlaters dat als werkloos staat geregistreerd af. Het percentage schoolverlaters dat vier maanden na afstuderen nog geen baan had gevonden is in het algemeen bij opleidingen op VBO- en MBO-niveau lager dan bij de HBO-opleidingen. Het percentage schoolverlaters dat als werkloos staat geregistreerd is daarentegen relatief hoog bij de KMBO-opleidingen.

Slechts 2% van de schoolverlaters *VWO*, *MBO haven en vervoer* en *HBO leraar agrarisch* heeft langer dan vier maanden naar werk moeten zoeken. Daarentegen heeft 33% van de schoolverlaters *HBO kunst* een lange zoekduur gehad. Het percentage schoolverlaters met een lange zoekduur daalt het sterkst bij de opleidingen *HBO technische bedrijfskunde*, *MBO mode en kleding*, *MBO haven en vervoer*, *MBO mechanische techniek*, *KMBO motorvoertuigentechniek*, *HBO bedrijfsinformatica* en *MBO bestuurlijk*. Daarentegen stijgt het percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van vier maanden of meer met name bij de opleidingen *VBO verkoop en handel*, *MBO assistent gezondheidszorg* en *VBO bouwtechniek*.

Het percentage schoolverlaters dat als werkloos staat geregistreerd is vooral afgenomen

bij de opleidingen *HBO technische bedrijfskunde*, *MBO sociale arbeid*, *HBO elektrotechniek*, *HBO journalistiek* en *MBO chemisch laboratorium*. Daarentegen is het percentage werkloze schoolverlaters met name toegenomen bij de opleidingen *VBO grafische techniek*, *KMBO verzorging*, *MBO mode en kleding*, *KMBO detailhandel*, *MBO textiel- en ledertechniek* en *MBO haven en vervoer*.

Werk in de eigen vakrichting

Meer dan de helft van de werkzame schoolverlaters met een opleiding op HBO-niveau heeft werk in de eigen vakrichting. Een uitzondering is echter de opleiding *HBO toerisme* waar maar 47% van de schoolverlaters werk heeft in de eigen vakrichting. Op MBO-niveau loopt het percentage schoolverlaters dat werk heeft gevonden in de eigen vakrichting uiteen van 25 tot 85%, op VBO-niveau van 10 tot 60%. Van de schoolverlaters van de opleidingen *HBO accountancy* en *verpleegkunde* werkt het hoogste percentage in de eigen vakrichting, namelijk 96%. Bij de meeste opleidingen neemt het percentage schoolverlaters dat werk in de eigen vakrichting heeft af. De daling is vooral groot bij de opleidingen *VBO elektrotechniek*, *MBO textiel- en ledertechniek*, *MBO sociale arbeid* en *MBO verpleging en ziekenverzorging*. Daarentegen stijgt het percentage schoolverlaters dat werkt in de eigen vakrichting vooral bij de opleidingen *KMBO motorvoertuigentechniek*, *VBO mechanische techniek* en *KMBO elektrotechniek*.

1 INFORMATIE OVER BEDRIJVEN

Figuur 1.1

Verwachte uitbreidingsvraag per bedrijfssector, 1995-2000 (gemiddeld jaarlijks percentage)

Bron: ROA

Tabel 1.1

Aantal werkenden per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	aantal werkenden	trend 1994-'95
Landbouw en visserij	230.500	dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	158.000	constant
Overige industrie	211.000	constant
Chemie	129.000	constant
Metaal en elektrotechniek	495.000	stijgend
Energie	65.000	dalend
Bouw	444.000	constant
Handel	828.000	constant
Transport, opslag en communicatie	379.500	constant
Overige commerciële dienstverlening	837.000	stijgend
Bank- en verzekeringswezen	214.000	stijgend
Kwartaire diensten	957.000	stijgend
Overheid	911.000	stijgend

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.2

Percentage vrouwen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	typering	trend 1994-'95
Landbouw en visserij	22	laag	dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	28	gemiddeld	stijgend
Overige industrie	24	laag	constant
Chemie	17	laag	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	14	laag	constant
Energie	14	laag	stijgend
Bouw	10	erg laag	dalend
Handel	42	gemiddeld	constant
Transport, opslag en communicatie	21	laag	dalend
Overige commerciële dienstverlening	39	gemiddeld	constant
Bank- en verzekeringswezen	43	gemiddeld	dalend
Kwartaire diensten	70	hoog	constant
Overheid	39	gemiddeld	constant

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.3

Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	jongeren			ouderen		
	%	typering	trend 1994-'95	%	typering	trend 1994-'95
Landbouw en visserij	30	gemiddeld	constant	25	erg hoog	constant
Voedings- en genotmiddelenindustrie	34	gemiddeld	constant	15	gemiddeld	dalend
Overige industrie	30	gemiddeld	sterk dalend	16	gemiddeld	stijgend
Chemie	24	gemiddeld	stijgend	17	gemiddeld	stijgend
Metaal en elektrotechniek	27	gemiddeld	constant	15	gemiddeld	constant
Energie	15	laag	sterk stijgend	22	hoog	sterk dalend
Bouw	31	gemiddeld	constant	15	gemiddeld	dalend
Handel	40	hoog	dalend	14	gemiddeld	constant
Transport, opslag en communicatie	26	gemiddeld	constant	13	gemiddeld	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	37	hoog	constant	11	laag	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	30	gemiddeld	dalend	13	gemiddeld	dalend
Kwartaire diensten	26	gemiddeld	dalend	13	gemiddeld	stijgend
Overheid	17	laag	dalend	18	gemiddeld	stijgend

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.4

Percentage allochtonen* per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	typering	trend 1994-'95
Landbouw en visserij	2	laag	dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	7	erg hoog	sterk dalend
Overige industrie	5	gemiddeld	dalend
Chemie	5	gemiddeld	dalend
Metaal en elektrotechniek	5	gemiddeld	sterk dalend
Energie	.	gemiddeld	constant
Bouw	2	laag	sterk dalend
Handel	3	gemiddeld	stijgend
Transport, opslag en communicatie	3	gemiddeld	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	4	gemiddeld	stijgend
Bank- en verzekeringswezen	3	gemiddeld	sterk stijgend
Kwartaire diensten	3	gemiddeld	sterk dalend
Overheid	3	gemiddeld	dalend

Bron: CBS/ROA

* Het percentage heeft betrekking op de allochtonen die vallen onder de Wet Bevordering Evenredige Arbeidsdeelname Allochtonen (WBEAA).

Tabel 1.5
Percentage werkenden naar opleidingsniveau per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	Basisonderwijs %	MAVO %	VBO %	HAVO/VWO %	MBO %	HBO %	WO %
Landbouw en visserij	11	6	31	2	47	3	·
Voedings- en genotmiddelenindustrie	16	8	24	4	38	8	2
Overige industrie	13	9	21	5	38	10	3
Chemie	11	6	14	4	41	17	7
Metaal en elektrotechniek	14	7	23	3	39	10	4
Energie	5	4	10	·	51	21	6
Bouw	12	4	27	2	47	6	1
Handel	9	11	18	6	45	9	2
Transport, opslag en communicatie	13	9	23	7	36	10	2
Overige commerciële dienstverlening	9	7	14	8	36	17	10
Bank- en verzekeringswezen	3	10	6	14	41	18	9
Kwartaire diensten	4	5	8	4	43	24	13
Overheid	3	5	6	4	29	36	17

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.6
Deeltijdarbeid per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	typering	trend 1994-'95
Landbouw en visserij	20	gemiddeld	constant
Voedings- en genotmiddelenindustrie	16	gemiddeld	sterk stijgend
Overige industrie	15	laag	dalend
Chemie	9	laag	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	10	laag	constant
Energie	8	laag	sterk stijgend
Bouw	9	laag	constant
Handel	27	gemiddeld	constant
Transport, opslag en communicatie	16	gemiddeld	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	27	gemiddeld	stijgend
Bank- en verzekeringswezen	18	gemiddeld	dalend
Kwartaire diensten	53	erg hoog	stijgend
Overheid	26	gemiddeld	constant

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.7
Zelfstandigen* per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	typering	trend 1994-'95
Landbouw en visserij	61	erg hoog	dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	5	erg laag	sterk dalend
Overige industrie	6	laag	stijgend
Chemie	.	erg laag	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	4	erg laag	stijgend
Energie	.	erg laag	sterk dalend
Bouw	13	gemiddeld	dalend
Handel	16	hoog	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	5	erg laag	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	20	hoog	dalend
Bank- en verzekeringswezen	4	erg laag	sterk stijgend
Kwartaire diensten	9	gemiddeld	dalend
Overheid	2	erg laag	sterk stijgend

Bron: CBS/ROA

* Inclusief personen die werkzaam zijn in het bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders en freelancers e.d.

Tabel 1.8
Flexibel werk per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	typering	trend 1994-'95
Landbouw en visserij	8	gemiddeld	constant
Voedings- en genotmiddelenindustrie	10	hoog	constant
Overige industrie	7	gemiddeld	stijgend
Chemie	5	laag	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	6	gemiddeld	sterk stijgend
Energie	.	laag	sterk stijgend
Bouw	4	laag	sterk stijgend
Handel	7	gemiddeld	constant
Transport, opslag en communicatie	6	gemiddeld	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	10	hoog	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	4	laag	constant
Kwartaire diensten	9	gemiddeld	sterk stijgend
Overheid	5	laag	stijgend

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.9
Percentage werknemers met vast werk per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	typering	trend 1994-'95
Landbouw en visserij	80	erg laag	sterk stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	90	laag	constant
Overige industrie	93	gemiddeld	constant
Chemie	95	gemiddeld	constant
Metaal en elektrotechniek	94	gemiddeld	constant
Energie	97	hoog	constant
Bouw	96	hoog	constant
Handel	91	laag	constant
Transport, opslag en communicatie	93	gemiddeld	constant
Overige commerciële dienstverlening	88	erg laag	constant
Bank- en verzekeringswezen	96	hoog	constant
Kwartaire diensten	91	laag	constant
Overheid	94	gemiddeld	constant

Bron: CBS/ROA

Tabel 1.10

Belangrijkste beroepsklassen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995*

Bedrijfssector	%	trend 1994-'95
Landbouw en visserij		
Bedrijfsleiders in de landbouw	51	constant
Uitvoerend agrarisch personeel	33	constant
Andere beroepsklassen	16	-
Voedings- en genotmiddelenindustrie		
Voedings- en genotmiddelenbereiders	16	constant
Expeditie-medewerkers	12	sterk stijgend
Bakkers en chocolademakers	12	dalend
Verkooppersoneel	9	stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	7	sterk dalend
Commercieel-administratieve employés	5	sterk dalend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	4	sterk dalend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	3	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	32	-
Overige industrie		
Productiepersoneel grafische industrie	15	stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	10	sterk dalend
Commercieel-administratieve employés	5	dalend
Timmerlieden	5	sterk dalend
Journalisten en presentatoren	5	constant
Houtzagers, papier- en kartonmakers	4	sterk stijgend
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	4	sterk dalend
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	4	sterk stijgend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	3	sterk stijgend
Expeditie-medewerkers	3	sterk stijgend
Administrateurs en bankemployés	3	constant
Andere beroepsklassen	38	-
Chemie		
Productiepersoneel chemische industrie	13	dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	11	sterk stijgend
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	7	stijgend
Commercieel-administratieve employés	7	sterk stijgend
Chemo-technici en laboranten	5	constant
Expeditie-medewerkers	5	dalend
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	5	sterk stijgend
Natuurkundigen, technologen en statistici	5	sterk dalend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	4	sterk dalend
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	4	sterk stijgend
Administrateurs en bankemployés	3	sterk dalend
Andere beroepsklassen	32	-

Tabel 1.10 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	trend 1994-'95
Metaal en elektrotechniek		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	10	dalend
Lassers, constructeurs en edelsmeden	9	dalend
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	7	stijgend
Commercieel-administratieve employés	6	dalend
Metaalbewerkers	5	sterk stijgend
Timmerlieden	5	dalend
Expeditie-medewerkers	4	sterk stijgend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	4	stijgend
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	4	sterk stijgend
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	3	sterk dalend
Andere beroepsklassen	44	-
Energie		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	13	sterk stijgend
Commercieel-administratieve employés	10	sterk dalend
Administrateurs en bankemployés	7	stijgend
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	7	sterk dalend
Programmeurs en systeemanalisten	4	sterk dalend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	4	stijgend
Productiepersoneel chemische industrie	4	constant
Machinisten bouw en industrie	4	sterk dalend
Loodgieters en installateurs	4	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	44	-
Bouw		
Timmerlieden	16	stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	12	constant
Metselaars en stukadoors	9	dalend
Loodgieters en installateurs	7	stijgend
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	7	dalend
Wegenbouwvakkrachten en buizenleggers	6	stijgend
Schilders	6	dalend
Betonwerkers en glaszetters	5	sterk dalend
Administrateurs en bankemployés	4	constant
Commercieel-administratieve employés	3	stijgend
Andere beroepsklassen	25	-
Handel		
Verkooppersoneel	25	constant
Winkeliers en handelaars	17	constant
Administrateurs en bankemployés	8	dalend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	6	sterk stijgend
Commercieel-administratieve employés	6	dalend
Expeditie-medewerkers	5	constant
Andere beroepsklassen	32	-

Tabel 1.10 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	trend 1994-'95
Transport, opslag en communicatie		
Chaufeurs en spoorwegpersoneel	31	constant
Commercieel-administratieve employés	8	dalend
Postbestellers en -sorteerders	7	stijgend
Administrateurs en bankemployés	6	dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	5	stijgend
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	5	sterk stijgend
Expeditie-medewerkers	4	sterk stijgend
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	4	stijgend
Andere beroepsklassen	31	-
Overige commerciële dienstverlening		
Keuken- en serveerpersoneel	10	dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	8	dalend
Portiers en schoonmaakpersoneel	7	dalend
Administrateurs en bankemployés	7	dalend
Leidinggevenden horeca	6	sterk dalend
Programmeurs en systeemanalisten	5	stijgend
Commercieel-administratieve employés	4	sterk stijgend
Automonteurs en -herstellers	4	constant
Kappers en schoonheidsspecialisten	4	sterk dalend
Economen en accountants	4	sterk dalend
Secretaresses en typisten	3	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	39	-
Bank- en verzekeringswezen		
Administrateurs en bankemployés	37	sterk dalend
Commercieel-administratieve employés	14	dalend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	12	sterk stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	7	sterk stijgend
Programmeurs en systeemanalisten	6	stijgend
Secretaresses en typisten	3	dalend
Andere beroepsklassen	20	-
Kwartaire diensten		
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	13	constant
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	12	stijgend
Verpleegkundigen	11	stijgend
Maatschappelijk werkers	6	stijgend
Portiers en schoonmaakpersoneel	5	dalend
Secretaresses en typisten	4	dalend
Artsen, medische specialisten en apothekers	4	dalend
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	3	dalend
Keuken- en serveerpersoneel	3	constant
Andere beroepsklassen	40	-

Tabel 1.10 (vervolg)

Belangrijkste beroepsklassen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	trend 1994-'95
Overheid		
Docenten voortgezet onderwijs	17	constant
Commercieel-administratieve employés	12	sterk dalend
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	11	stijgend
Politie en beveiligingspersoneel	5	stijgend
Administrateurs en bankemployés	5	sterk stijgend
Onderwijskundigen	5	stijgend
Beroepsmilitairen	4	constant
Andere beroepsklassen	42	-

Bron: CBS/ROA

- * Een uitgebreidere versie van deze tabel is opgenomen in een aparte uitgave die bij het ROA verkregen kan worden: *Verdeeltabellen van bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen*.
- Deze beroepsklassen hebben elk een werkgelegenheidsaandeel van minder dan 3%.

Tabel 1.11

Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995*

Bedrijfssector	%	trend 1994-'95
Landbouw en visserij		
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	32	constant
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	16	stijgend
Basisonderwijs	11	stijgend
VBO verzorging	6	sterk dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	6	constant
MBO/LLW handel	4	stijgend
Andere opleidingstypen	24	-
Voedings- en genotmiddelenindustrie		
Basisonderwijs	16	constant
MBO/LLW consumptieve techniek	10	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	dalend
MBO/LLW handel	6	sterk stijgend
VBO verzorging	5	constant
HAVO/VWO bovenbouw	4	dalend
VBO consumptieve techniek	3	stijgend
Andere opleidingstypen	48	-
Overige industrie		
Basisonderwijs	13	dalend
MBO/LLW grafische techniek	10	constant
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	9	constant
HAVO/VWO bovenbouw	5	constant
MBO/LLW handel	5	stijgend
VBO bouwtechniek	4	dalend
MBO/LLW bouwkunde	3	constant
VBO verzorging	3	constant
Andere opleidingstypen	47	-
Chemie		
Basisonderwijs	11	constant
MBO/LLW procestechniek	6	sterk stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	6	constant
MBO/LLW handel	5	constant
HBO technisch laboratorium	4	constant
MBO/LLW elektrotechniek	4	constant
HAVO/VWO bovenbouw	4	stijgend
VBO mechanische techniek	4	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	56	-
Metaal en elektrotechniek		
Basisonderwijs	14	dalend
VBO mechanische techniek	9	dalend
MBO/LLW metaalkunde	7	stijgend

Tabel 1.11 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	trend 1994-'95
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	7	stijgend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	6	constant
MBO/LLW elektrotechniek	5	constant
VBO bouwtechniek	3	constant
MBO/LLW handel	3	constant
Andere opleidingstypen	46	-
Energie		
MBO/LLW elektrotechniek	13	constant
MBO/LLW werktuigbouwkunde	8	sterk stijgend
MBO/LLW handel	5	sterk stijgend
Basisonderwijs	5	dalend
HBO haven en vervoer	4	stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	4	dalend
Andere opleidingstypen	61	-
Bouw		
MBO/LLW bouwkunde	22	constant
VBO bouwtechniek	12	constant
Basisonderwijs	12	constant
MBO/LLW elektrotechniek	7	constant
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	4	stijgend
VBO mechanische techniek	4	sterk dalend
MBO/LLW handel	3	dalend
VBO elektrotechniek	3	constant
Andere opleidingstypen	32	-
Handel		
MBO/LLW handel	16	constant
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	11	constant
Basisonderwijs	9	constant
HAVO/VWO bovenbouw	6	constant
VBO verzorging	6	dalend
Andere opleidingstypen	52	-
Transport, opslag en communicatie		
Basisonderwijs	13	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	9	constant
HAVO/VWO bovenbouw	7	sterk stijgend
MBO/LLW haven en vervoer	6	constant
VBO haven en vervoer	5	constant
MBO/LLW handel	5	constant
MBO/LLW elektrotechniek	4	constant
VBO mechanische techniek	3	constant
Andere opleidingstypen	48	-

Tabel 1.11 (vervolg)

Belangrijkste opleidingstypen per bedrijfssector, gemiddelde 1994-1995

Bedrijfssector	%	trend 1994-'95
Overige commerciële dienstverlening		
Basisonderwijs	9	constant
HAVO/VWO bovenbouw	8	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	7	constant
MBO/LLW verzorging	6	dalend
VBO verzorging	5	constant
MBO/LLW handel	4	constant
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	4	dalend
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	4	stijgend
Andere opleidingstypen	54	-
Bank- en verzekeringswezen		
HAVO/VWO bovenbouw	14	constant
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	10	constant
MBO/LLW handel	7	constant
MBO/LLW administratief	4	constant
Andere opleidingstypen	65	-
Kwartaire diensten		
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	18	stijgend
MBO/LLW verzorging	11	dalend
HBO verpleging en paramedisch	8	constant
HBO sociaal-cultureel	6	stijgend
WO dier-, genees- en tandheelkunde	5	constant
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	5	constant
VBO verzorging	4	constant
Basisonderwijs	4	dalend
HAVO/VWO bovenbouw	4	dalend
WO sociaal-cultureel	3	stijgend
Andere opleidingstypen	33	-
Overheid		
HBO onderwijs	22	constant
MBO politie en defensie	6	stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	5	dalend
HAVO/VWO bovenbouw	4	constant
WO sociaal-cultureel	4	constant
HBO sociaal-cultureel	4	constant
MBO bestuurlijk-juridisch	4	dalend
Andere opleidingstypen	53	-

Bron: CBS/ROA

- * Een uitgebreidere versie van deze tabel is opgenomen in een aparte uitgave die bij het ROA verkregen kan worden: *Verdeeltabellen van bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen*.
- ** Deze opleidingstypen hebben elk een werkgelegenheidsaandeel van minder dan 3%.

Tabel 1.12
Conjunctuurgevoeligheid per bedrijfssector

Bedrijfssector	conjunctuurgevoeligheid	typering
Landbouw en visserij	0,33	erg laag
Voedings- en genotmiddelenindustrie	0,68	gemiddeld
Overige industrie	0,95	gemiddeld
Chemie	1,03	hoog
Metaal en elektrotechniek	1,39	hoog
Energie	1,13	hoog
Bouw	1,74	erg hoog
Handel	0,48	gemiddeld
Transport, opslag en communicatie	0,72	gemiddeld
Overige commerciële dienstverlening	0,46	laag
Bank- en verzekeringswezen	0,59	gemiddeld
Kwartaire diensten	0,41	laag
Overheid	0,47	laag

Bron: ROA

Tabel 1.13
Verwachte uitbreidingsvraag per bedrijfssector, 1995-2000

Bedrijfssector	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Landbouw en visserij	-38.300	-14	-2,9	erg laag
Voedings- en genotmiddelenindustrie	-4.900	-3	-0,6	laag
Overige industrie	-3.000	-1	-0,3	gemiddeld
Chemie	11.400	10	1,8	hoog
Metaal en elektrotechniek	9.000	2	0,5	gemiddeld
Energie	1.300	2	0,4	gemiddeld
Bouw	13.000	3	0,6	gemiddeld
Handel	92.200	10	1,8	hoog
Transport, opslag en communicatie	12.800	4	0,7	gemiddeld
Overige commerciële dienstverlening	102.400	10	1,9	hoog
Bank- en verzekeringswezen	-5.600	-3	-0,6	laag
Kwartaire diensten	87.700	10	2,0	hoog
Overheid	-35.100	-5	-0,9	laag

Bron: ROA

2 INFORMATIE OVER BEROEPEN

Figuur 2.1

Verwachte baanopeningen verdeeld naar uitbreidings- en vervangingsvraag per beroepssector, 1995-2000
(gemiddeld jaarlijks percentage)

Bron: ROA

Tabel 2.1

Aantal werkenden per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	aantal werkenden	trend 1991-'95
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	102.500	constant
Docenten voortgezet onderwijs	160.000	constant
Onderwijskundigen	57.000	sterk stijgend
Sportdocenten en -instructeurs	13.500	sterk stijgend
CULTURELE BEROEPEN		
Taalkundigen, tolken en vertalers	7.000	sterk stijgend
Geestelijke verzorgers	7.500	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	36.000	-
Regisseurs en kunstenaars	32.000	-
AGRARISCHE BEROEPEN		
Uitvoerend agrarisch personeel	114.000	dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw	126.000	-
Landbouw en milieu-ingenieurs	4.500	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Heftruckrijders	24.000	constant
Machinisten bouw en industrie	31.500	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	329.500	constant
Technische en medische vertegenwoordigers	19.000	sterk stijgend
Technisch tekenaars	30.000	dalend
Chemo-technici en laboranten	27.000	dalend
Natuurkundigen, technologen en statistici	51.500	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders	40.500	dalend
Bakkers en chocolademakers	20.500	dalend
Productiepersoneel textielindustrie	8.000	-
Stoffeerders en lederwarenmakers	18.500	-
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	15.000	dalend
Houtzagers, papier- en kartonmakers	11.000	-
Timmerlieden	126.000	constant
Productiepersoneel grafische industrie	45.000	dalend
Productiepersoneel chemische industrie	25.000	dalend
Vakkrachten metaalindustrie	12.000	-
Metaalbewerkers	33.000	dalend
Lassers, constructeurs en edelsmeden	56.500	constant
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	61.000	dalend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	64.500	dalend
Automonteurs en -herstellers	45.500	-
Werktuigbouwkundigen	13.500	-
Hogere werktuigkundigen	13.000	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	31.500	sterk stijgend
Monteurs energievoorziening	3.000	sterk dalend
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	92.500	constant
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	4.500	sterk dalend
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	15.000	dalend
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	34.000	dalend

Tabel 2.1 (vervolg)

Aantal werkenden per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	aantal werkenden	trend 1991-'95
Metselaars en stukadoors	45.000	-
Betonwerkers en glaszetters	24.000	constant
Schilders	31.500	constant
Loodgieters en installateurs	41.500	-
Wegenbouwvakkrachten en buizenleggers	61.000	-
Bouwkundige projectleiders	27.000	stijgend
Architecten en bouwkundige ingenieurs	34.500	stijgend
TRANSPORTBEROEPEN		
Expeditie-medewerkers	126.000	-
Vissers en jachtopzieners	2.500	dalend
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	5.000	-
Schippers, officieren en loodsen	9.500	stijgend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	186.000	constant
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs	19.500	dalend
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleegkundigen	112.500	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	124.500	stijgend
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	23.000	-
Opticiens en apothekersassistenten	18.000	stijgend
Paramedische en verwante functies	25.500	-
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	31.000	dalend
Analisten en laboranten	27.000	constant
Artsen, medische specialisten en apothekers	39.000	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen	3.000	constant
Tandheelkundigen	5.500	stijgend
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	106.000	-
Postbestellers en -sorteerders	37.000	dalend
Operators en datatypisten	9.500	sterk dalend
Leidinggevend administratief personeel	25.000	sterk dalend
Secretaresses en typisten	136.000	constant
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	19.500	-
Administrateurs en bankemployés	351.000	constant
Commercieel-administratieve employés	357.000	constant
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	83.500	-
Programmeurs en systeemanalisten	129.000	constant
Economen en accountants	57.000	-
Verkooppersoneel	265.500	constant
Winkeliers en handelaars	172.000	stijgend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	137.500	-
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	28.000	-
Advocaten, rechters en notarissen	32.500	constant
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Journalisten en presentatoren	37.000	-

Tabel 2.1 (vervolg)

Aantal werkenden per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	aantal werkenden	trend 1991-'95
Bibliothecarissen en archivariissen	15.500	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	33.000	stijgend
Maatschappelijk werkers	70.000	constant
Sociale wetenschappers	23.500	constant
Huishoudkundige voorlichters	11.000	sterk dalend
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Keuken- en serveerpersoneel	137.500	constant
Leidinggevenden horeca	63.000	-
Portiers en schoonmaakpersoneel	150.000	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	125.500	constant
Kappers en schoonheidsspecialisten	34.000	constant
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Politie en beveiligingspersoneel	65.500	constant
Beroepsmilitairen	33.500	constant

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.2

Percentage vrouwen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1991-'95
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	73	hoog	constant
Docenten voortgezet onderwijs	35	gemiddeld	-
Onderwijskundigen	32	gemiddeld	stijgend
Sportdocenten en -instructeurs	42	gemiddeld	-
CULTURELE BEROEPEN			
Taalkundigen, tolken en vertalers	45	gemiddeld	sterk dalend
Geestelijke verzorgers	.	laag	sterk dalend
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	36	gemiddeld	-
Regisseurs en kunstenaars	39	gemiddeld	dalend
AGRARISCHE BEROEPEN			
Uitvoerend agrarisch personeel	26	gemiddeld	dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw	14	laag	stijgend
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	laag	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Heftruckrijders	.	erg laag	-
Machinisten bouw en industrie	.	erg laag	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	11	laag	stijgend
Technische en medische vertegenwoordigers	.	laag	-
Technisch tekenaars	.	erg laag	-
Chemo-technici en laboranten	34	gemiddeld	stijgend
Natuurkundigen, technologen en statistici	11	laag	dalend
Voedings- en genotmiddelenbereiders	13	laag	sterk dalend
Bakkers en chocolademakers	12	laag	-
Productiepersoneel textielindustrie	.	laag	-
Stoffeerdiers en lederwaremakers	28	gemiddeld	-
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	75	hoog	dalend
Houtzagers, papier- en kartonmakers	.	erg laag	sterk stijgend
Timmerlieden	.	erg laag	-
Productiepersoneel grafische industrie	19	laag	constant
Productiepersoneel chemische industrie	.	erg laag	sterk dalend
Vakkrachten metaalindustrie	.	erg laag	-
Metaalbewerkers	.	erg laag	sterk dalend
Lassers, constructeurs en edelsmeden	.	erg laag	sterk dalend
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	.	erg laag	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	.	erg laag	-
Automonteurs en -herstellers	.	erg laag	-
Werktuigbouwkundigen	.	erg laag	-
Hogere werktuigkundigen	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	29	gemiddeld	-
Monteurs energievoorziening	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	3	erg laag	dalend
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	erg laag	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	.	erg laag	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	10	erg laag	-

Tabel 2.2 (vervolg)
Percentage vrouwen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1991-'95
Metselaars en stukadoors	.	erg laag	-
Betonwerkers en glaszetters	.	erg laag	-
Schilders	.	erg laag	-
Loodgieters en installateurs	.	erg laag	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	4	erg laag	constant
Bouwkundige projectleiders	.	erg laag	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs	.	erg laag	stijgend
TRANSPORTBEROEPEN			
Expeditie-medewerkers	27	gemiddeld	-
Vissers en jachtopzieners	.	erg laag	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	.	erg laag	-
Schippers, officieren en loodsen	.	erg laag	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	5	erg laag	-
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	.	erg laag	sterk stijgend
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleegkundigen	81	erg hoog	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	87	erg hoog	-
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	100	erg hoog	-
Opticiens en apothekersassistenten	85	erg hoog	constant
Paramedische en verwante functies	75	hoog	-
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	62	hoog	dalend
Analisten en laboranten	70	hoog	constant
Artsen, medische specialisten en apothekers	34	gemiddeld	stijgend
Dierenartsen en diergeneeskundigen	.	laag	-
Tandheelkundigen	.	erg laag	sterk dalend
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	20	laag	-
Postbestellers en -sorteerders	22	laag	-
Operators en datatypisten	54	hoog	-
Leidinggevend administratief personeel	39	gemiddeld	sterk stijgend
Secretaresses en typisten	97	erg hoog	constant
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	58	hoog	-
Administrateurs en bankemployés	56	hoog	constant
Commercieel-administratieve employés	51	hoog	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	76	erg hoog	constant
Programmeurs en systeemanalisten	13	laag	-
Economen en accountants	20	laag	-
Verkooppersoneel	64	hoog	-
Winkeliers en handelaars	26	gemiddeld	stijgend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	24	laag	stijgend
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	18	laag	-
Advocaten, rechters en notarissen	41	gemiddeld	stijgend
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Journalisten en presentatoren	39	gemiddeld	dalend

Tabel 2.2 (vervolg)

Percentage vrouwen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1991-'95
Bibliothecarissen en archivariissen	64	hoog	stijgend
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	54	hoog	-
Maatschappelijk werkers	67	hoog	constant
Sociale wetenschappers	54	hoog	constant
Huishoudkundige voortlichters	27	gemiddeld	-
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Keuken- en serveerpersoneel	56	hoog	constant
Leidinggevend horeca	38	gemiddeld	dalend
Portiers en schoonmaakpersoneel	66	hoog	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	97	erg hoog	-
Kappers en schoonheidsspecialisten	83	erg hoog	constant
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Politie en beveiligingspersoneel	14	laag	sterk stijgend
Beroepsmilitairen	.	erg laag	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.3

Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	jongeren		ouderen		trend	
	%	typering	%	typering	1991-95	1991-95
PEDAGOGISCHE BEROEPEN						
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	17	laag	15	gemiddeld	-	sterk stijgend
Docenten voortgezet onderwijs	8	erg laag	25	erg hoog	-	sterk stijgend
Onderwijskundigen	6	erg laag	26	erg hoog	-	stijgend
Sportdocenten en -instructeurs	33	gemiddeld	.	laag	dalend	-
CULTURELE BEROEPEN						
Taalkundigen, tolken en vertalers	.	erg laag	.	hoog	-	sterk stijgend
Geestelijke verzorgers	.	erg laag	37	erg hoog	-	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	31	gemiddeld	11	laag	dalend	stijgend
Regisseurs en kunstenaars	13	erg laag	15	gemiddeld	-	-
AGRARISCHE BEROEPEN						
Uitvoerend agrarisch personeel	41	hoog	14	gemiddeld	-	dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw	12	erg laag	37	erg hoog	dalend	-
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	gemiddeld	.	gemiddeld	dalend	sterk dalend
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN						
Heftruckrijders	33	gemiddeld	15	gemiddeld	dalend	sterk stijgend
Machinisten bouw en industrie	27	gemiddeld	17	gemiddeld	-	stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	10	erg laag	24	hoog	dalend	constant
Technische en medische vertegenwoordigers	29	gemiddeld	17	gemiddeld	-	-
Technisch tekenaars	37	hoog	9	laag	-	-

Tabel 2.3 (vervolg)

Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	jongeren typering	trend 1991-95	%	ouderen typering	trend 1991-95
Chemo-technici en laboranten	33	gemiddeld	dalend	12	gemiddeld	-
Natuurkundigen, technologi en statistici	25	gemiddeld	-	16	gemiddeld	stijgend
Voedings- en genotmiddelenbereiders	41	hoog	dalend	10	laag	-
Bakkers en chocolademakers	46	erg hoog	dalend	13	gemiddeld	sterk stijgend
Productiepersoneel textielindustrie	30	gemiddeld	sterk dalend	.	hoog	-
Stoffeers en lederwarenmakers	34	gemiddeld	dalend	14	gemiddeld	dalend
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	33	gemiddeld	dalend	16	gemiddeld	-
Houtzagers, papier- en kartonmakers	36	gemiddeld	dalend	.	laag	-
Timmerlieden	30	gemiddeld	constant	15	gemiddeld	stijgend
Productiepersoneel grafische industrie	32	gemiddeld	dalend	14	gemiddeld	sterk stijgend
Productiepersoneel chemische industrie	28	gemiddeld	-	15	gemiddeld	stijgend
Vakkrachten metaalindustrie	34	gemiddeld	-	.	gemiddeld	-
Metaalbewerkers	33	gemiddeld	dalend	13	gemiddeld	stijgend
Lassers, constructeurs en edelsmeden	35	gemiddeld	dalend	13	gemiddeld	stijgend
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	35	gemiddeld	constant	13	gemiddeld	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	27	gemiddeld	dalend	16	gemiddeld	-
Automonteurs en -herstellers	43	hoog	-	10	laag	-
Werktuigbouwkundigen	33	gemiddeld	stijgend	.	gemiddeld	dalend
Hogere werktuigkundigen	18	laag	-	.	gemiddeld	constant
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	34	gemiddeld	dalend	15	gemiddeld	stijgend
Monteurs energievoorziening	.	gemiddeld	-	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	37	hoog	dalend	9	laag	-
Elektrotechnische opzichters en ultvoerders	.	laag	sterk dalend	.	erg hoog	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	25	gemiddeld	stijgend	16	gemiddeld	stijgend
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	36	gemiddeld	dalend	11	laag	-
Meiselaars en stukadoors	34	gemiddeld	-	14	gemiddeld	-
Betonwerkers en glaszetters	40	hoog	-	.	laag	-

Tabel 2.3 (vervolg)
 Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	jongeren		ouderen		trend 1991-'95
	%	typering	%	typering	
Schilders	31	gemiddeld	12	gemiddeld	-
Loodgieters en installateurs	32	gemiddeld	13	gemiddeld	-
Wegenbouwvakkrachten en buizenleggers	33	gemiddeld	16	gemiddeld	-
Bouwkundige projectleiders	20	laag	19	gemiddeld	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs	14	erg laag	23	hoog	stijgend
TRANSPORTBEROEPEN					
Expedië-medewerkers	41	hoog	12	gemiddeld	-
Visseren en jachtopzieneren	.	gemiddeld	.	laag	sterk dalend
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	45	hoog	.	hoog	sterk stijgend
Schippers, officieren en loodsen	.	erg laag	35	erg hoog	sterk stijgend
Chaufeurs en spoorwegpersoneel	26	gemiddeld	16	gemiddeld	constant
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs	17	laag	16	gemiddeld	dalend
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN					
Verpleegkundigen	23	laag	9	laag	sterk stijgend
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	44	hoog	4	erg laag	sterk stijgend
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	49	erg hoog	.	erg laag	-
Opticiens en apothekersassistenten	44	hoog	.	laag	-
Paramedische en verwante functies	26	gemiddeld	12	gemiddeld	-
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	19	laag	11	laag	sterk stijgend
Anaïsten en laboranten	30	gemiddeld	10	laag	sterk stijgend
Artsen, medische specialisten en apothekers	8	erg laag	19	gemiddeld	stijgend
Dierenartsen en diergeneeskundigen	.	erg laag	.	laag	-
Tandheelkundigen	.	erg laag	.	erg hoog	sterk stijgend

Tabel 2.3 (vervolg)

Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	jongeren typering	trend 1991-95	%	ouderen typering	trend 1991-95
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN						
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	11	erg laag	-	18	gemiddeld	-
Postbestellers en -sorteerders	20	laag	dalend	16	gemiddeld	-
Operators en datatypisten	30	gemiddeld	sterk dalend	.	laag	-
Leidinggevend administratief personeel	12	erg laag	dalend	17	gemiddeld	stijgend
Secretarissen en typisten	35	gemiddeld	dalend	10	laag	stijgend
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	24	gemiddeld	-	17	gemiddeld	-
Administrateurs en bankemployés	35	gemiddeld	dalend	12	gemiddeld	stijgend
Commercieel-administratieve employés	31	gemiddeld	dalend	12	gemiddeld	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	33	gemiddeld	dalend	13	gemiddeld	sterk stijgend
Programmeurs en systeemanalisten	23	laag	dalend	6	laag	stijgend
Economen en accountants	27	gemiddeld	constant	17	gemiddeld	-
Verkooppersoneel	52	erg hoog	constant	11	laag	constant
Winkeliers en handelaars	17	laag	stijgend	25	erg hoog	-
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	28	gemiddeld	dalend	17	gemiddeld	stijgend
Beleidsmedewerkers en hoofdamblenaren	.	erg laag	sterk dalend	27	erg hoog	stijgend
Advocaten, rechters en notarissen	15	laag	-	12	gemiddeld	stijgend
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN						
Journalisten en presentatoren	17	laag	sterk dalend	15	gemiddeld	sterk stijgend
Bibliothecarissen en archivariissen	.	erg laag	-	19	gemiddeld	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	31	gemiddeld	stijgend	11	laag	stijgend
Maatschappelijk werkers	17	laag	stijgend	13	gemiddeld	stijgend
Sociale wetenschappers	14	erg laag	sterk dalend	12	gemiddeld	-
Huishoudkundige voorlichters	33	gemiddeld	-	.	gemiddeld	-

Tabel 2.3 (vervolg)
 Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	jongeren typering	trend 1991-'95	%	ouderen typering	trend 1991-'95
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN						
Keuken- en serveerpersoneel	46	erg hoog	constant	10	laag	-
Leidinggeversden horeca	19	laag	constant	17	gemiddeld	-
Portiers en schoonmaakpersoneel	25	gemiddeld	constant	20	hoog	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	32	gemiddeld	dalend	13	gemiddeld	stijgend
Kappers en schoonheidsspecialisten	55	erg hoog	constant	9	laag	-
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN						
Politie en beveiligingspersoneel	23	laag	dalend	9	laag	-
Beroepsmilitairen	38	hoog	stijgend	.	laag	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.4

Percentage allochtonen* per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1991-'95
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	.	laag	-
Docenten voortgezet onderwijs	2	laag	-
Onderwijskundigen	.	laag	sterk stijgend
Sportdocenten en -instructeurs	.	laag	-
CULTURELE BEROEPEN			
Taalkundigen, tolken en vertalers	.	laag	-
Geestelijke verzorgers	.	laag	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	.	erg laag	-
Regisseurs en kunstenaars	.	laag	-
AGRARISCHE BEROEPEN			
Uitvoerend agrarisch personeel	3	gemiddeld	-
Bedrijfsleiders in de landbouw	.	erg laag	-
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	erg laag	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Heftruckrijders	.	erg hoog	-
Machinisten bouw en industrie	.	laag	-
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	1	erg laag	-
Technische en medische vertegenwoordigers	.	erg laag	-
Technisch tekenaars	.	gemiddeld	sterk stijgend
Chemo-technici en laboranten	.	laag	stijgend
Natuurkundigen, technologen en statistici	.	laag	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders	10	erg hoog	dalend
Bakkers en chocolademakers	.	gemiddeld	-
Productiepersoneel textielindustrie	.	erg hoog	sterk dalend
Stoffeerders en lederwaremakers	.	hoog	sterk stijgend
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	.	erg hoog	sterk stijgend
Houtzagers, papier- en kartonmakers	.	hoog	-
Timmerlieden	.	laag	-
Productiepersoneel grafische industrie	.	gemiddeld	-
Productiepersoneel chemische industrie	.	gemiddeld	sterk dalend
Vakkrachten metaalindustrie	.	erg hoog	-
Metaalbewerkers	8	erg hoog	sterk dalend
Lassers, constructeurs en edelsmeden	9	erg hoog	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	5	gemiddeld	stijgend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	4	gemiddeld	sterk stijgend
Automonteurs en -herstellers	6	hoog	-
Werktuigbouwkundigen	.	gemiddeld	-
Hogere werktuigkundigen	.	erg laag	sterk dalend
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	10	erg hoog	dalend
Monteurs energievoorziening	.	gemiddeld	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	3	gemiddeld	dalend
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	gemiddeld	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	.	erg laag	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	13	erg hoog	sterk stijgend

Tabel 2.4 (vervolg)

Percentage alloctonen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1991-'95
Metselaars en stukadoors	.	erg laag	-
Betonwerkers en glaszetters	.	gemiddeld	sterk stijgend
Schilders	.	laag	sterk stijgend
Loodgieters en installateurs	.	gemiddeld	sterk stijgend
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	5	gemiddeld	-
Bouwkundige projectleiders	.	erg laag	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs	.	erg laag	-
TRANSPORTBEROEPEN			
Expeditie-medewerkers	10	erg hoog	-
Vissers en jachtopzieners	.	erg laag	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	.	erg laag	-
Schippers, officieren en loodsen	.	erg laag	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	3	gemiddeld	sterk stijgend
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	.	gemiddeld	-
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleegkundigen	2	laag	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	3	gemiddeld	stijgend
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	.	gemiddeld	-
Opticiens en apothekersassistenten	.	erg laag	sterk dalend
Paramedische en verwante functies	.	laag	sterk dalend
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	.	erg laag	-
Analisten en laboranten	.	gemiddeld	-
Artsen, medische specialisten en apothekers	.	laag	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen	.	erg laag	-
Tandheelkundigen	.	erg laag	-
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	.	erg laag	-
Postbestellers en -sorteerders	.	gemiddeld	sterk stijgend
Operators en datatypisten	.	gemiddeld	sterk dalend
Leidinggevend administratief personeel	.	laag	-
Secretaresses en typisten	3	gemiddeld	stijgend
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	.	gemiddeld	-
Administrateurs en bankemployés	3	gemiddeld	stijgend
Commercieel-administratieve employés	4	gemiddeld	stijgend
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	.	laag	-
Programmeurs en systeemanalisten	2	laag	-
Economen en accountants	.	erg laag	-
Verkooppersoneel	2	laag	-
Winkeliers en handelaars	1	erg laag	sterk stijgend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	.	erg laag	-
Beleidsmedewerkers en hoofdambtenaren	.	erg laag	-
Advocaten, rechters en notarissen	.	erg laag	sterk dalend
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Journalisten en presentatoren	.	erg laag	-

Tabel 2.4 (vervolg)

Percentage allochtonen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1991-'95
Bibliothecarissen en archivariissen	.	laag	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	.	gemiddeld	-
Maatschappelijk werkers	4	gemiddeld	-
Sociale wetenschappers	.	laag	-
Huishoudkundige voorlichters	.	gemiddeld	-
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Keuken- en serveerpersoneel	6	hoog	-
Leidinggevenden horeca	5	gemiddeld	sterk stijgend
Portiers en schoonmaakpersoneel	9	erg hoog	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	4	gemiddeld	-
Kappers en schoonheidsspecialisten	.	erg laag	-
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Politie en beveiligingspersoneel	4	gemiddeld	-
Beroepsmilitairen	.	erg laag	-

Bron: CBS/ROA

* Het percentage heeft betrekking op allochtonen uit de landen die vallen onder de WBEAA.

Tabel 2.5

Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	Basisonderwijs %	MAVO %	VBO %	HAVO/MVO %	MBO %	HBO %	WO %	Typering gemiddeld opleidingsniveau
PEDAGOGISCHE BEROEPEN								
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	.	.	.	.	7	90	2	hoog
Docenten voortgezet onderwijs	.	.	.	.	5	54	40	erg hoog
Onderwijskundigen	.	.	.	.	9	57	30	erg hoog
Sportdocenten en -instructeurs	.	.	22	.	46	.	.	gemiddeld
CULTURELE BEROEPEN								
Taalkundigen, tolken en vertalers	.	.	.	.	.	.	53	erg hoog
Geestelijke verzorgers	.	.	.	.	.	34	55	erg hoog
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	.	.	.	8	42	33	.	hoog
Regisseurs en kunstenaars	.	.	.	.	11	60	10	hoog
AGRARISCHE BEROEPEN								
Uitvoerend agrarisch personeel	19	8	30	.	38	2	.	laag
Bedrijfsleiders in de landbouw	8	3	31	.	53	4	.	gemiddeld
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	.	.	.	.	.	.	hoog
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN								
Hefttruckrijders	32	9	37	.	19	.	.	laag
Machinisten bouw en industrie	22	.	28	.	41	.	.	laag
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	4	3	10	4	44	23	12	hoog
Technische en medische vertegenwoordigers	.	.	.	.	50	23	.	hoog
Technisch tekenaars	.	.	.	.	65	22	.	hoog

Tabel 2.5 (vervolg)

Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	Basisonderwijs %	MAVO %	VBO %	HAVO/MVO %	MBO %	HBO %	WO %	Typering gemiddeld opleidingsniveau
Chemo-technici en laboranten	.	.	.	.	39	43	.	hoog
Natuurkundigen, technologen en statistici	.	.	.	.	15	31	52	erg hoog
Voedings- en genotmiddelenbereiders	25	7	25	.	38	.	.	laag
Bakkers en chocolademakers	11	.	26	.	55	.	.	gemiddeld
Productiepersoneel textielindustrie	31	.	.	.	.	.	.	laag
Stoffeers en lederwarenmakers	18	.	32	.	38	.	.	laag
Patroonmakers, naaiers en zellmakers	20	.	35	.	32	.	.	laag
Houtzagers, papier- en kartonmakers	23	.	32	.	33	.	.	laag
Timmerlieden	10	3	37	.	47	.	.	gemiddeld
Productiepersoneel grafische industrie	12	5	21	.	55	.	.	gemiddeld
Productiepersoneel chemische industrie	12	.	19	.	52	.	.	gemiddeld
Vakkrachten metaalindustrie	22	.	37	.	28	.	.	laag
Metaalbewerkers	20	7	37	.	34	.	.	laag
Lassers, constructeurs en edelsmeden	11	.	43	.	40	.	.	laag
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	8	.	31	.	54	.	.	gemiddeld
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	8	.	23	.	63	.	.	gemiddeld
Automonteurs en -herstellers	7	.	30	.	58	.	.	gemiddeld
Werktuigbouwkundigen	.	.	.	.	51	31	.	hoog
Hogere werktuigkundigen	.	.	.	.	37	44	.	hoog
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	25	12	29	.	28	.	.	laag
Monteurs energievoorziening	.	.	.	.	.	.	.	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	3	3	22	.	64	5	.	gemiddeld
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	.	.	.	65	.	.	hoog
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	.	.	.	.	38	45	16	hoog
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	30	9	32	.	25	.	.	laag
Metselaars en stukadoors	26	.	40	.	27	.	.	laag
Betonwerkers en glaszetters	25	.	40	.	24	.	.	laag

Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995
(tabel 2.3 (vervolg))

[illegible]

Tabel 2.5 (vervolg)

Percentage werkenden naar opleidingsniveau per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	Basisonderwijs %	MAVO %	VBO %	HAVO/VWO %	MBO %	HBO %	WO %	Typering gemiddeld opleidingsniveau
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN								
Keuken- en serveerpersoneel	17	11	25	9	34	3	.	laag
Leidinggevend horeca	11	7	16	5	50	10	.	gemiddeld
Portiers en schoonmaakpersoneel	30	10	30	4	21	3	.	laag
Kind-, gezins- en bejaardenverzorgenden	9	6	15	2	59	8	.	gemiddeld
Kappers en schoonheidsspecialisten	.	.	7	.	85	.	.	gemiddeld
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN								
Politie en beveiligingspersoneel	3	5	17	.	65	5	.	gemiddeld
Beroepsmilitairen	.	11	12	.	54	13	.	gemiddeld

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.6
Deeltijdarbeid per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1991-'95
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	37	hoog	-
Docenten voortgezet onderwijs	34	gemiddeld	sterk dalend
Onderwijskundigen	19	gemiddeld	-
Sportdocenten en -instructeurs	43	hoog	-
CULTURELE BEROEPEN			
Taalkundigen, tolken en vertalers	39	hoog	-
Geestelijke verzorgers	.	gemiddeld	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	20	gemiddeld	-
Regisseurs en kunstenaars	37	hoog	-
AGRARISCHE BEROEPEN			
Uitvoerend agrarisch personeel	24	gemiddeld	dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw	14	laag	stijgend
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	laag	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Heftruckrijders	.	erg laag	dalend
Machinisten bouw en industrie	.	erg laag	sterk dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	7	laag	-
Technische en medische vertegenwoordigers	.	erg laag	-
Technisch tekenaars	.	erg laag	dalend
Chemo-technici en laboranten	18	gemiddeld	-
Natuurkundigen, technologen en statistici	7	laag	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders	11	laag	-
Bakkers en chocolademakers	12	laag	-
Productiepersoneel textielindustrie	.	laag	-
Stoffeerdiers en ledenwarenmakers	14	laag	sterk dalend
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	40	hoog	dalend
Houtzagers, papier- en kartonmakers	.	laag	-
Timmerlieden	8	laag	-
Productiepersoneel grafische industrie	11	laag	-
Productiepersoneel chemische industrie	.	laag	dalend
Vakkrachten metaalindustrie	.	erg laag	sterk dalend
Metaalbewerkers	7	laag	-
Lassers, constructeurs en edelsmeden	.	erg laag	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	.	erg laag	dalend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	5	erg laag	-
Automonteurs en -herstellers	8	laag	sterk dalend
Werktuigbouwkundigen	.	erg laag	-
Hogere werktuigkundigen	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	14	laag	-
Monteurs energievoorziening	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	7	laag	stijgend
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	erg laag	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	.	erg laag	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	10	laag	-

Tabel 2.6 (vervolg)

Deeltijdarbeid per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1991-'95
Metselaars en stukadoors	5	erg laag	-
Betonwerkers en glaszetters	.	erg laag	-
Schilders	.	laag	dalend
Loodgieters en installateurs	.	erg laag	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	9	laag	-
Bouwkundige projectleiders	.	erg laag	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs	11	laag	-
TRANSPORTBEROEPEN			
Expedië-medewerkers	19	gemiddeld	stijgend
Vissers en jachtopzieners	.	erg laag	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	.	erg laag	sterk dalend
Schippers, officieren en loodsen	.	erg laag	sterk dalend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	10	laag	-
Vliegers, verkeersleiders en expeditieus	.	laag	sterk stijgend
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleegkundigen	56	erg hoog	stijgend
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	57	erg hoog	stijgend
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	64	erg hoog	stijgend
Opticiens en apothekersassistenten	46	hoog	stijgend
Paramedische en verwante functies	49	hoog	constant
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	51	erg hoog	-
Analisten en laboranten	42	hoog	stijgend
Artsen, medische specialisten en apothekers	18	gemiddeld	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen	.	laag	sterk stijgend
Tandheelkundigen	.	laag	-
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	9	laag	-
Postbestellers en -sorteerders	24	gemiddeld	stijgend
Operators en datatypisten	38	hoog	stijgend
Leidinggevend administratief personeel	14	laag	sterk stijgend
Secretaresses en typisten	45	hoog	stijgend
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	42	hoog	-
Administrateurs en bankemployés	32	gemiddeld	stijgend
Commercieel-administratieve employés	27	gemiddeld	stijgend
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	49	hoog	constant
Programmeurs en systeemanalisten	8	laag	-
Economen en accountants	9	laag	sterk dalend
Verkooppersoneel	47	hoog	constant
Winkeliers en handelaars	11	laag	stijgend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	9	laag	-
Beleidsmedewerkers en hoofdbambtenaren	10	laag	sterk dalend
Advocaten, rechters en notarissen	18	gemiddeld	stijgend
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Journalisten en presentatoren	27	gemiddeld	stijgend

Tabel 2.6 (vervolg)

Deeltijdarbeid per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1991-'95
Bibliothecarissen en archivariissen	43	hoog	stijgend
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	25	gemiddeld	stijgend
Maatschappelijk werkers	57	erg hoog	stijgend
Sociale wetenschappers	49	hoog	stijgend
Huishoudkundige voorlichters	.	laag	dalend
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Keuken- en serveerpersoneel	53	erg hoog	constant
Leidinggevenden horeca	15	laag	dalend
Portiers en schoonmaakpersoneel	60	erg hoog	constant
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	78	erg hoog	constant
Kappers en schoonheidsspecialisten	51	erg hoog	constant
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Politie en beveiligingspersoneel	8	laag	sterk stijgend
Beroepsmilitairen	.	erg laag	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 2.7

Zelfstandigen* per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1993-'95
PEDAGOGISCHE BEROEPEN			
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	.	erg laag	-
Docenten voortgezet onderwijs	2	erg laag	sterk dalend
Onderwijskundigen	5	erg laag	sterk stijgend
Sportdocenten en -instructeurs	30	erg hoog	-
CULTURELE BEROEPEN			
Taalkundigen, tolken en vertalers	56	erg hoog	sterk stijgend
Geestelijke verzorgers	31	erg hoog	sterk stijgend
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	44	erg hoog	stijgend
Regisseurs en kunstenaars	59	erg hoog	-
AGRARISCHE BEROEPEN			
Uitvoerend agrarisch personeel	20	hoog	sterk dalend
Bedrijfsleiders in de landbouw	93	erg hoog	constant
Landbouw en milieu-ingenieurs	.	laag	-
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN			
Heftruckrijders	.	erg laag	-
Machinisten bouw en industrie	.	erg laag	sterk dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	23	hoog	-
Technische en medische vertegenwoordigers	.	erg laag	-
Technisch tekenaars	.	erg laag	sterk stijgend
Chemo-technici en laboranten	.	erg laag	-
Natuurkundigen, technologen en statistici	.	erg laag	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenbereiders	.	erg laag	stijgend
Bakkers en chocolademakers	19	hoog	sterk stijgend
Productiepersoneel textielindustrie	.	erg laag	sterk stijgend
Stoffeerders en lederwarenmakers	24	hoog	constant
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	16	hoog	-
Houtzagers, papier- en kartonmakers	.	erg laag	-
Timmerlieden	13	gemiddeld	sterk stijgend
Productiepersoneel grafische industrie	9	gemiddeld	sterk stijgend
Productiepersoneel chemische industrie	.	erg laag	-
Vakkrachten metaalindustrie	.	erg laag	-
Metaalbewerkers	.	erg laag	-
Lassers, constructeurs en edelsmeden	4	erg laag	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	5	erg laag	sterk stijgend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	6	laag	sterk stijgend
Automonteurs en -herstellers	13	gemiddeld	-
Werktuigbouwkundigen	.	erg laag	-
Hogere werktuigkundigen	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	.	erg laag	sterk stijgend
Monteurs energievoorziening	.	erg laag	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	5	erg laag	sterk stijgend

Tabel 2.7 (vervolg)

Zelfstandigen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1993-'95
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	.	erg laag	sterk stijgend
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	.	erg laag	sterk stijgend
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	.	erg laag	-
Metselaars en stukadoors	12	gemiddeld	-
Betonwerkers en glaszetters	10	gemiddeld	sterk stijgend
Schilders	14	gemiddeld	sterk stijgend
Loodgieters en installateurs	8	laag	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	6	laag	sterk stijgend
Bouwkundige projectleiders	.	erg laag	sterk dalend
Architecten en bouwkundige ingenieurs	15	gemiddeld	sterk dalend
TRANSPORTBEROEPEN			
Expeditie-medewerkers	.	erg laag	sterk stijgend
Vissers en jachtopzieners	.	erg hoog	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	.	laag	-
Schippers, officieren en loodsen	.	hoog	sterk dalend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	10	gemiddeld	sterk stijgend
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	.	erg laag	-
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN			
Verpleegkundigen	.	erg laag	sterk stijgend
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	.	erg laag	sterk stijgend
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	.	erg laag	-
Opticiens en apothekersassistenten	.	erg laag	sterk dalend
Paramedische en verwante functies	25	erg hoog	-
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	39	erg hoog	constant
Analisten en laboranten	.	erg laag	-
Artsen, medische specialisten en apothekers	35	erg hoog	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen	.	erg hoog	sterk dalend
Tandheelkundigen	90	erg hoog	-
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN			
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	.	erg laag	sterk stijgend
Postbestellers en -sorteerders	.	erg laag	sterk stijgend
Operators en datatypisten	.	erg laag	-
Leidinggevend administratief personeel	.	erg laag	-
Secretaresses en typisten	2	erg laag	-
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	.	erg laag	-
Administrateurs en bankemployés	3	erg laag	-
Commercieel-administratieve employés	2	erg laag	sterk stijgend
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	3	erg laag	dalend
Programmeurs en systeemanalisten	4	erg laag	-
Economen en accountants	20	hoog	stijgend
Verkooppersoneel	6	laag	sterk dalend
Winkeliers en handelaars	66	erg hoog	-
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	9	gemiddeld	-

Tabel 2.7 (vervolg)

Zelfstandigen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	typering	trend 1993-'95
Beleidsmedewerkers en hoofdambtenaren	.	erg laag	-
Advocaten, rechters en notarissen	21	hoog	-
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN			
Journalisten en presentatoren	20	hoog	sterk stijgend
Bibliothecarissen en archivariissen	.	erg laag	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	.	erg laag	-
Maatschappelijk werkers	.	erg laag	sterk stijgend
Sociale wetenschappers	12	gemiddeld	sterk stijgend
Huishoudkundige voorlichters	.	laag	sterk dalend
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN			
Keuken- en serveerpersoneel	3	erg laag	-
Leidinggevenden horeca	54	erg hoog	stijgend
Portiers en schoonmaakpersoneel	4	erg laag	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	4	erg laag	-
Kappers en schoonheidsspecialisten	45	erg hoog	stijgend
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN			
Politie en beveiligingspersoneel	.	erg laag	-
Beroepsmilitairen	.	erg laag	-

Bron: ROA/CBS

* Inclusief personen die werkzaam zijn in het bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders en freelancers e.d.

Tabel 2.8
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995*

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs		
Overheid	99	constant
Andere bedrijfssectoren	1	-
Docenten voortgezet onderwijs		
Overheid	94	constant
Andere bedrijfssectoren	6	-
Onderwijskundigen		
Overheid	74	dalend
Kwartaire diensten	12	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	8	-
Sportdocenten en -instructeurs		
Kwartaire diensten	69	sterk dalend
Overheid	21	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	10	-
Taalkundigen, tolken en vertalers		
Overige commerciële dienstverlening	53	dalend
Andere bedrijfssectoren	47	-
Geestelijke verzorgers		
Kwartaire diensten	93	stijgend
Andere bedrijfssectoren	7	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers		
Overige commerciële dienstverlening	49	constant
Handel	21	stijgend
Kwartaire diensten	9	constant
Overige industrie	8	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	13	-
Regisseurs en kunstenaars		
Kwartaire diensten	76	dalend
Overheid	9	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	15	-
Uitvoerend agrarisch personeel		
Landbouw en visserij	67	dalend
Metaal en elektrotechniek	11	constant
Overheid	9	sterk stijgend

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Kwartaire diensten	4	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	9	-
Bedrijfsleiders in de landbouw		
Landbouw en visserij	94	constant
Andere bedrijfssectoren	6	-
Landbouw en milieu-ingenieurs		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
Hefttruckrijders		
Handel	20	stijgend
Overige industrie	16	sterk stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	16	constant
Transport, opslag en communicatie	15	stijgend
Metaal en elektrotechniek	11	sterk dalend
Chemie	10	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	13	-
Machinisten bouw en industrie		
Bouw	42	dalend
Transport, opslag en communicatie	11	stijgend
Landbouw en visserij	11	sterk stijgend
Energie	8	dalend
Andere bedrijfssectoren	28	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen		
Overige commerciële dienstverlening	20	constant
Bouw	16	dalend
Metaal en elektrotechniek	15	dalend
Handel	7	stijgend
Kwartaire diensten	7	sterk stijgend
Overige industrie	6	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	6	constant
Overheid	5	stijgend
Chemie	4	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	4	sterk stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	4	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	5	-
Technische en medische vertegenwoordigers		
Handel	65	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	35	-

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Technisch tekenaars		
Overige commerciële dienstverlening	40	constant
Metaal en elektrotechniek	21	stijgend
Overheid	13	sterk stijgend
Bouw	10	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	16	-
Chemo-technici en laboranten		
Chemie	26	sterk stijgend
Overheid	25	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	13	stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	10	dalend
Kwartaire diensten	10	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	17	-
Natuurkundigen, technologen en statistici		
Overheid	23	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	22	dalend
Kwartaire diensten	15	sterk dalend
Chemie	11	sterk dalend
Metaal en elektrotechniek	10	stijgend
Andere bedrijfssectoren	18	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders		
Voedings- en genotmiddelenindustrie	61	constant
Handel	35	constant
Andere bedrijfssectoren	4	-
Bakkers en chocolademakers		
Voedings- en genotmiddelenindustrie	91	constant
Andere bedrijfssectoren	9	-
Productiepersoneel textielindustrie		
Overige industrie	75	dalend
Andere bedrijfssectoren	25	-
Stoffeerders en lederwarenmakers		
Handel	34	constant
Metaal en elektrotechniek	26	constant
Overige industrie	18	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	21	-
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers		
Overige industrie	53	dalend

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Handel	21	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	26	-
Houtzagers, papier- en kartonmakers		
Overige industrie	84	constant
Andere bedrijfssectoren	16	-
Timmerlieden		
Bouw	55	constant
Metaal en elektrotechniek	18	dalend
Overige industrie	9	sterk dalend
Handel	5	stijgend
Kwartaire diensten	4	sterk dalend
Overheid	3	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	3	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	3	-
Productiepersoneel grafische industrie		
Overige industrie	70	constant
Metaal en elektrotechniek	10	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	8	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	12	-
Productiepersoneel chemische industrie		
Chemie	66	dalend
Energie	10	dalend
Andere bedrijfssectoren	24	-
Vakkrachten metaalindustrie		
Metaal en elektrotechniek	81	constant
Andere bedrijfssectoren	19	-
Metaalbewerkers		
Metaal en elektrotechniek	79	sterk stijgend
Handel	9	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	12	-
Lassers, constructeurs en edelsmeden		
Metaal en elektrotechniek	78	stijgend
Bouw	7	dalend
Handel	4	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	10	-

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Machinebank-, plaatwerkers en smeden		
Metaal en elektrotechniek	60	stijgend
Handel	13	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	12	stijgend
Bouw	6	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	10	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs		
Metaal en elektrotechniek	27	stijgend
Handel	19	dalend
Overige industrie	8	sterk stijgend
Chemie	8	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	8	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	8	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	5	sterk stijgend
Overheid	5	sterk dalend
Energie	4	constant
Andere bedrijfssectoren	9	-
Automonteurs en -herstellers		
Overige commerciële dienstverlening	73	constant
Transport, opslag en communicatie	10	constant
Handel	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	11	-
Werktuigbouwkundigen		
Metaal en elektrotechniek	28	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	17	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	55	-
Hogere werktuigkundigen		
Metaal en elektrotechniek	47	dalend
Overige commerciële dienstverlening	24	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	28	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten		
Metaal en elektrotechniek	55	constant
Chemie	14	sterk stijgend
Overige industrie	13	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	18	-
Monteurs energievoorziening		
Diverse bedrijfssectoren	100	-

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties		
Bouw	32	constant
Metaal en elektrotechniek	19	dalend
Handel	12	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	9	dalend
Overige commerciële dienstverlening	7	sterk stijgend
Kwartaire diensten	6	sterk stijgend
Energie	5	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	11	-
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs		
Metaal en elektrotechniek	38	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	62	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie		
Chemie	26	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	23	sterk dalend
Overige industrie	23	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	16	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	12	-
Metselaars en stukadoors		
Bouw	91	dalend
Andere bedrijfssectoren	9	-
Betonwerkers en glaszetters		
Bouw	88	dalend
Andere bedrijfssectoren	12	-
Schilders		
Bouw	89	constant
Andere bedrijfssectoren	11	-
Loodgieters en installateurs		
Bouw	77	dalend
Metaal en elektrotechniek	11	sterk stijgend
Energie	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	7	-

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers		
Bouw	47	constant
Overige commerciële dienstverlening	16	sterk stijgend
Overheid	10	constant
Metaal en elektrotechniek	10	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	4	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	13	-
Bouwkundige projectleiders		
Bouw	44	sterk stijgend
Overheid	25	dalend
Overige commerciële dienstverlening	15	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	16	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs		
Overige commerciële dienstverlening	47	dalend
Overheid	24	sterk stijgend
Bouw	16	dalend
Andere bedrijfssectoren	13	-
Expeditie-medewerkers		
Handel	33	dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15	constant
Metaal en elektrotechniek	15	stijgend
Transport, opslag en communicatie	12	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	6	sterk stijgend
Overige industrie	6	stijgend
Chemie	5	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	8	-
Vissers en jachttopzieners		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel		
Transport, opslag en communicatie	76	stijgend
Andere bedrijfssectoren	24	-
Schippers, officieren en loodsen		
Transport, opslag en communicatie	72	dalend
Andere bedrijfssectoren	28	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel		
Transport, opslag en communicatie	63	dalend
Handel	12	sterk stijgend

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Overheid	7	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	6	sterk stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	3	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	9	-
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs		
Transport, opslag en communicatie	71	stijgend
Andere bedrijfssectoren	29	-
Verpleegkundigen		
Kwartaire diensten	98	constant
Andere bedrijfssectoren	2	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden		
Kwartaire diensten	99	constant
Andere bedrijfssectoren	1	-
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten		
Kwartaire diensten	98	constant
Andere bedrijfssectoren	2	-
Opticiens en apothekersassistenten		
Handel	80	dalend
Kwartaire diensten	18	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	2	-
Paramedische en verwante functies		
Kwartaire diensten	68	constant
Overige commerciële dienstverlening	14	constant
Overheid	13	stijgend
Andere bedrijfssectoren	5	-
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten		
Kwartaire diensten	96	constant
Andere bedrijfssectoren	4	-
Analisten en laboranten		
Kwartaire diensten	81	dalend
Andere bedrijfssectoren	19	-
Artsen, medische specialisten en apothekers		
Kwartaire diensten	87	constant
Overheid	6	dalend

Tabel 2.8 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Andere bedrijfssectoren	7	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen		
Kwartaire diensten	95	constant
Andere bedrijfssectoren	5	-
Tandheelkundigen		
Kwartaire diensten	100	constant
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.		
Kwartaire diensten	20	constant
Handel	13	dalend
Transport, opslag en communicatie	10	dalend
Overige commerciële dienstverlening	10	sterk stijgend
Overheid	10	stijgend
Metaal en elektrotechniek	10	constant
Chemie	6	stijgend
Bank- en verzekeringswezen	5	sterk stijgend
Overige industrie	4	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	4	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	7	-
Postbestellers en -sorteerders		
Transport, opslag en communicatie	75	sterk stijgend
Overheid	12	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	14	-
Operators en datatypisten		
Overige commerciële dienstverlening	27	stijgend
Andere bedrijfssectoren	73	-
Leidinggevend administratief personeel		
Overheid	31	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	17	sterk stijgend
Kwartaire diensten	10	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	9	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	32	-
Secretaresses en typisten		
Kwartaire diensten	26	constant
Overige commerciële dienstverlening	21	sterk stijgend
Overheid	17	dalend
Handel	9	stijgend
Metaal en elektrotechniek	6	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	5	dalend

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Bouw	5	dalend
Transport, opslag en communicatie	3	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	9	-
Bibliotheek- en archiefmedewerkers		
Overheid	41	stijgend
Kwartaire diensten	30	dalend
Andere bedrijfssectoren	29	-
Administrateurs en bankemployés		
Bank- en verzekeringswezen	22	dalend
Handel	19	dalend
Overige commerciële dienstverlening	16	constant
Overheid	13	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	7	dalend
Kwartaire diensten	6	constant
Bouw	5	constant
Metaal en elektrotechniek	4	stijgend
Andere bedrijfssectoren	8	-
Commercieel-administratieve employés		
Overheid	30	dalend
Handel	14	dalend
Overige commerciële dienstverlening	10	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	8	constant
Transport, opslag en communicatie	8	dalend
Metaal en elektrotechniek	8	constant
Kwartaire diensten	7	constant
Bouw	4	stijgend
Overige industrie	3	dalend
Andere bedrijfssectoren	9	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs		
Transport, opslag en communicatie	22	sterk stijgend
Overheid	20	dalend
Overige commerciële dienstverlening	20	stijgend
Kwartaire diensten	15	stijgend
Handel	7	sterk dalend
Bank- en verzekeringswezen	4	dalend
Andere bedrijfssectoren	12	-
Programmeurs en systeemanalisten		
Overige commerciële dienstverlening	33	stijgend
Overheid	14	constant
Bank- en verzekeringswezen	11	stijgend
Handel	11	constant
Metaal en elektrotechniek	10	sterk dalend

Tabel 2.8 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Transport, opslag en communicatie	6	sterk dalend
Kwartaire diensten	6	dalend
Andere bedrijfssectoren	10	-
Economen en accountants		
Overige commerciële dienstverlening	51	dalend
Overheid	11	sterk dalend
Bank- en verzekeringswezen	10	sterk stijgend
Handel	7	constant
Metaal en elektrotechniek	4	sterk stijgend
Kwartaire diensten	4	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	14	-
Verkooppersoneel		
Handel	78	constant
Overige commerciële dienstverlening	6	stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	5	constant
Andere bedrijfssectoren	11	-
Winkeliers en handelaars		
Handel	84	constant
Overige commerciële dienstverlening	6	stijgend
Andere bedrijfssectoren	10	-
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers		
Handel	38	constant
Bank- en verzekeringswezen	19	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	10	sterk stijgend
Bouw	7	sterk dalend
Metaal en elektrotechniek	5	sterk dalend
Overige industrie	5	stijgend
Transport, opslag en communicatie	4	constant
Voedings- en genotmiddelenindustrie	3	sterk stijgend
Overheid	3	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	7	-
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren		
Overheid	89	constant
Andere bedrijfssectoren	11	-
Advocaten, rechters en notarissen		
Overheid	41	constant
Overige commerciële dienstverlening	41	stijgend
Andere bedrijfssectoren	18	-

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Journalisten en presentatoren		
Overige industrie	29	sterk dalend
Kwartaire diensten	25	sterk stijgend
Overheid	14	dalend
Overige commerciële dienstverlening	14	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	18	-
Bibliothecarissen en archivariissen		
Kwartaire diensten	46	dalend
Overheid	36	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	19	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen		
Overige commerciële dienstverlening	35	sterk stijgend
Overheid	28	sterk dalend
Kwartaire diensten	11	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	25	-
Maatschappelijk werkers		
Kwartaire diensten	76	stijgend
Overheid	19	dalend
Andere bedrijfssectoren	5	-
Sociale wetenschappers		
Kwartaire diensten	66	dalend
Overheid	26	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	8	-
Huishoudkundige voorlichters		
Overheid	43	sterk stijgend
Kwartaire diensten	25	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	32	-
Keuken- en serveerpersoneel		
Overige commerciële dienstverlening	62	constant
Kwartaire diensten	21	constant
Overheid	5	stijgend
Handel	3	stijgend
Andere bedrijfssectoren	9	-
Leidinggevenden horeca		
Overige commerciële dienstverlening	73	dalend
Kwartaire diensten	16	stijgend
Andere bedrijfssectoren	11	-

Tabel 2.8 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1994-'95
Portiers en schoonmaakpersoneel		
Overige commerciële dienstverlening	39	stijgend
Kwartaire diensten	30	constant
Overheid	13	dalend
Transport, opslag en communicatie	5	sterk dalend
Metaal en elektrotechniek	4	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	8	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden		
Kwartaire diensten	92	constant
Overige commerciële dienstverlening	4	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	4	-
Kappers en schoonheidsspecialisten		
Overige commerciële dienstverlening	95	dalend
Andere bedrijfssectoren	5	-
Politie en beveiligingspersoneel		
Overheid	71	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	17	constant
Andere bedrijfssectoren	11	-
Beroepsmilitairen		
Overheid	100	constant

Bron: CBS/ROA

- * Een uitgebreidere versie van deze tabel is opgenomen in een aparte uitgave die bij het ROA verkregen kan worden: *Verdeeltabelen van bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen*.
- Deze bedrijfssectoren hebben elk een werkgelegenheidsaandeel van minder dan 3%.
- Deze bedrijfssectoren hebben elk minder dan 2.500 werkenden.

Tabel 2.9

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	0,11	erg laag
Docenten voortgezet onderwijs	0,16	erg laag
Onderwijskundigen	0,53	gemiddeld
Sportdocenten en -instructeurs	0,54	gemiddeld
CULTURELE BEROEPEN		
Taalkundigen, tolken en vertalers	0,69	gemiddeld
Geestelijke verzorgers	0,33	laag
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	0,71	gemiddeld
Regisseurs en kunstenaars	0,39	laag
AGRARISCHE BEROEPEN		
Uitvoerend agrarisch personeel	0,53	gemiddeld
Bedrijfsleiders in de landbouw	0,12	erg laag
Landbouw en milieu-ingenieurs	0,83	gemiddeld
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Heftruckrijders	0,92	erg hoog
Machinisten bouw en industrie	0,80	gemiddeld
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	0,95	erg hoog
Technische en medische vertegenwoordigers	0,56	gemiddeld
Technisch tekenaars	0,82	gemiddeld
Chemo-technici en laboranten	0,88	hoog
Natuurkundigen, technologen en statistici	0,92	erg hoog
Voedings- en genotmiddelenbereiders	0,54	gemiddeld
Bakkers en chocolademakers	0,17	erg laag
Productiepersoneel textielindustrie	0,60	gemiddeld
Stoffeerders en lederwarenmakers	0,81	gemiddeld
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	0,78	gemiddeld
Houtzagers, papier- en kartonmakers	0,40	laag
Timmerlieden	0,70	gemiddeld
Productiepersoneel grafische industrie	0,57	gemiddeld
Productiepersoneel chemische industrie	0,65	gemiddeld
Vakkrachten metaalindustrie	0,73	gemiddeld
Metaalbewerkers	0,90	hoog
Lassers, constructeurs en edelsmeden	0,83	gemiddeld
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	0,88	hoog
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	0,95	erg hoog
Automonteurs en -herstellers	0,48	laag
Werktuigbouwkundigen	0,93	erg hoog
Hogere werktuigkundigen	0,88	hoog
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	0,92	erg hoog
Monteurs energievoorziening	0,65	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	0,88	hoog
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	0,89	hoog
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	0,94	erg hoog
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	0,89	hoog

Tabel 2.9 (vervolg)

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
Metselaars en stukadoors	0,17	erg laag
Betonwerkers en glaszetters	0,22	laag
Schilders	0,26	laag
Loodgieters en installateurs	0,42	laag
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	0,76	gemiddeld
Bouwkundige projectleiders	0,80	gemiddeld
Architecten en bouwkundige ingenieurs	0,73	gemiddeld
TRANSPORTBEROEPEN		
Expeditie-medewerkers	0,86	hoog
Vissers en jachtopzieners	0,42	laag
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	0,56	gemiddeld
Schippers, officieren en loodsen	0,65	gemiddeld
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	0,65	gemiddeld
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	0,85	gemiddeld
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleegkundigen	0,04	erg laag
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	0,01	erg laag
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	0,04	erg laag
Opticiens en apothekersassistenten	0,32	laag
Paramedische en verwante functies	0,53	gemiddeld
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	0,12	erg laag
Analisten en laboranten	0,45	laag
Artsen, medische specialisten en apothekers	0,28	laag
Dierenartsen en diergeneeskundigen	0,15	erg laag
Tandheelkundigen	0,00	erg laag
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	0,95	erg hoog
Postbestellers en -sorteerders	0,45	laag
Operators en datatypisten	0,92	erg hoog
Leidinggevend administratief personeel	0,89	hoog
Secretaresses en typisten	0,91	erg hoog
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	0,84	gemiddeld
Administrateurs en bankemployés	0,90	hoog
Commercieel-administratieve employés	0,91	erg hoog
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	0,93	erg hoog
Programmeurs en systeemanalisten	0,91	erg hoog
Economen en accountants	0,74	gemiddeld
Verkooppersoneel	0,39	laag
Winkeliers en handelaars	0,28	laag
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	0,84	gemiddeld
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	0,23	laag
Advocaten, rechters en notarissen	0,69	gemiddeld
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Journalisten en presentatoren	0,87	hoog

Tabel 2.9 (vervolg)

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
Bibliothecarissen en archivariissen	0,85	gemiddeld
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	0,80	gemiddeld
Maatschappelijk werkers	0,42	laag
Sociale wetenschappers	0,61	gemiddeld
Huishoudkundige voorlichters	0,84	gemiddeld
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Keuken- en serveerpersoneel	0,62	gemiddeld
Leidinggevenden horeca	0,47	laag
Portiers en schoonmaakpersoneel	0,87	hoog
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	0,13	erg laag
Kappers en schoonheidsspecialisten	0,08	erg laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Politie en beveiligingspersoneel	0,47	laag
Beroepsmilitairen	0,01	erg laag

Bron: ROA

Tabel 2.10

Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995*

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs		
HBO onderwijs	88	-
Andere opleidingstypen**	12	-
Docenten voortgezet onderwijs		
HBO onderwijs	45	constant
WO letteren	9	stijgend
WO wiskunde en natuurwetenschappen	6	sterk stijgend
WO sociaal-cultureel	5	sterk dalend
Andere opleidingstypen	35	-
Onderwijskundigen		
HBO onderwijs	42	dalend
WO sociaal-cultureel	14	sterk stijgend
HBO sociaal-cultureel	4	sterk dalend
Andere opleidingstypen	41	-
Sportdocenten en -instructeurs		
Diverse opleidingstypen***	100	-
Taalkundigen, tolken en vertalers		
WO letteren	36	-
Andere opleidingstypen	64	-
Geestelijke verzorgers		
WO theologisch	51	-
Andere opleidingstypen	49	-
Fotografen, ontwerpers en vormgevers		
HBO kunst	24	-
MBO/LLW grafische techniek	13	-
HAVO/VWO bovenbouw	8	-
Andere opleidingstypen	55	-
Regisseurs en kunstenaars		
HBO kunst	45	constant
HBO onderwijs	10	sterk dalend
Andere opleidingstypen	46	-
Uitvoerend agrarisch personeel		
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	28	constant
Basisonderwijs	19	constant
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	12	sterk dalend

Tabel 2.10 (vervolg)

Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	sterk stijgend
VBO verzorging	7	-
VBO mechanische techniek	3	-
Andere opleidingstypen	23	-
Bedrijfsleiders in de landbouw		
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	41	-
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	22	-
Basisonderwijs	8	-
MBO/LLW handel	5	-
VBO verzorging	4	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	3	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	17	-
Landbouw en milieu-ingenieurs		
Diverse opleidingstypen	100	-
Heftruckrijders		
Basisonderwijs	32	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	9	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	58	-
Machinisten bouw en industrie		
Basisonderwijs	22	dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	16	-
VBO mechanische techniek	10	-
Andere opleidingstypen	52	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen		
MBO/LLW bouwkunde	7	-
MBO/LLW handel	5	-
MBO/LLW elektrotechniek	5	-
Basisonderwijs	4	sterk dalend
HAVO/VWO bovenbouw	4	stijgend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	4	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	3	dalend
Andere opleidingstypen	69	-
Technische en medische vertegenwoordigers		
Diverse opleidingstypen	100	-
Technisch tekenaars		
MBO/LLW bouwkunde	18	dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	16	-
MBO/LLW elektrotechniek	12	-

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
HBO (weg- en water)bouwkunde	11	sterk stijgend
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	8	-
Andere opleidingstypen	35	-
Chemo-technici en laboranten		
HBO technisch laboratorium	31	-
MBO technisch laboratorium	19	sterk dalend
Andere opleidingstypen	50	-
Natuurkundigen, technologen en statistici		
WO wiskunde en natuurwetenschappen	18	-
HBO technisch laboratorium	4	-
Andere opleidingstypen	77	-
Voedings- en genotmiddelenbereiders		
Basisonderwijs	25	dalend
MBO/LLW consumptieve techniek	20	stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	7	sterk dalend
Andere opleidingstypen	48	-
Bakkers en chocolademakers		
MBO/LLW consumptieve techniek	46	-
VBO consumptieve techniek	16	-
Basisonderwijs	11	-
Andere opleidingstypen	27	-
Productiepersoneel textielindustrie		
Basisonderwijs	31	-
Andere opleidingstypen	69	-
Stoffeerders en lederwarenmakers		
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	20	sterk stijgend
Basisonderwijs	18	sterk dalend
Andere opleidingstypen	62	-
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers		
Basisonderwijs	20	sterk dalend
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	19	sterk dalend
VBO verzorging	17	-
Andere opleidingstypen	44	-
Houtzagers, papier- en kartonmakers		
Basisonderwijs	23	sterk dalend
Andere opleidingstypen	77	-

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Timmerlieden		
MBO/LLW bouwkunde	35	stijgend
VBO bouwtechniek	29	dalend
Basisonderwijs	10	sterk dalend
Andere opleidingstypen	27	-
Productiepersoneel grafische industrie		
MBO/LLW grafische techniek	35	stijgend
Basisonderwijs	12	sterk stijgend
VBO grafische techniek	7	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	5	sterk dalend
Andere opleidingstypen	41	-
Productiepersoneel chemische industrie		
MBO/LLW procestechniek	25	constant
Basisonderwijs	12	sterk dalend
Andere opleidingstypen	63	-
Vakkrachten metaalindustrie		
Basisonderwijs	22	dalend
Andere opleidingstypen	78	-
Metaalbewerkers		
Basisonderwijs	20	-
VBO mechanische techniek	16	dalend
MBO/LLW metaalkunde	8	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	7	-
Andere opleidingstypen	50	-
Lassers, constructeurs en edelsmeden		
VBO mechanische techniek	33	sterk dalend
MBO/LLW metaalkunde	22	sterk stijgend
Basisonderwijs	11	-
MBO/LLW werktuigbouwkunde	7	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	27	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden		
VBO mechanische techniek	19	dalend
MBO/LLW metaalkunde	17	dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	11	sterk stijgend
Basisonderwijs	8	sterk dalend
MBO/LLW elektrotechniek	8	stijgend
MBO/LLW motorvoertuigtechniek	6	-
Andere opleidingstypen	31	-

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs		
MBO/LLW werktuigbouwkunde	17	-
MBO/LLW elektrotechniek	14	-
VBO mechanische techniek	11	sterk dalend
MBO/LLW metaalkunde	9	-
Basisonderwijs	8	sterk stijgend
VBO elektrotechniek	4	-
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	4	sterk dalend
Andere opleidingstypen	34	-
Automonteurs en -herstellers		
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	47	-
VBO motorvoertuigentechniek	19	sterk dalend
Basisonderwijs	7	-
Andere opleidingstypen	27	-
Werktuigbouwkundigen		
MBO/LLW werktuigbouwkunde	18	-
Andere opleidingstypen	82	-
Hogere werktuigkundigen		
HBO werktuigbouwkunde	24	-
MBO/LLW werktuigbouwkunde	20	-
Andere opleidingstypen	57	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten		
Basisonderwijs	25	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	12	stijgend
VBO verzorging	7	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	56	-
Monteurs energievoorziening		
Diverse opleidingstypen	100	-
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties		
MBO/LLW elektrotechniek	52	stijgend
VBO elektrotechniek	16	-
Basisonderwijs	3	sterk dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	3	-
Andere opleidingstypen	26	-
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders		
MBO/LLW elektrotechniek	55	-
Andere opleidingstypen	45	-

Tabel 2.10 (vervolg)

Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs		
HBO elektrotechniek en technische informatica	33	dalend
MBO/LLW elektrotechniek	25	-
Andere opleidingstypen	42	-
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie		
Basisonderwijs	30	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	9	sterk stijgend
VBO bouwtechniek	9	sterk stijgend
VBO mechanische techniek	7	sterk dalend
Andere opleidingstypen	45	-
Metselaars en stukadoors		
VBO bouwtechniek	29	-
Basisonderwijs	26	-
MBO/LLW bouwkunde	18	dalend
Andere opleidingstypen	27	-
Betonwerkers en glaszetters		
Basisonderwijs	25	-
VBO bouwtechniek	16	sterk dalend
MBO/LLW bouwkunde	14	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	45	-
Schilders		
MBO/LLW bouwkunde	41	dalend
VBO bouwtechniek	26	stijgend
Basisonderwijs	16	sterk dalend
Andere opleidingstypen	16	-
Loodgieters en installateurs		
MBO/LLW bouwkunde	28	dalend
VBO mechanische techniek	13	dalend
Basisonderwijs	12	-
VBO installatietechniek	8	sterk dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	6	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	33	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers		
Basisonderwijs	34	dalend
VBO bouwtechniek	10	sterk dalend
VBO mechanische techniek	8	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	6	-
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	4	-
MBO/LLW bouwkunde	4	-

Tabel 2.10 (vervolg)
Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Andere opleidingstypen	34	-
Bouwkundige projectleiders		
MBO/LLW bouwkunde	30	sterk dalend
HBO (weg- en water)bouwkunde	16	-
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	13	-
Andere opleidingstypen	41	-
Architecten en bouwkundige ingenieurs		
HBO (weg- en water)bouwkunde	28	-
WO (weg- en water)bouwkunde	21	sterk dalend
MBO/LLW bouwkunde	14	sterk dalend
Andere opleidingstypen	37	-
Expeditie-medewerkers		
Basisonderwijs	28	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	13	-
VBO verzorging	7	constant
MBO/LLW handel	6	-
VBO bouwtechniek	5	-
HAVO/VWO bovenbouw	4	sterk stijgend
VBO mechanische techniek	3	-
Andere opleidingstypen	35	-
Vissers en jachtopzieners		
Diverse opleidingstypen	100	-
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel		
Diverse opleidingstypen	100	-
Schippers, officieren en loodsen		
MBO/LLW haven en vervoer	37	sterk dalend
HBO haven en vervoer	36	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	27	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel		
Basisonderwijs	22	-
VBO haven en vervoer	12	stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	-
MBO/LLW haven en vervoer	5	sterk dalend
VBO mechanische techniek	5	dalend
MBO/LLW handel	4	stijgend
VBO motorvoertuigentechniek	4	sterk dalend
VBO bouwtechniek	4	sterk dalend
Andere opleidingstypen	37	-

Tabel 2.10 (vervolg)

Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs		
HBO haven en vervoer	25	sterk stijgend
Basisonderwijs	12	-
Andere opleidingstypen	64	-
Verpleegkundigen		
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	59	constant
HBO verpleging en paramedisch	24	constant
Andere opleidingstypen	17	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden		
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	47	-
MBO/LLW verzorging	17	sterk dalend
MBO sociaal-cultureel	6	sterk stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	5	dalend
HAVO/VWO bovenbouw	5	-
HBO sociaal-cultureel	4	-
VBO verzorging	3	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	12	-
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten		
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	56	-
Andere opleidingstypen	44	-
Opticiens en apothekersassistenten		
MBO/LLW medisch laboratorium	80	-
Andere opleidingstypen	20	-
Paramedische en verwante functies		
HBO verpleging en paramedisch	42	dalend
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	13	-
Andere opleidingstypen	45	-
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten		
HBO verpleging en paramedisch	75	-
Andere opleidingstypen	25	-
Analisten en laboranten		
HBO medisch laboratorium	45	-
HBO technisch laboratorium	12	sterk dalend
MBO/LLW medisch laboratorium	10	dalend
Andere opleidingstypen	33	-

Tabel 2.10 (vervolg)

Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Artsen, medische specialisten en apothekers		
WO dier-, genees- en tandheelkunde	87	stijgend
Andere opleidingstypen	13	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen		
WO dier-, genees- en tandheelkunde	95	constant
Andere opleidingstypen	5	-
Tandheelkundigen		
WO dier-, genees- en tandheelkunde	96	-
Andere opleidingstypen	4	-
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.		
HBO sociaal-cultureel	7	-
HAVO/VWO bovenbouw	6	stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	5	-
MBO/LLW administratief	4	sterk dalend
WO econom(etr)ie en accountancy	4	sterk stijgend
MBO/LLW handel	4	sterk dalend
HBO accountancy	3	sterk dalend
Andere opleidingstypen	67	-
Postbestellers en -sorteerders		
Basisonderwijs	20	sterk dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	12	dalend
VBO verzorging	8	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	61	-
Operators en datatypisten		
Diverse opleidingstypen	100	-
Leidinggevend administratief personeel		
Diverse opleidingstypen	100	-
Secretaresses en typisten		
MBO/LLW secretariael	24	-
HAVO/VWO bovenbouw	13	sterk stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	11	sterk dalend
MBO/LLW handel	7	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	3	stijgend
Andere opleidingstypen	42	-

Tabel 2.10 (vervolg)

Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Bibliotheek- en archiefmedewerkers		
MBO sociaal-cultureel	15	-
MAVO, onderbouw HAVO/WVO	12	sterk dalend
Andere opleidingstypen	72	-
Administrateurs en bankemployés		
MAVO, onderbouw HAVO/WVO	14	-
MBO/LLW administratief	14	-
HAVO/WVO bovenbouw	11	constant
MBO/LLW handel	9	constant
MBO bestuurlijk-juridisch	4	sterk stijgend
VBO verzorging	4	-
VBO administratie	3	sterk dalend
MBO/LLW secretariael	3	stijgend
Basisonderwijs	3	-
Andere opleidingstypen	35	-
Commercieel-administratieve employés		
MAVO, onderbouw HAVO/WVO	12	dalend
HAVO/WVO bovenbouw	11	dalend
MBO/LLW handel	10	constant
Basisonderwijs	5	stijgend
MBO/LLW secretariael	5	dalend
MBO bestuurlijk-juridisch	4	-
MBO/LLW administratief	3	-
Andere opleidingstypen	50	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs		
MAVO, onderbouw HAVO/WVO	13	sterk dalend
HAVO/WVO bovenbouw	11	sterk stijgend
MBO/LLW handel	7	-
MBO/LLW secretariael	7	sterk dalend
MBO toerisme en recreatie	5	-
Basisonderwijs	5	stijgend
VBO verzorging	5	-
MBO/LLW verzorging	5	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	43	-
Programmeurs en systeemanalisten		
HBO bedrijfsinformatica	13	sterk dalend
HAVO/WVO bovenbouw	12	stijgend
HBO elektrotechniek en technische informatica	10	-
MBO/LLW elektrotechniek	5	sterk stijgend
MAVO, onderbouw HAVO/WVO	5	stijgend
Andere opleidingstypen	55	-

Tabel 2.10 (vervolg)

Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Economen en accountants		
WO econom(etr)ie en accountancy	22	-
HBO accountancy	13	dalend
HAVO/VWO bovenbouw	7	-
MBO/LLW administratief	6	sterk dalend
HBO bestuurlijk-juridisch	5	sterk stijgend
WO bestuurlijk	5	dalend
Andere opleidingstypen	44	-
Verkooppersoneel		
MBO/LLW handel	16	constant
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	14	-
VBO verzorging	11	-
Basisonderwijs	10	dalend
HAVO/VWO bovenbouw	8	sterk stijgend
MBO/LLW verzorging	4	-
Andere opleidingstypen	38	-
Winkeliers en handelaars		
MBO/LLW handel	31	constant
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	8	stijgend
Basisonderwijs	6	dalend
HAVO/VWO bovenbouw	6	-
Andere opleidingstypen	49	-
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers		
MBO/LLW handel	15	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	9	-
HAVO/VWO bovenbouw	8	sterk stijgend
MBO/LLW commercieel	5	-
HBO commerciële economie	4	sterk stijgend
Basisonderwijs	3	-
Andere opleidingstypen	56	-
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren		
HBO bestuurlijk-juridisch	10	sterk dalend
WO juridisch	9	-
WO sociaal-cultureel	9	sterk dalend
Andere opleidingstypen	72	-
Advocaten, rechters en notarissen		
WO juridisch	70	dalend
Andere opleidingstypen	30	-

Tabel 2.10 (vervolg)

Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Journalisten en presentatoren		
HBO sociaal-cultureel	13	stijgend
HAVO/WVO bovenbouw	13	sterk dalend
WO letteren	12	sterk stijgend
WO sociaal-cultureel	6	-
Andere opleidingstypen	57	-
Bibliothecarissen en archivariissen		
HBO sociaal-cultureel	47	constant
Andere opleidingstypen	53	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen		
HBO sociaal-cultureel	34	dalend
MBO sociaal-cultureel	8	-
HAVO/WVO bovenbouw	8	sterk stijgend
Andere opleidingstypen	50	-
Maatschappelijk werkers		
HBO sociaal-cultureel	40	dalend
WO sociaal-cultureel	12	-
MBO sociaal-cultureel	11	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	9	sterk stijgend
HBO onderwijs	4	-
MBO/LLW verzorging	4	-
Andere opleidingstypen	20	-
Sociale wetenschappers		
WO sociaal-cultureel	50	dalend
HBO sociaal-cultureel	12	-
Andere opleidingstypen	38	-
Huishoudkundige voorlichters		
Diverse opleidingstypen	100	-
Keuken- en serveerpersoneel		
MBO/LLW verzorging	18	-
Basisonderwijs	17	stijgend
VBO verzorging	16	sterk dalend
MAVO, onderbouw HAVO/WVO	11	constant
HAVO/WVO bovenbouw	9	-
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	7	-
Andere opleidingstypen	23	-

Tabel 2.10 (vervolg)

Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
Leidinggevendend horeca		
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	22	sterk stijgend
Basisonderwijs	11	sterk dalend
MBO/LLW verzorging	10	dalend
VBO verzorging	8	dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	7	sterk stijgend
MBO/LLW handel	5	-
HAVO/VWO bovenbouw	5	-
Andere opleidingstypen	31	-
Portiers en schoonmaakpersoneel		
Basisonderwijs	30	dalend
VBO verzorging	18	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	10	stijgend
MBO/LLW verzorging	6	-
HAVO/VWO bovenbouw	4	-
MBO/LLW handel	3	-
Andere opleidingstypen	29	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden		
MBO/LLW verzorging	41	-
VBO verzorging	11	-
Basisonderwijs	9	sterk dalend
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	6	-
MBO sociaal-cultureel	5	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	5	-
HBO sociaal-cultureel	4	-
Andere opleidingstypen	18	-
Kappers en schoonheidsspecialisten		
MBO/LLW verzorging	52	stijgend
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	31	-
Andere opleidingstypen	17	-
Politie en beveiligingspersoneel		
MBO politie en defensie	49	constant
VBO bewaking	10	-
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	5	-
Basisonderwijs	3	-
Andere opleidingstypen	32	-
Beroepsmilitairen		
MBO politie en defensie	39	-

Tabel 2.10 (vervolg)

Belangrijkste opleidingstypen per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	%	trend 1993-'95
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	11	sterk stijgend
HBO politie en defensie	9	sterk dalend
Andere opleidingstypen	41	-

Bron: CBS/ROA

- * Een uitgebreidere versie van deze tabel is opgenomen in een aparte uitgave die bij het ROA verkregen kan worden: *Verdeeltabellen van bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen*.
- ** Deze opleidingstypen hebben elk een werkgelegenheidsaandeel van minder dan 3%.
- *** Deze opleidingstypen hebben elk minder dan 2.500 werkenden.

Tabel 2.11

Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	0,35	erg laag
Docenten voortgezet onderwijs	0,95	hoog
Onderwijskundigen	0,93	hoog
Sportdocenten en -instructeurs	0,93	hoog
CULTURELE BEROEPEN		
Taalkundigen, tolken en vertalers	0,83	gemiddeld
Geestelijke verzorgers	0,64	laag
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	0,90	gemiddeld
Regisseurs en kunstenaars	0,78	laag
AGRARISCHE BEROEPEN		
Uitvoerend agrarisch personeel	0,93	hoog
Bedrijfsleiders in de landbouw	0,94	hoog
Landbouw en milieu-ingenieurs	0,82	gemiddeld
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Heftruckrijders	0,87	gemiddeld
Machinisten bouw en industrie	0,90	gemiddeld
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	0,98	erg hoog
Technische en medische vertegenwoordigers	0,96	erg hoog
Technisch tekenaars	0,90	gemiddeld
Chemo-technici en laboranten	0,86	gemiddeld
Natuurkundigen, technologen en statistici	0,94	hoog
Voedings- en genotmiddelenbereiders	0,88	gemiddeld
Bakkers en chocolademakers	0,75	laag
Productiepersoneel textielindustrie	0,86	gemiddeld
Stoffeerdere en lederwarenmakers	0,89	gemiddeld
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	0,88	gemiddeld
Houtzagers, papier- en kartonmakers	0,91	hoog
Timmerlieden	0,79	laag
Productiepersoneel grafische industrie	0,85	gemiddeld
Productiepersoneel chemische industrie	0,91	hoog
Vakkrachten metaalindustrie	0,91	hoog
Metaalbewerkers	0,91	hoog
Lassers, constructeurs en edelsmeden	0,82	gemiddeld
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	0,91	hoog
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	0,92	hoog
Automonteurs en -herstellers	0,73	laag
Werktuigbouwkundigen	0,92	hoog
Hogere werktuigkundigen	0,88	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	0,90	gemiddeld
Monteurs energievoorziening	0,75	laag
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	0,71	laag
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	0,67	laag
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	0,81	gemiddeld

Tabel 2.11 (vervolg)

Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	0,88	gemiddeld
Metselaars en stukadoors	0,81	gemiddeld
Betonwerkers en glaszetters	0,88	gemiddeld
Schilders	0,73	laag
Loodgieters en installateurs	0,87	gemiddeld
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	0,86	gemiddeld
Bouwkundige projectleiders	0,86	gemiddeld
Architecten en bouwkundige ingenieurs	0,85	gemiddeld
TRANSPORTBEROEPEN		
Expeditie-medewerkers	0,89	gemiddeld
Vissers en jachtopziers	0,77	laag
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	0,87	gemiddeld
Schippers, officieren en loodsen	0,71	laag
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	0,92	hoog
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	0,90	gemiddeld
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleegkundigen	0,60	erg laag
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	0,75	laag
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	0,66	laag
Opticiens en apothekersassistenten	0,35	erg laag
Paramedische en verwante functies	0,89	gemiddeld
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	0,45	erg laag
Analisten en laboranten	0,86	gemiddeld
Artsen, medische specialisten en apothekers	0,25	erg laag
Dierenartsen en diergeneeskundigen	0,10	erg laag
Tandheelkundigen	0,08	erg laag
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	0,97	erg hoog
Postbestellers en -sorteerders	0,93	hoog
Operators en datatypisten	0,91	hoog
Leidinggevend administratief personeel	0,96	erg hoog
Secretaresses en typisten	0,89	gemiddeld
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	0,93	hoog
Administrateurs en bankemployés	0,93	hoog
Commercieel-administratieve employés	0,95	hoog
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	0,95	hoog
Programmeurs en systeemanalisten	0,94	hoog
Economen en accountants	0,91	hoog
Verkooppersoneel	0,93	hoog
Winkeliers en handelaars	0,89	gemiddeld
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	0,94	hoog
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	0,96	erg hoog
Advocaten, rechters en notarissen	0,50	erg laag

Tabel 2.11 (vervolg)

Substitutiemogelijkheden tussen mensen met uiteenlopende opleidingsachtergronden per beroepsklasse, gemiddelde 1994-1995

Beroepsklasse	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Journalisten en presentatoren	0,95	hoog
Bibliothecarissen en archivariissen	0,77	laag
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	0,90	gemiddeld
Maatschappelijk werkers	0,84	gemiddeld
Sociale wetenschappers	0,89	gemiddeld
Huishoudkundige voorlichters	0,95	hoog
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Keuken- en serveerpersoneel	0,91	hoog
Leidinggevenden horeca	0,92	hoog
Portiers en schoonmaakpersoneel	0,87	gemiddeld
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	0,87	gemiddeld
Kappers en schoonheidsspecialisten	0,65	laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Politie en beveiligingspersoneel	0,74	laag
Beroepsmilitairen	0,82	gemiddeld

Bron: ROA

Tabel 2.12
Conjunctuurgevoeligheid per beroepsklasse

Beroepsklasse	conjunctuurgevoeligheid	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	0,47	laag
Docenten voortgezet onderwijs	1,07	gemiddeld
Onderwijskundigen	0,46	laag
Sportdocenten en -instructeurs	0,43	laag
CULTURELE BEROEPEN		
Taalkundigen, tolken en vertalers	0,21	erg laag
Geestelijke verzorgers	0,41	laag
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	0,54	gemiddeld
Regisseurs en kunstenaars	0,21	erg laag
AGRARISCHE BEROEPEN		
Uitvoerend agrarisch personeel	0,49	gemiddeld
Bedrijfsleiders in de landbouw	0,65	gemiddeld
Landbouw en milieu-ingenieurs	0,67	gemiddeld
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Heftruckrijders	1,26	hoog
Machinisten bouw en industrie	0,70	gemiddeld
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	1,22	hoog
Technische en medische vertegenwoordigers	0,88	gemiddeld
Technisch tekenaars	0,84	gemiddeld
Chemo-technici en laboranten	1,32	hoog
Natuurkundigen, technologen en statistici	0,75	gemiddeld
Voedings- en genotmiddelenbereiders	0,65	gemiddeld
Bakkers en chocolademakers	0,62	gemiddeld
Productiepersoneel textielindustrie	0,96	gemiddeld
Stoffeërders en lederwarenmakers	0,61	gemiddeld
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	0,92	gemiddeld
Houtzagers, papier- en kartonmakers	0,93	gemiddeld
Timmerlieden	1,63	hoog
Productiepersoneel grafische industrie	2,54	erg hoog
Productiepersoneel chemische industrie	1,00	gemiddeld
Vakkrachten metaalindustrie	0,46	laag
Metaalbewerkers	1,39	hoog
Lassers, constructeurs en edelsmeden	1,48	hoog
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	0,84	gemiddeld
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	0,84	gemiddeld
Automonteurs en -herstellers	0,46	laag
Werktuigbouwkundigen	0,90	gemiddeld
Hogere werktuigkundigen	1,70	hoog
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	0,84	gemiddeld
Monteurs energievoorziening	1,74	hoog
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	1,92	erg hoog
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	2,36	erg hoog
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	2,79	erg hoog
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	0,91	gemiddeld
Metselaars en stukadoors	1,70	hoog

Tabel 2.12 (vervolg)
Conjunctuurgevoeligheid per beroepsklasse

Beroepsklasse	conjunctuurgevoeligheid	typering
Betonwerkers en glaszetters	1,68	hoog
Schilders	1,73	hoog
Loodgieters en installateurs	4,54	erg hoog
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	3,20	erg hoog
Bouwkundige projectleiders	1,25	hoog
Architecten en bouwkundige ingenieurs	1,39	hoog
TRANSPORTBEROEPEN		
Expeditie-medewerkers	1,15	gemiddeld
Vissers en jachtopzieners	0,33	laag
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	0,72	gemiddeld
Schippers, officieren en loodsen	0,24	erg laag
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	0,85	gemiddeld
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	0,32	laag
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleegkundigen	0,46	laag
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	0,14	erg laag
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	0,14	erg laag
Opticiëns en apothekersassistenten	0,59	gemiddeld
Paramedische en verwante functies	0,41	laag
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	0,14	erg laag
Analisten en laboranten	0,14	erg laag
Artsen, medische specialisten en apothekers	0,33	laag
Dierenartsen en diergeneeskundigen	0,64	gemiddeld
Tandheelkundigen	0,41	laag
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	0,94	gemiddeld
Postbestellers en -sorteerders	0,67	gemiddeld
Operators en datatypisten	0,68	gemiddeld
Leidinggevend administratief personeel	0,60	gemiddeld
Secretaresses en typisten	0,77	gemiddeld
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	0,66	gemiddeld
Administrateurs en bankemployés	0,64	gemiddeld
Commercieel-administratieve employés	1,03	gemiddeld
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	0,68	gemiddeld
Programmeurs en systeemanalisten	0,85	gemiddeld
Economen en accountants	0,60	gemiddeld
Verkooppersoneel	0,53	gemiddeld
Winkeliers en handelaars	0,85	gemiddeld
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	0,76	gemiddeld
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	0,43	laag
Advocaten, rechters en notarissen	0,54	gemiddeld
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Journalisten en presentatoren	0,41	laag
Bibliothecarissen en archivariissen	0,39	laag
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	0,28	laag

Tabel 2.12 (vervolg)
Conjunctuurgevoeligheid per beroepsklasse

Beroepsklasse	conjunctuurgevoeligheid	typering
Maatschappelijk werkers	0,36	laag
Sociale wetenschappers	0,46	laag
Huishoudkundige voorlichters	0,32	laag
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Keuken- en serveerpersoneel	0,32	laag
Leidinggevenden horeca	0,38	laag
Portiers en schoonmaakpersoneel	0,82	gemiddeld
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	0,42	laag
Kappers en schoonheidsspecialisten	0,42	laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Politie en beveiligingspersoneel	0,16	erg laag
Beroepsmilitairen	0,00	erg laag

Bron: ROA

Tabel 2.13

Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN				
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	-3.200	-3	-0,7	laag
Docenten voortgezet onderwijs	11.100	7	1,3	gemiddeld
Onderwijskundigen	1.600	3	0,6	gemiddeld
Sportdocenten en -instructeurs	500	4	0,7	gemiddeld
CULTURELE BEROEPEN				
Taalkundigen, tolken en vertalers	600	9	1,7	hoog
Geestelijke verzorgers	200	2	0,4	gemiddeld
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	2.400	6	1,2	gemiddeld
Regisseurs en kunstenaars	6.000	17	3,1	hoog
AGRARISCHE BEROEPEN				
Uitvoerend agrarisch personeel	-14.400	-13	-2,8	erg laag
Bedrijfsleiders in de landbouw	-15.300	-12	-2,5	erg laag
Landbouw en milieu-ingenieurs	1.100	25	4,5	erg hoog
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN				
Heftruckrijders	1.200	5	1,0	gemiddeld
Machinisten bouw en industrie	700	2	0,4	gemiddeld
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	50.600	15	2,9	hoog
Technische en medische vertegenwoordigers	1.200	5	1,0	gemiddeld
Technisch tekenaars	4.000	12	2,4	hoog
Chemo-technici en laboranten	3.700	12	2,3	hoog
Natuurkundigen, technologen en statistici	10.000	18	3,3	erg hoog
Voedings- en genotmiddelenbereiders	-2.500	-6	-1,2	laag
Bakkers en chocolademakers	-1.100	-5	-1,0	laag
Productiepersoneel textielindustrie	-1.100	-12	-2,6	erg laag
Stoffeerdere en lederwaremakers	-2.100	-12	-2,4	erg laag
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	-1.900	-11	-2,4	erg laag
Houtzagers, papier- en kartonmakers	-300	-3	-0,6	laag
Timmerlieden	-6.700	-5	-1,1	laag
Productiepersoneel grafische industrie	100	0	0,0	gemiddeld
Productiepersoneel chemische industrie	400	1	0,3	gemiddeld
Vakkrachten metaalindustrie	-600	-5	-1,1	laag
Metaalbewerkers	-1.500	-5	-1,0	laag
Lassers, constructeurs en edelsmeden	-2.100	-4	-0,7	laag
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	-2.000	-3	-0,7	laag
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	-1.800	-3	-0,6	laag
Automonteurs en -herstellers	-1.800	-4	-0,8	laag
Werktuigbouwkundigen	-1.200	-9	-1,9	laag
Hogere werktuigkundigen	-700	-7	-1,5	laag
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	500	2	0,3	gemiddeld
Monteurs energievoorziening	100	4	0,8	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	400	0	0,1	gemiddeld
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	-400	-8	-1,6	laag
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	2.700	19	3,5	erg hoog

Tabel 2.13 (vervolg)

Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	-2.300	-7	-1,3	laag
Metselaars en stukadoors	-2.800	-6	-1,3	laag
Betonwerkers en glaszetters	-2.200	-9	-1,8	laag
Schilders	-2.500	-8	-1,6	laag
Loodgieters en installateurs	-3.100	-8	-1,6	laag
Wegenbouwvakkrachten en buizenleggers	-4.000	-7	-1,4	laag
Bouwkundige projectleiders	-400	-2	-0,3	gemiddeld
Architecten en bouwkundige ingenieurs	1.600	5	0,9	gemiddeld
TRANSPORTBEROEPEN				
Expeditie-medewerkers	2.100	2	0,3	gemiddeld
Vissers en jachtopzieners	-100	-5	-1,1	laag
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	-100	-2	-0,3	gemiddeld
Schippers, officieren en loodsen	200	2	0,3	gemiddeld
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	2.300	1	0,3	gemiddeld
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	600	3	0,6	gemiddeld
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN				
Verpleegkundigen	16.600	15	2,8	hoog
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	13.600	11	2,1	hoog
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	2.300	10	1,9	hoog
Opticiëns en apothekersassistenten	1.000	5	1,1	gemiddeld
Paramedische en verwante functies	2.600	10	2,0	hoog
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	6.600	20	3,8	erg hoog
Analisten en laboranten	2.500	9	1,7	hoog
Artsen, medische specialisten en apothekers	5.000	12	2,3	hoog
Dierenartsen en diergeneeskundigen	300	10	1,9	hoog
Tandheelkundigen	500	9	1,8	hoog
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN				
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	18.100	18	3,4	erg hoog
Postbestellers en -sorteerders	-1.000	-3	-0,5	laag
Operators en datatypisten	-1.500	-13	-2,8	erg laag
Leidinggevend administratief personeel	800	3	0,6	gemiddeld
Secretaresses en typisten	-2.900	-2	-0,4	gemiddeld
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	-900	-4	-0,9	laag
Administrateurs en bankemployés	-6.700	-2	-0,4	gemiddeld
Commercieel-administratieve employés	-23.000	-6	-1,3	laag
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	1.400	2	0,3	gemiddeld
Programmeurs en systeemanalisten	66.700	50	8,4	erg hoog
Economen en accountants	15.700	26	4,7	erg hoog
Verkooppersoneel	42.300	16	3,0	hoog
Winkeliers en handelaars	15.700	9	1,8	hoog
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	13.700	11	2,0	hoog
Beleidsmedewerkers en hoofdamttenaren	-5.100	-19	-4,0	erg laag
Advocaten, rechters en notarissen	400	1	0,3	gemiddeld

Tabel 2.13 (vervolg)

Verwachte uitbreidingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN				
Journalisten en presentatoren	7.200	21	4,0	erg hoog
Bibliothecarissen en archivariissen	2.700	16	3,0	hoog
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	2.700	8	1,5	gemiddeld
Maatschappelijk werkers	4.200	6	1,2	gemiddeld
Sociale wetenschappers	600	3	0,6	gemiddeld
Huishoudkundige voorlichters	1.100	8	1,5	gemiddeld
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN				
Keuken- en serveerpersoneel	1.100	1	0,2	gemiddeld
Leidinggevenden horeca	1.200	2	0,4	gemiddeld
Portiers en schoonmaakpersoneel	-17.000	-11	-2,3	laag
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	7.400	6	1,2	gemiddeld
Kappers en schoonheidsspecialisten	-3.800	-11	-2,3	laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN				
Politie en beveiligingspersoneel	3.600	6	1,1	gemiddeld
Beroepsmilitairen	-8.800	-28	-6,4	erg laag

Bron: ROA

Tabel 2.14

Verwachte vervangingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
PEDAGOGISCHE BEROEPEN				
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	24.100	25	4,5	hoog
Docenten voortgezet onderwijs	37.600	23	4,3	gemiddeld
Onderwijskundigen	8.900	17	3,2	laag
Sportdocenten en -instructeurs	1.900	15	2,8	laag
CULTURELE BEROEPEN				
Taalkundigen, tolken en vertalers	1.400	22	4,0	gemiddeld
Geestelijke verzorgers	2.300	29	5,3	erg hoog
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	6.800	18	3,4	gemiddeld
Regisseurs en kunstenaars	5.300	15	2,8	laag
AGRARISCHE BEROEPEN				
Uitvoerend agrarisch personeel	12.300	11	2,2	erg laag
Bedrijfsleiders in de landbouw	22.100	17	3,2	laag
Landbouw en milieu-ingenieurs	600	13	2,4	laag
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN				
Heftruckrijders	5.300	22	4,1	gemiddeld
Machinisten bouw en industrie	6.800	20	3,7	gemiddeld
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	76.100	23	4,2	gemiddeld
Technische en medische vertegenwoordigers	2.300	10	1,9	erg laag
Technisch tekenaars	6.700	21	3,9	gemiddeld
Chemo-technici en laboranten	7.400	24	4,5	hoog
Natuurkundigen, technologen en statistici	12.000	21	3,9	gemiddeld
Voedings- en genotmiddelenbereiders	9.700	24	4,3	hoog
Bakkers en chocolademakers	3.300	15	2,9	laag
Productiepersoneel textielindustrie	2.000	22	4,1	gemiddeld
Stoffeerdiers en lederwaremakers	3.000	16	3,1	laag
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	3.800	23	4,2	gemiddeld
Houtzagers, papier- en kartonmakers	2.000	19	3,5	gemiddeld
Timmerlieden	23.800	19	3,6	gemiddeld
Productiepersoneel grafische industrie	8.700	20	3,7	gemiddeld
Productiepersoneel chemische industrie	4.400	17	3,3	laag
Vakkrachten metaalindustrie	1.800	16	3,0	laag
Metaalbewerkers	5.400	17	3,1	laag
Lassers, constructeurs en edelsmeden	8.600	15	2,8	laag
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	14.000	24	4,3	hoog
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	19.300	30	5,4	erg hoog
Automonteurs en -herstellers	9.700	22	4,1	gemiddeld
Werktuigbouwkundigen	3.200	25	4,5	hoog
Hogere werktuigkundigen	1.900	19	3,5	gemiddeld
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	4.800	17	3,1	laag
Monteurs energievoorziening	400	12	2,4	erg laag
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	20.300	21	3,9	gemiddeld
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	1.800	33	5,9	erg hoog

Tabel 2.14 (vervolg)

Verwachte vervangingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	3.000	20	3,8	gemiddeld
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	6.500	18	3,4	gemiddeld
Metselaars en stukadoors	12.000	26	4,8	hoog
Betonwerkers en glaszetters	4.400	17	3,2	laag
Schilders	9.500	29	5,2	erg hoog
Loodgieters en installateurs	7.100	17	3,3	laag
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	7.100	12	2,3	erg laag
Bouwkundige projectleiders	5.500	20	3,8	gemiddeld
Architecten en bouwkundige ingenieurs	4.300	13	2,5	laag
TRANSPORTBEROEPEN				
Expeditie-medewerkers	18.500	16	2,9	laag
Visserij en jachtbezitters	300	10	2,0	erg laag
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	600	11	2,1	erg laag
Schippers, officieren en loodsen	1.500	15	2,7	laag
Chaufeurs en spoorwegpersoneel	45.900	25	4,5	hoog
Vliegers, verkeersleiders en expediteurs	3.700	19	3,6	gemiddeld
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN				
Verpleegkundigen	29.600	27	4,8	hoog
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	38.900	31	5,6	erg hoog
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	6.000	26	4,7	hoog
Opticiens en apothekersassistenten	3.500	18	3,4	gemiddeld
Paramedische en verwante functies	4.200	17	3,2	laag
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	7.200	22	4,1	gemiddeld
Analisten en laboranten	7.200	25	4,6	hoog
Artsen, medische specialisten en apothekers	10.300	25	4,6	hoog
Dierenartsen en diergeneeskundigen	600	18	3,3	gemiddeld
Tandheelkundigen	1.200	23	4,3	gemiddeld
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN				
Hogere leidinggevendend financiën, verkoop e.d.	26.300	26	4,8	hoog
Postbestellers en -sorteerders	9.000	24	4,4	hoog
Operators en datatypisten	1.200	11	2,0	erg laag
Leidinggevend administratief personeel	5.300	22	4,0	gemiddeld
Secretaresses en typisten	36.600	27	4,9	hoog
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	4.900	24	4,3	hoog
Administrateurs en bankemployés	63.200	18	3,3	gemiddeld
Commercieel-administratieve employés	49.900	14	2,6	laag
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	17.200	21	3,9	gemiddeld
Programmeurs en systeemanalisten	30.800	23	4,2	gemiddeld
Economen en accountants	11.800	20	3,6	gemiddeld
Verkooppersoneel	48.000	18	3,4	gemiddeld
Winkeliers en handelaars	32.300	19	3,5	gemiddeld
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	31.100	24	4,4	hoog
Beleidsmedewerkers en hoofdbambtenaren	9.000	33	5,8	erg hoog
Advocaten, rechters en notarissen	8.100	25	4,6	hoog

Tabel 2.14 (vervolg)

Verwachte vervangingsvraag per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN				
Journalisten en presentatoren	8.200	24	4,5	hoog
Bibliothecarissen en archivarissen	3.100	18	3,4	gemiddeld
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	4.900	14	2,7	laag
Maatschappelijk werkers	17.900	26	4,7	hoog
Sociale wetenschappers	4.600	21	3,9	gemiddeld
Huishoudkundige voorlichters	2.700	20	3,7	gemiddeld
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN				
Keuken- en serveerpersoneel	28.200	21	3,8	gemiddeld
Leidinggevenden horeca	18.200	27	4,9	hoog
Portiers en schoonmaakpersoneel	31.500	21	3,8	gemiddeld
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	26.100	21	3,9	gemiddeld
Kappers en schoonheidsspecialisten	4.900	14	2,7	laag
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN				
Politie en beveiligingspersoneel	14.500	23	4,2	gemiddeld
Beroepsmilitairen	3.800	12	2,3	erg laag

Bron: ROA

Tabel 2.15

Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
PEDAGOGISCHE BEROEPEN					
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	24.100	25	4,5	gemiddeld	0
Docenten voortgezet onderwijs	48.700	30	5,6	gemiddeld	23
Onderwijskundigen	10.500	20	3,8	gemiddeld	15
Sportdocenten en -instructeurs	2.400	18	3,5	gemiddeld	21
CULTURELE BEROEPEN					
Taalkundigen, tolken en vertalers	2.000	31	5,7	gemiddeld	30
Geestelijke verzorgers	2.500	31	5,7	gemiddeld	8
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	9.200	25	4,6	gemiddeld	26
Regisseurs en kunstenaars	11.300	31	5,9	gemiddeld	53
AGRARISCHE BEROEPEN					
Uitvoerend agrarisch personeel	12.300	11	2,2	erg laag	0
Bedrijfsleiders in de landbouw	22.100	17	3,2	laag	0
Landbouw en milieu-ingenieurs	1.700	38	6,9	hoog	65
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN					
Heftruckrijders	6.500	27	5,1	gemiddeld	18
Machinisten bouw en industrie	7.500	22	4,1	gemiddeld	9
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	126.700	38	7,1	hoog	40
Technische en medische vertegenwoordigers	3.500	15	2,9	laag	34
Technisch tekenaars	10.700	34	6,3	hoog	37

Tabel 2.15 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
Chemo-technici en laboranten	11.100	37	6,8	hoog	33
Natuurkundigen, technologiën en statistici	22.000	39	7,2	hoog	45
Voedings- en genotmiddelenbereiders	9.700	24	4,3	gemiddeld	0
Bakkers en chocolademakers	3.300	15	2,9	laag	0
Productiepersoneel textielindustrie	2.000	22	4,1	gemiddeld	0
Stoffeers en lederwarenmakers	3.000	16	3,1	laag	0
Patroonmakers, naaiers en zellmakers	3.800	23	4,2	gemiddeld	0
Houtzagers, papier- en kartonmakers	2.000	19	3,5	gemiddeld	0
Timmerlieden	23.800	19	3,6	gemiddeld	0
Productiepersoneel grafische industrie	8.800	20	3,7	gemiddeld	1
Productiepersoneel chemische industrie	4.800	19	3,6	gemiddeld	8
Vakkrachten metaalindustrie	1.800	16	3,0	laag	0
Metaalbewerkers	5.400	17	3,1	laag	0
Lassers, constructeurs en edelsmeden	8.600	15	2,8	laag	0
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	14.000	24	4,3	gemiddeld	0
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	19.300	30	5,4	gemiddeld	0
Automonteurs en -herstellers	9.700	22	4,1	gemiddeld	0
Werktuigbouwkundigen	3.200	25	4,5	gemiddeld	0
Hogere werktuigkundigen	1.900	19	3,5	gemiddeld	0
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	5.300	18	3,4	gemiddeld	9
Monteurs energievoorziening	500	16	3,2	laag	20
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	20.700	22	4,0	gemiddeld	2
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	1.800	33	5,9	hoog	0
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	5.700	39	7,3	hoog	47
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	6.500	18	3,4	gemiddeld	0
Metselaars en stukadoors	12.000	26	4,8	gemiddeld	0
Betonwerkers en glaszetters	4.400	17	3,2	laag	0

Tabel 2.15 (vervolg)

Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
Schilders	9.500	29	5,2	gemiddeld	0
Loodgieters en installateurs	7.100	17	3,3	laag	0
Wegenvoerwagkrachten en buizenleggers	7.100	12	2,3	erg laag	0
Bouwkundige projectleiders	5.500	20	3,8	gemiddeld	0
Architecten en bouwkundige ingenieurs	5.900	18	3,4	gemiddeld	27
TRANSPORTBEROEPEN					
Expeditie-medewerkers	20.600	17	3,2	laag	10
Visiers en jachtvissers	300	10	2,0	erg laag	0
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	600	11	2,1	erg laag	0
Schippers, officieren en loodsen	1.700	16	3,0	laag	12
Chauveurs en spoorwegpersoneel	48.200	26	4,8	gemiddeld	5
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	4.300	23	4,2	gemiddeld	14
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN					
Verpleegkundigen	46.200	42	7,6	hoog	36
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	52.500	42	7,7	hoog	26
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	8.300	36	6,6	hoog	28
Opticiens en apothekersassistenten	4.500	24	4,5	gemiddeld	22
Paramedische en verwante functies	6.800	27	5,2	gemiddeld	38
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	13.800	42	7,9	hoog	48
Analisten en laboranten	9.700	34	6,3	hoog	26
Artsen, medische specialisten en apothekers	15.300	38	6,9	hoog	33
Dierenartsen en diergeneeskundigen	900	28	5,2	gemiddeld	33
Tandheelkundigen	1.700	33	6,1	hoog	29

Tabel 2.15 (vervolg)
Verwachtingen per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN					
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	44.400	44	8,2	hoog	41
Postbestellers en -sorteerders	9.000	24	4,4	gemiddeld	0
Operators en datatypisten	1.200	11	2,0	erg laag	0
Leidinggevend administratief personeel	6.100	25	4,6	gemiddeld	13
Secretarissen en typisten	36.600	27	4,9	gemiddeld	0
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	4.900	24	4,3	gemiddeld	0
Administrateurs en bankemployés	63.200	18	3,3	gemiddeld	0
Commercieel-administratieve employés	49.900	14	2,6	laag	0
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	18.600	23	4,2	gemiddeld	8
Programmeurs en systeemanalisten	97.500	73	12,6	erg hoog	68
Economen en accountants	27.500	46	8,3	erg hoog	57
Verkooppersoneel	90.300	34	6,4	hoog	47
Winkeliers en handelaars	48.000	28	5,3	gemiddeld	33
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	44.800	35	6,4	hoog	31
Beleidsmedewerkers en hoofdamtlenaren	9.000	33	5,8	hoog	0
Advocaten, rechters en notarissen	8.500	27	4,9	gemiddeld	5
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN					
Journalisten en presentatoren	15.400	46	8,5	erg hoog	47
Bibliotheacarissen en archivariissen	5.800	34	6,4	hoog	47
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	7.600	22	4,2	gemiddeld	36
Maatschappelijk werkers	22.100	32	5,9	hoog	19
Sociale wetenschappers	5.200	24	4,5	gemiddeld	12
Huishoudkundige voorlichters	3.800	28	5,2	gemiddeld	29

Tabel 2.15 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per beroepsklasse, 1995-2000

Beroepsklasse	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN					
Keuken- en serveerpersoneel	29.300	21	4,0	gemiddeld	4
Leidinggevendende horeca	19.400	29	5,3	gemiddeld	6
Portiers en schoonmaakpersoneel	31.500	21	3,8	gemiddeld	0
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	33.500	27	5,1	gemiddeld	22
Kappers en schoonheidsspecialisten	4.900	14	2,7	laag	0
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN					
Politie en beveiligingspersoneel	18.100	28	5,3	gemiddeld	20
Beroepsmilitairen	3.800	12	2,3	erg laag	0

Bron: ROA

3 INFORMATIE OVER OPLEIDINGEN

Figuur 3.1

Verwachte baanopeningen verdeeld naar uitbreidings- en vervangingsvraag per opleidingscategorie, 1995-2000 (gemiddeld jaarlijks percentage)

Bron: ROA

Figuur 3.2

Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingscategorie, 1995-2000 (gemiddeld jaarlijks percentage)

Bron: ROA

Figuur 3.3

Arbeidsmarktperspectieven voor schoolverlaters per opleidingscategorie in 2000

Bron: ROA

Tabel 3.1

Participatie schoolverlaters in vervolgoopleidingen per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	studie %	typering	LLW/Inservice %	typering
MAVO, VBO				
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	92	erg hoog	3	gemiddeld
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	77	erg hoog	13	gemiddeld
<i>VBO technisch</i>				
VBO bouwtechniek	24	gemiddeld	60	erg hoog
VBO mechanische techniek	40	gemiddeld	42	erg hoog
VBO motorvoertuigentechniek	33	gemiddeld	56	erg hoog
VBO elektrotechniek	63	hoog	24	hoog
VBO grafische techniek	63	hoog	10	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	40	gemiddeld	40	hoog
VBO textiel- en ledertechniek	69	erg hoog	9	gemiddeld
<i>VBO economisch-administratief</i>				
VBO administratie	79	erg hoog	11	gemiddeld
VBO verkoop en handel	67	erg hoog	13	gemiddeld
<i>VBO verzorgend</i>				
VBO verzorging	74	erg hoog	12	gemiddeld
VBO uiterlijke verzorging	53	hoog	24	hoog
HAVO/VWO, MBO				
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>				
HAVO	91	erg hoog	2	laag
VWO	94	erg hoog	0	erg laag
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>				
KMBO agrarisch	18	laag	9	gemiddeld
MBO plantenteelt	30	gemiddeld	2	laag
MBO veehouderij	30	gemiddeld	5	gemiddeld
MBO levensmiddelentechnologie	36	gemiddeld	2	laag
MBO bloemschikken	13	laag	6	gemiddeld
MBO dierenverzorging	26	gemiddeld	0	erg laag
MBO groene ruimte	38	gemiddeld	6	gemiddeld
<i>MBO technisch laboratorium</i>				
MBO chemisch laboratorium	38	gemiddeld	1	erg laag
<i>MBO technisch</i>				
KMBO motorvoertuigentechniek	11	erg laag	54	erg hoog
KMBO elektrotechniek	14	laag	26	hoog
KMBO consumptieve techniek	13	laag	37	hoog
MBO bouwkunde	45	hoog	2	laag
MBO weg- en waterbouwkunde	16	laag	8	gemiddeld
MBO mechanische techniek	39	gemiddeld	7	gemiddeld
MBO werktuigbouwkunde	38	gemiddeld	4	gemiddeld
MBO motorvoertuigentechniek	40	gemiddeld	11	gemiddeld
MBO elektrotechniek	41	gemiddeld	2	laag
MBO textiel- en ledertechniek	38	gemiddeld	0	erg laag

Tabel 3.1 (vervolg)
Participatie schoolverlaters in vervolgopleidingen per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	studie %	typering	LLW/Inservice %	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	44	hoog	1	erg laag
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>				
MBO verpl. en ziekenverzorging	46	hoog	20	gemiddeld
MBO assistent gezondheidszorg	14	laag	4	gemiddeld
<i>MBO economisch-administratief</i>				
KMBO detailhandel	39	gemiddeld	5	gemiddeld
KMBO administratie	41	gemiddeld	6	gemiddeld
MBO handel	32	gemiddeld	2	laag
MBO administratie	57	hoog	1	erg laag
MBO toerisme	30	gemiddeld	0	erg laag
MBO commercieel	48	hoog	1	erg laag
MBO secretarieel	18	laag	1	erg laag
<i>MBO bestuurlijk</i>	39	gemiddeld	0	erg laag
<i>MBO sociale arbeid</i>	51	hoog	0	erg laag
<i>MBO verzorgend</i>				
KMBO verzorging	34	gemiddeld	20	gemiddeld
MBO agogisch werk	35	gemiddeld	10	gemiddeld
MBO verzorging	11	erg laag	24	hoog
MBO mode en kleding	36	gemiddeld	1	erg laag
MBO activiteitenbegeleiding	28	gemiddeld	4	gemiddeld
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>				
MBO horeca	26	gemiddeld	1	erg laag
MBO facilitaire dienstverlening	29	gemiddeld	12	gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging	16	laag	3	gemiddeld
HBO				
<i>HBO onderwijs</i>				
HBO basisonderwijzer	10	erg laag	n.v.t.	n.v.t.
HBO leraar agrarisch	5	erg laag		
HBO leraar kunst/expressie	16	laag		
HBO leraar voortgezet onderwijs	17	laag		
<i>HBO tolk en vertaler</i>	24	gemiddeld		
<i>HBO agrarisch</i>	17	laag		
<i>HBO technisch laboratorium</i>	18	laag		
<i>HBO technisch</i>				
HBO (weg- en water)bouwkunde	16	laag		
HBO werktuigbouwkunde	11	erg laag		
HBO elektrotechniek	10	erg laag		
<i>HBO haven en vervoer</i>	3	erg laag		

Tabel 3.1 (vervolg)

Participatie schoolverlaters in vervolgoopleidingen per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	studie %	typering	LLW/Inservice %	typering
<i>HBO medisch analist</i>	9	erg laag	n.v.t.	n.v.t.
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>				
HBO verpleegkunde	8	erg laag		
HBO (fysio-)therapie	8	erg laag		
<i>HBO economisch-administratief</i>				
HBO bedrijfseconomie	17	laag		
HBO accountancy	3	erg laag		
HBO bedrijfsinformatica	13	laag		
HBO toerisme	11	erg laag		
HBO commerciële economie	17	laag		
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	10	erg laag		
<i>HBO bestuurlijk/juridisch</i>	36	gemiddeld		
<i>HBO sociaal-cultureel</i>				
HBO welzijnswerk/sociaal	10	erg laag		
HBO personeelswerk	11	erg laag		
HBO journalistiek	18	laag		
<i>HBO kunst</i>	8	erg laag		

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.2

Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	aantal werkenden	trend 1993-'95
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	495.500	constant
MAVO, VBO		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	410.000	-
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	76.000	dalend
VBO bouwtechniek	132.000	dalend
VBO installatietechniek	10.000	-
VBO mechanische techniek	129.000	dalend
VBO motorvoertuigentechniek	45.500	-
VBO elektrotechniek	58.000	dalend
VBO grafische techniek	6.500	sterk dalend
VBO consumptieve techniek	20.000	dalend
VBO textiel- en ledertechniek	22.000	-
VBO haven en vervoer	37.500	stijgend
VBO administratie	61.500	constant
VBO verkoop en handel	30.000	dalend
VBO verzorging	198.500	-
VBO bewaking	11.000	sterk stijgend
HAVO/VWO, MBO/LLW		
HAVO/VWO bovenbouw	305.500	stijgend
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	133.500	-
MBO technisch laboratorium	14.000	stijgend
MBO/LLW bouwkunde	162.500	-
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	23.500	sterk stijgend
MBO/LLW metaalkunde	61.000	-
MBO/LLW fijnmechanische techniek	14.000	dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	89.000	constant
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	64.000	-
MBO/LLW elektrotechniek	145.500	constant
MBO/LLW grafische techniek	37.000	constant
MBO/LLW consumptieve techniek	39.500	-
MBO/LLW procestechniek	18.500	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	34.000	-
MBO/LLW haven en vervoer	48.500	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	196.500	-
MBO/LLW medisch laboratorium	27.000	dalend
MBO/LLW handel	319.500	constant
MBO/LLW administratief	93.500	-
MBO toerisme en recreatie	14.500	dalend
MBO/LLW commercieel	34.500	-
MBO/LLW secretariaat	95.000	constant
MBO bestuurlijk-juridisch	45.000	-
MBO sociaal-cultureel	56.000	stijgend
MBO/LLW verzorging	214.500	-
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	61.000	sterk stijgend
MBO politie en defensie	87.000	-

Tabel 3.2 (vervolg)

Aantal werkenden per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	aantal werkenden	trend 1993-'95
HBO		
HBO onderwijs	262.500	-
HBO tolk en vertaler	9.500	sterk stijgend
HBO landbouw en milieukunde	20.500	-
HBO technisch laboratorium	26.500	-
HBO (weg- en water)bouwkunde	36.500	stijgend
HBO werktuigbouwkunde	32.500	stijgend
HBO elektrotechniek en technische informatica	40.000	-
HBO haven en vervoer	29.000	stijgend
HBO medisch laboratorium	20.500	-
HBO verpleging en paramedisch	84.000	-
HBO bedrijfseconomie	22.500	stijgend
HBO accountancy	26.000	-
HBO bedrijfsinformatica	26.500	dalend
HBO toerisme en recreatie	8.500	stijgend
HBO commerciële economie	22.000	sterk stijgend
HBO technische bedrijfskunde	14.500	-
HBO bestuurlijk-juridisch	27.500	stijgend
HBO sociaal-cultureel	122.000	-
HBO kunst	42.500	-
HBO politie en defensie	9.000	-
WO		
WO letteren	42.000	stijgend
WO theologisch	6.500	-
WO landbouw en milieukunde	12.500	stijgend
WO wiskunde en natuurwetenschappen	40.500	stijgend
WO (weg- en water)bouwkunde	17.000	dalend
WO werktuigbouwkunde	9.000	-
WO elektrotechniek en technische informatica	12.500	-
WO dier-, genees- en tandheeskunde	55.000	stijgend
WO farmacie	4.500	sterk dalend
WO econom(etr)ie en accountancy	43.500	stijgend
WO bedrijfskunde	13.500	-
WO informatica	4.000	dalend
WO juridisch	50.000	stijgend
WO bestuurlijk	10.000	-
WO sociaal-cultureel	82.000	-
WO kunst	11.000	sterk stijgend

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.3

Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	29	gemiddeld	constant
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	49	gemiddeld	-
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	9	erg laag	sterk stijgend
VBO bouwtechniek	.	erg laag	-
VBO installatietechniek	.	erg laag	-
VBO mechanische techniek	.	erg laag	sterk stijgend
VBO motorvoertuigentechniek	.	erg laag	-
VBO elektrotechniek	.	erg laag	-
VBO grafische techniek	.	erg laag	-
VBO consumptieve techniek	.	laag	-
VBO textiel- en ledertechniek	78	erg hoog	constant
VBO haven en vervoer	.	erg laag	-
VBO administratie	61	hoog	-
VBO verkoop en handel	58	hoog	-
VBO verzorging	90	erg hoog	-
VBO bewaking	.	erg laag	-
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	47	gemiddeld	-
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	12	laag	-
MBO technisch laboratorium	43	gemiddeld	stijgend
MBO/LLW bouwkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW metaalkunde	.	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW fijnmechanische techniek	17	laag	sterk stijgend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	.	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	.	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW elektrotechniek	.	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW grafische techniek	11	laag	-
MBO/LLW consumptieve techniek	9	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW procestechniek	.	erg laag	sterk dalend
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	71	hoog	dalend
MBO/LLW haven en vervoer	10	erg laag	dalend
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	88	erg hoog	-
MBO/LLW medisch laboratorium	74	hoog	dalend
MBO/LLW handel	40	gemiddeld	-
MBO/LLW administratief	32	gemiddeld	-
MBO toerisme en recreatie	88	erg hoog	-
MBO/LLW commercieel	35	gemiddeld	-
MBO/LLW secretarieel	97	erg hoog	-
MBO bestuurlijk-juridisch	28	gemiddeld	stijgend
MBO sociaal-cultureel	67	hoog	constant
MBO/LLW verzorging	83	erg hoog	constant
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	50	gemiddeld	-
MBO politie en defensie	7	erg laag	-

Tabel 3.3 (vervolg)

Percentage vrouwen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
HBO			
HBO onderwijs	54	hoog	constant
HBO tolk en vertaler	54	hoog	-
HBO landbouw en milieukunde	15	laag	-
HBO technisch laboratorium	33	gemiddeld	-
HBO (weg- en water)bouwkunde	.	erg laag	sterk stijgend
HBO werktuigbouwkunde	.	erg laag	-
HBO elektrotechniek en technische informatica	.	erg laag	sterk stijgend
HBO haven en vervoer	.	erg laag	-
HBO medisch laboratorium	74	hoog	stijgend
HBO verpleging en paramedisch	75	hoog	stijgend
HBO bedrijfseconomie	21	laag	sterk stijgend
HBO accountancy	10	erg laag	-
HBO bedrijfsinformatica	14	laag	sterk stijgend
HBO toerisme en recreatie	87	erg hoog	-
HBO commerciële economie	22	laag	-
HBO technische bedrijfskunde	.	erg laag	-
HBO bestuurlijk-juridisch	24	laag	stijgend
HBO sociaal-cultureel	59	hoog	constant
HBO kunst	44	gemiddeld	stijgend
HBO politie en defensie	.	erg laag	-
WO			
WO letteren	46	gemiddeld	dalend
WO theologisch	.	laag	sterk dalend
WO landbouw en milieukunde	28	gemiddeld	sterk stijgend
WO wiskunde en natuurwetenschappen	15	laag	-
WO (weg- en water)bouwkunde	.	erg laag	-
WO werktuigbouwkunde	.	erg laag	-
WO elektrotechniek en technische informatica	.	erg laag	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	30	gemiddeld	-
WO farmacie	.	gemiddeld	sterk stijgend
WO econom(etr)ie en accountancy	12	laag	stijgend
WO bedrijfskunde	19	laag	sterk stijgend
WO informatica	.	erg laag	-
WO juridisch	37	gemiddeld	stijgend
WO bestuurlijk	23	laag	sterk dalend
WO sociaal-cultureel	47	gemiddeld	constant
WO kunst	45	gemiddeld	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.4

Percentage vrouwelijke werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	47	gemiddeld
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	35	laag
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	4	erg laag
VBO mechanische techniek	3	erg laag
VBO motorvoertuigentechniek	.	-
VBO elektrotechniek	3	erg laag
VBO grafische techniek	.	laag
VBO consumptieve techniek	23	laag
VBO textiel- en ledertechniek	.	hoog
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO administratie	62	gemiddeld
VBO verkoop en handel	67	gemiddeld
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	98	hoog
VBO uiterlijke verzorging	.	erg hoog
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	60	gemiddeld
VWO	49	gemiddeld
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	52	gemiddeld
MBO plantenteelt	13	erg laag
MBO veehouderij	19	laag
MBO levensmiddelentechnologie	62	gemiddeld
MBO bloemschikken	82	hoog
MBO dierenverzorging	89	hoog
MBO groene ruimte	19	laag
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
MBO chemisch laboratorium	33	laag
<i>MBO technisch</i>		
KMBO motorvoertuigentechniek	.	-
KMBO elektrotechniek	.	-
KMBO consumptieve techniek	46	gemiddeld
MBO bouwkunde	16	laag
MBO weg- en waterbouwkunde	3	erg laag
MBO mechanische techniek	4	erg laag
MBO werktuigbouwkunde	3	erg laag
MBO motorvoertuigentechniek	.	erg laag
MBO elektrotechniek	4	erg laag
MBO textiel- en ledertechniek	99	erg hoog

Tabel 3.4 (vervolg)

Percentage vrouwelijke werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	25	laag
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	91	hoog
MBO assistent gezondheidszorg	99	erg hoog
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	60	gemiddeld
KMBO administratie	80	hoog
MBO handel	55	gemiddeld
MBO administratie	60	gemiddeld
MBO toerisme	92	hoog
MBO commercieel	64	gemiddeld
MBO secretariael	100	erg hoog
<i>MBO bestuurlijk</i>	.	gemiddeld
<i>MBO sociale arbeid</i>	87	hoog
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	97	hoog
MBO agogisch werk	96	hoog
MBO verzorging	98	hoog
MBO mode en kleding	100	erg hoog
MBO activiteitenbegeleiding	95	hoog
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	51	gemiddeld
MBO facilitaire dienstverlening	79	hoog
MBO uiterlijke verzorging	99	erg hoog
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	90	hoog
HBO leraar agrarisch	40	gemiddeld
HBO leraar kunst/expressie	60	gemiddeld
HBO leraar voortgezet onderwijs	70	gemiddeld
<i>HBO tolk en vertaler</i>	86	hoog
<i>HBO agrarisch</i>	28	laag
<i>HBO technisch laboratorium</i>	50	gemiddeld
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	14	laag
HBO werktuigbouwkunde	5	erg laag
HBO elektrotechniek	5	erg laag
<i>HBO haven en vervoer</i>	11	erg laag

Tabel 3.4 (vervolg)

Percentage vrouwelijke werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	76	hoog
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	89	hoog
HBO (fysio-)therapie	74	gemiddeld
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	36	laag
HBO accountancy	28	laag
HBO bedrijfsinformatica	13	erg laag
HBO toerisme	84	hoog
HBO commerciële economie	50	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	18	laag
<i>HBO bestuurlijk/juridisch</i>		laag
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	86	hoog
HBO personeelswerk	70	gemiddeld
HBO journalistiek	67	gemiddeld
<i>HBO kunst</i>	55	gemiddeld

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.5

Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	jongeren typering	trend 1993-'95	%	ouderen typering	trend 1993-'95
BASISONDERWIJS						
Basisonderwijs	21	laag	-	22	hoog	stijgend
MAVO, VBO						
MAVO, onderbouw HAVO/MVO	37	hoog	constant	14	gemiddeld	constant
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	28	gemiddeld	-	34	erg hoog	dalend
VBO bouwtechniek	30	gemiddeld	sterk dalend	13	gemiddeld	stijgend
VBO installatietechniek	39	hoog	dalend	.	laag	-
VBO mechanische techniek	28	gemiddeld	-	15	gemiddeld	-
VBO motorvoertuigtechniek	42	hoog	dalend	13	gemiddeld	sterk stijgend
VBO elektrotechniek	38	hoog	-	9	laag	-
VBO grafische techniek	45	hoog	-	.	gemiddeld	-
VBO consumptieve techniek	54	erg hoog	dalend	12	gemiddeld	sterk stijgend
VBO textiel- en ledertechniek	25	gemiddeld	-	34	erg hoog	-
VBO haven en vervoer	33	gemiddeld	dalend	8	laag	-
VBO administratie	33	gemiddeld	dalend	11	laag	-
VBO verkoop en handel	54	erg hoog	dalend	.	erg laag	-
VBO verzorging	30	gemiddeld	dalend	19	gemiddeld	stijgend
VBO bewaking	30	gemiddeld	-	.	laag	-
HAVO/MVO, MBO/LLW						
HAVO/MVO bovenbouw	46	erg hoog	dalend	6	laag	-
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	37	hoog	dalend	19	gemiddeld	stijgend
MBO technisch laboratorium	47	erg hoog	-	.	laag	stijgend

Tabel 3.5 (vervolg)
Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidings-type, gemiddelde 1994-1995

Opleidings-type	%	jongeren typering	trend 1993-'95	%	ouderen typering	trend 1993-'95
MBO/LLW bouwkunde	26	gemiddeld	-	18	gemiddeld	-
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	30	gemiddeld	-	10	laag	dalend
MBO/LLW metaalkunde	26	gemiddeld	-	15	gemiddeld	dalend
MBO/LLW fijnmechanische techniek	18	laag	sterk dalend	23	hoog	stijgend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	30	gemiddeld	constant	14	gemiddeld	dalend
MBO/LLW motorvoertuigtechniek	34	gemiddeld	-	10	laag	-
MBO/LLW elektrotechniek	32	gemiddeld	dalend	12	gemiddeld	-
MBO/LLW grafische techniek	24	gemiddeld	constant	19	gemiddeld	stijgend
MBO/LLW consumenteleve techniek	35	gemiddeld	stijgend	13	gemiddeld	-
MBO/LLW processtechniek	26	gemiddeld	-	-	laag	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	46	erg hoog	dalend	16	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW haven en vervoer	25	gemiddeld	dalend	17	gemiddeld	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	32	gemiddeld	dalend	8	laag	stijgend
MBO/LLW medisch laboratorium	35	gemiddeld	-	11	laag	-
MBO/LLW handel	30	gemiddeld	-	22	hoog	stijgend
MBO/LLW administratief	40	hoog	stijgend	13	gemiddeld	constant
MBO toerisme en recreatie	70	erg hoog	-	-	erg laag	sterk dalend
MBO/LLW commercieel	56	erg hoog	dalend	7	laag	sterk stijgend
MBO/LLW secretarieel	41	hoog	sterk dalend	10	laag	sterk stijgend
MBO bestuurlijk-juridisch	15	laag	dalend	13	gemiddeld	-
MBO sociaal-cultureel	34	gemiddeld	dalend	9	laag	sterk dalend
MBO/LLW verzorging	39	hoog	sterk dalend	7	laag	stijgend
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	35	gemiddeld	-	12	gemiddeld	sterk stijgend
MBO politie en defensie	15	laag	dalend	11	laag	-

Tabel 3.5 (vervolg)
Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	jongeren typering	trend 1993-'95	%	ouderen typering	trend 1993-'95
HBO						
HBO onderwijs	11	erg laag	dalend	19	gemiddeld	stijgend
HBO tolk en vertaler	32	gemiddeld	sterk stijgend	.	gemiddeld	sterk dalend
HBO landbouw en milieukunde	38	hoog	stijgend	.	laag	constant
HBO technisch laboratorium	19	laag	-	14	gemiddeld	sterk stijgend
HBO (weg- en water)bouwkunde	16	laag	stijgend	22	hoog	-
HBO werktuigbouwkunde	22	laag	-	24	hoog	sterk stijgend
HBO elektrotechniek en technische informatica	29	gemiddeld	stijgend	11	laag	sterk dalend
HBO haven en vervoer	16	laag	sterk stijgend	28	erg hoog	dalend
HBO medisch laboratorium	19	laag	sterk dalend	.	laag	stijgend
HBO verpleging en paramedisch	24	gemiddeld	dalend	8	laag	sterk stijgend
HBO bedrijfseconomie	48	erg hoog	stijgend	.	laag	sterk dalend
HBO accountancy	17	laag	-	23	hoog	sterk dalend
HBO bedrijfsinformatica	22	laag	-	.	laag	-
HBO toerisme en recreatie	69	erg hoog	dalend	.	erg laag	-
HBO commerciële economie	46	erg hoog	stijgend	.	erg laag	-
HBO technische bedrijfskunde	36	gemiddeld	dalend	.	laag	sterk stijgend
HBO bestuurlijk-juridisch	25	gemiddeld	sterk stijgend	13	gemiddeld	-
HBO sociaal-cultureel	18	laag	-	12	gemiddeld	sterk stijgend
HBO kunst	15	laag	dalend	15	gemiddeld	-
HBO politie en defensie	.	erg laag	sterk dalend	.	hoog	sterk stijgend
WO						
WO letteren	15	laag	-	12	gemiddeld	dalend
WO theologisch	.	erg laag	sterk dalend	.	erg hoog	sterk dalend

Tabel 3.5 (vervolg)
Percentage jongeren (15-29 jaar) en ouderen (50-64 jaar) per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	jongeren typering	trend 1993-95	%	ouderen typering	trend 1993-95
WO landbouw en milieukunde	26	gemiddeld	-	.	erg laag	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	15	laag	-	20	hoog	sterk stijgend
WO (weg- en water)bouwkunde	.	erg laag	-	20	hoog	-
WO werktuigbouwkunde	.	laag	-	.	gemiddeld	-
WO elektrotechniek en technische informatica	24	gemiddeld	-	.	gemiddeld	dalend
WO dier-, genees- en tandheelkunde	8	erg laag	sterk dalend	21	hoog	-
WO farmacie	.	laag	sterk dalend	.	gemiddeld	sterk stijgend
WO econom(etr)ie en accountancy	28	gemiddeld	-	13	gemiddeld	-
WO bedrijfskunde	32	gemiddeld	-	.	laag	sterk dalend
WO informatica	55	erg hoog	sterk stijgend	.	erg laag	-
WO juridisch	15	laag	sterk dalend	14	gemiddeld	sterk stijgend
WO bestuurlijk	31	gemiddeld	sterk dalend	.	laag	-
WO sociaal-cultureel	14	erg laag	-	13	gemiddeld	-
WO kunst	.	erg laag	-	.	gemiddeld	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.6

Percentage allochtonen* per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	11	erg hoog	-
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	6	hoog	sterk stijgend
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	.	erg laag	-
VBO bouwtechniek	.	laag	sterk dalend
VBO installatietechniek	.	hoog	-
VBO mechanische techniek	5	gemiddeld	sterk dalend
VBO motorvoertuigentechniek	6	hoog	sterk stijgend
VBO elektrotechniek	5	gemiddeld	sterk dalend
VBO grafische techniek	.	erg laag	sterk dalend
VBO consumptieve techniek	.	erg laag	-
VBO textiel- en ledertechniek	.	gemiddeld	sterk dalend
VBO haven en vervoer	.	laag	-
VBO administratie	5	gemiddeld	sterk dalend
VBO verkoop en handel	.	gemiddeld	sterk stijgend
VBO verzorging	2	laag	sterk stijgend
VBO bewaking	.	gemiddeld	-
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	4	gemiddeld	stijgend
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	.	erg laag	-
MBO technisch laboratorium	.	laag	-
MBO/LLW bouwkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW metaalkunde	.	gemiddeld	sterk dalend
MBO/LLW fijnmechanische techniek	.	erg laag	-
MBO/LLW werktuigbouwkunde	.	laag	stijgend
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	.	laag	sterk dalend
MBO/LLW elektrotechniek	2	laag	-
MBO/LLW grafische techniek	.	laag	-
MBO/LLW consumptieve techniek	.	erg laag	-
MBO/LLW procestechniek	.	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	.	laag	-
MBO/LLW haven en vervoer	.	erg laag	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	3	gemiddeld	-
MBO/LLW medisch laboratorium	.	laag	sterk dalend
MBO/LLW handel	2	laag	sterk stijgend
MBO/LLW administratief	3	gemiddeld	sterk stijgend
MBO toerisme en recreatie	.	gemiddeld	-
MBO/LLW commercieel	.	erg laag	sterk dalend
MBO/LLW secretarieel	3	gemiddeld	-
MBO bestuurlijk-juridisch	.	gemiddeld	sterk stijgend
MBO sociaal-cultureel	.	laag	sterk dalend
MBO/LLW verzorging	2	laag	sterk dalend
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	.	laag	sterk stijgend
MBO politie en defensie	.	laag	-

Tabel 3.6 (vervolg)

Percentage allochtonen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
HBO			
HBO onderwijs	3	gemiddeld	sterk dalend
HBO tolk en vertaler	.	laag	-
HBO landbouw en milieukunde	.	erg laag	-
HBO technisch laboratorium	.	gemiddeld	sterk stijgend
HBO (weg- en water)bouwkunde	.	erg laag	-
HBO werktuigbouwkunde	.	laag	stijgend
HBO elektrotechniek en technische informatica	.	laag	sterk stijgend
HBO haven en vervoer	.	gemiddeld	-
HBO medisch laboratorium	.	laag	sterk dalend
HBO verpleging en paramedisch	.	erg laag	-
HBO bedrijfseconomie	.	gemiddeld	sterk stijgend
HBO accountancy	.	erg laag	sterk stijgend
HBO bedrijfsinformatica	.	erg laag	-
HBO toerisme en recreatie	.	erg laag	-
HBO commerciële economie	.	erg laag	-
HBO technische bedrijfskunde	.	laag	sterk stijgend
HBO bestuurlijk-juridisch	.	laag	-
HBO sociaal-cultureel	2	laag	-
HBO kunst	.	laag	stijgend
HBO politie en defensie	.	erg laag	-
WO			
WO letteren	.	erg laag	-
WO theologisch	.	erg laag	-
WO landbouw en milieukunde	.	gemiddeld	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	.	erg laag	-
WO (weg- en water)bouwkunde	.	laag	sterk stijgend
WO werktuigbouwkunde	.	laag	-
WO elektrotechniek en technische informatica	.	gemiddeld	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	.	laag	-
WO farmacie	.	gemiddeld	-
WO econom(etr)ie en accountancy	.	laag	-
WO bedrijfskunde	.	laag	-
WO informatica	.	gemiddeld	-
WO juridisch	.	erg laag	sterk dalend
WO bestuurlijk	.	erg laag	-
WO sociaal-cultureel	.	gemiddeld	-
WO kunst	.	erg laag	-

Bron: CBS/ROA

* Het percentage heeft betrekking op allochtonen uit de landen die vallen onder de WBEAA.

Tabel 3.7

Percentage allochtone werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	2	gemiddeld
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	1	laag
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	.	-
VBO mechanische techniek	.	-
VBO motorvoertuigentechniek	.	-
VBO elektrotechniek	16	erg hoog
VBO grafische techniek	.	-
VBO consumptieve techniek	1	laag
VBO textiel- en ledertechniek	.	-
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO administratie	3	gemiddeld
VBO verkoop en handel	2	gemiddeld
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	.	-
VBO uiterlijke verzorging	.	-
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	3	gemiddeld
VWO	.	-
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	.	-
MBO plantenteelt	1	laag
MBO veehouderij	.	-
MBO levensmiddelentechnologie	.	-
MBO bloemschikken	.	-
MBO dierenverzorging	.	-
MBO groene ruimte	.	-
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
MBO chemisch laboratorium	1	laag
<i>MBO technisch</i>		
KMBO motorvoertuigentechniek	4	hoog
KMBO elektrotechniek	4	hoog
KMBO consumptieve techniek	.	-
MBO bouwkunde	.	-
MBO weg- en waterbouwkunde	.	-
MBO mechanische techniek	19	erg hoog
MBO werktuigbouwkunde	.	-
MBO motorvoertuigentechniek	.	-
MBO elektrotechniek	1	laag
MBO textiel- en ledertechniek	1	laag

Tabel 3.7 (vervolg)

Percentage allochtone werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	.	-
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>	.	-
MBO verpl. en ziekenverzorging	.	-
MBO assistent gezondheidszorg	3	gemiddeld
<i>MBO economisch-administratief</i>	.	.
KMBO detailhandel	8	erg hoog
KMBO administratie	10	erg hoog
MBO handel	1	laag
MBO administratie	1	laag
MBO toerisme	1	laag
MBO commercieel	3	gemiddeld
MBO secretariaat	3	gemiddeld
<i>MBO bestuurlijk</i>	.	erg hoog
<i>MBO sociale arbeid</i>	6	erg hoog
<i>MBO verzorgend</i>	.	.
KMBO verzorging	2	gemiddeld
MBOagogisch werk	1	laag
MBO verzorging	.	erg laag
MBO mode en kleding	.	-
MBO activiteitenbegeleiding	.	-
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>	.	.
MBO horeca	.	-
MBO facilitaire dienstverlening	.	-
MBO uiterlijke verzorging	.	-
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>	.	.
HBO basisonderwijzer	1	laag
HBO leraar agrarisch	.	-
HBO leraar kunst/expressie	.	-
HBO leraar voortgezet onderwijs	.	erg laag
<i>HBO tolk en vertaler</i>	.	-
<i>HBO agrarisch</i>	.	-
<i>HBO technisch laboratorium</i>	2	gemiddeld
<i>HBO technisch</i>	.	.
HBO (weg- en water)bouwkunde	.	erg laag
HBO werktuigbouwkunde	1	laag
HBO elektrotechniek	2	gemiddeld
<i>HBO haven en vervoer</i>	.	-

Tabel 3.7 (vervolg)

Percentage allochtone werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	.	-
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	1	laag
HBO (fysio-)therapie	.	-
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	1	laag
HBO accountancy	1	laag
HBO bedrijfsinformatica	2	gemiddeld
HBO toerisme	.	erg laag
HBO commerciële economie	1	laag
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	1	laag
<i>HBO bestuurlijk/juridisch</i>	.	erg hoog
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	2	gemiddeld
HBO personeelswerk	1	laag
HBO journalistiek	1	laag
<i>HBO kunst</i>	.	erg laag

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

* Het percentage heeft betrekking op allochtonen uit de landen die vallen onder de WBEAA.

Tabel 3.8

Deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	26	gemiddeld	stijgend
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	35	gemiddeld	stijgend
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	13	laag	sterk stijgend
VBO bouwtechniek	7	laag	dalend
VBO installatietechniek	.	laag	sterk stijgend
VBO mechanische techniek	7	laag	stijgend
VBO motorvoertuigentechniek	7	laag	sterk dalend
VBO elektrotechniek	8	laag	sterk stijgend
VBO grafische techniek	.	laag	-
VBO consumptieve techniek	17	gemiddeld	-
VBO textiel- en ledertechniek	54	erg hoog	stijgend
VBO haven en vervoer	.	laag	sterk stijgend
VBO administratie	39	hoog	-
VBO verkoop en handel	36	hoog	-
VBO verzorging	62	erg hoog	constant
VBO bewaking	.	laag	-
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	32	gemiddeld	-
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	9	laag	-
MBO technisch laboratorium	21	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW bouwkunde	5	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	.	erg laag	sterk dalend
MBO/LLW metaalkunde	4	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW fijnmechanische techniek	.	laag	sterk stijgend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	3	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	5	erg laag	-
MBO/LLW elektrotechniek	4	erg laag	stijgend
MBO/LLW grafische techniek	8	laag	sterk stijgend
MBO/LLW consumptieve techniek	8	laag	sterk stijgend
MBO/LLW procestechniek	.	laag	-
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	39	hoog	-
MBO/LLW haven en vervoer	11	laag	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	62	erg hoog	stijgend
MBO/LLW medisch laboratorium	44	hoog	-
MBO/LLW handel	24	gemiddeld	stijgend
MBO/LLW administratief	14	laag	stijgend
MBO toerisme en recreatie	24	gemiddeld	-
MBO/LLW commercieel	13	laag	sterk stijgend
MBO/LLW secretariael	49	hoog	stijgend
MBO bestuurlijk-juridisch	16	gemiddeld	-
MBO sociaal-cultureel	47	hoog	stijgend
MBO/LLW verzorging	56	erg hoog	stijgend
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	28	gemiddeld	stijgend
MBO politie en defensie	5	erg laag	-

Tabel 3.8 (vervolg)

Deeltijdarbeid per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
HBO			
HBO onderwijs	35	gemiddeld	constant
HBO tolk en vertaler	48	hoog	sterk stijgend
HBO landbouw en milieukunde	12	laag	sterk stijgend
HBO technisch laboratorium	19	gemiddeld	-
HBO (weg- en water)bouwkunde	.	laag	sterk stijgend
HBO werktuigbouwkunde	.	erg laag	-
HBO elektrotechniek en technische informatica	.	erg laag	sterk stijgend
HBO haven en vervoer	.	laag	-
HBO medisch laboratorium	49	hoog	-
HBO verpleging en paramedisch	51	erg hoog	stijgend
HBO bedrijfseconomie	13	laag	sterk stijgend
HBO accountancy	.	erg laag	-
HBO bedrijfsinformatica	10	laag	sterk stijgend
HBO toerisme en recreatie	30	gemiddeld	sterk stijgend
HBO commerciële economie	.	erg laag	-
HBO technische bedrijfskunde	.	erg laag	-
HBO bestuurlijk-juridisch	15	laag	sterk stijgend
HBO sociaal-cultureel	43	hoog	stijgend
HBO kunst	38	hoog	stijgend
HBO politie en defensie	.	erg laag	sterk dalend
WO			
WO letteren	38	hoog	stijgend
WO theologisch	.	gemiddeld	-
WO landbouw en milieukunde	25	gemiddeld	sterk stijgend
WO wiskunde en natuurwetenschappen	16	gemiddeld	stijgend
WO (weg- en water)bouwkunde	.	laag	sterk stijgend
WO werktuigbouwkunde	.	erg laag	-
WO elektrotechniek en technische informatica	.	erg laag	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	21	gemiddeld	-
WO farmacie	.	laag	-
WO econom(etr)ie en accountancy	8	laag	sterk dalend
WO bedrijfskunde	.	laag	sterk stijgend
WO informatica	.	laag	sterk stijgend
WO juridisch	17	gemiddeld	sterk stijgend
WO bestuurlijk	.	laag	-
WO sociaal-cultureel	37	hoog	stijgend
WO kunst	41	hoog	-

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.9

Deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	61	hoog
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	62	hoog
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	50	gemiddeld
VBO mechanische techniek	47	gemiddeld
VBO motorvoertuigentechniek	77	erg hoog
VBO elektrotechniek	44	gemiddeld
VBO grafische techniek	.	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	69	hoog
VBO textiel- en ledertechniek	.	gemiddeld
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO administratie	78	erg hoog
VBO verkoop en handel	67	hoog
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	63	hoog
VBO uiterlijke verzorging	.	hoog
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	59	hoog
VWO	66	hoog
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	36	gemiddeld
MBO plantenteelt	14	laag
MBO veehouderij	24	gemiddeld
MBO levensmiddelen technologie	15	gemiddeld
MBO bloemschikken	34	gemiddeld
MBO dierenverzorging	49	gemiddeld
MBO groene ruimte	16	gemiddeld
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
MBO chemisch laboratorium	4	erg laag
<i>MBO technisch</i>		
KMBO motorvoertuigentechniek	54	gemiddeld
KMBO elektrotechniek	17	gemiddeld
KMBO consumptieve techniek	57	hoog
MBO bouwkunde	9	laag
MBO weg- en waterbouwkunde	.	-
MBO mechanische techniek	4	erg laag
MBO werktuigbouwkunde	10	laag
MBO motorvoertuigentechniek	1	erg laag
MBO elektrotechniek	11	laag
MBO textiel- en ledertechniek	46	gemiddeld

Tabel 3.9 (vervolg)
Deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	11	laag
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	36	gemiddeld
MBO assistent gezondheidszorg	30	gemiddeld
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	35	gemiddeld
KMBO administratie	31	gemiddeld
MBO handel	35	gemiddeld
MBO administratie	20	gemiddeld
MBO toerisme	16	gemiddeld
MBO commercieel	19	gemiddeld
MBO secretariaat	19	gemiddeld
<i>MBO bestuurlijk</i>	10	laag
<i>MBO sociale arbeid</i>	41	gemiddeld
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	59	hoog
MBOagogisch werk	57	hoog
MBO verzorging	45	gemiddeld
MBO mode en kleding	43	gemiddeld
MBO activiteitenbegeleiding	71	hoog
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	18	gemiddeld
MBO facilitaire dienstverlening	52	gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging	60	hoog
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	28	gemiddeld
HBO leraar agrarisch	31	gemiddeld
HBO leraar kunst/expressie	78	erg hoog
HBO leraar voortgezet onderwijs	40	gemiddeld
<i>HBO tolk en vertaler</i>	30	gemiddeld
<i>HBO agrarisch</i>	11	laag
<i>HBO technisch laboratorium</i>	7	erg laag
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	5	erg laag
HBO werktuigbouwkunde	2	erg laag
HBO elektrotechniek	3	erg laag
<i>HBO haven en vervoer</i>	2	erg laag

Tabel 3.9 (vervolg)

Deeltijdarbeid onder werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	8	laag
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	48	gemiddeld
HBO (fysio-)therapie	46	gemiddeld
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	8	laag
HBO accountancy	11	laag
HBO bedrijfsinformatica	4	erg laag
HBO toerisme	19	gemiddeld
HBO commerciële economie	9	laag
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	5	erg laag
<i>HBO bestuurlijk/juridisch</i>	.	gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	58	hoog
HBO personeelswerk	25	gemiddeld
HBO journalistiek	34	gemiddeld
<i>HBO kunst</i>	44	gemiddeld

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.10

Zelfstandigen* per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	10	gemiddeld	-
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	9	gemiddeld	stijgend
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	41	erg hoog	constant
VBO bouwtechniek	8	laag	stijgend
VBO installatietechniek	.	erg laag	sterk stijgend
VBO mechanische techniek	7	laag	-
VBO motorvoertuigentechniek	7	laag	dalend
VBO elektrotechniek	5	erg laag	sterk stijgend
VBO grafische techniek	.	laag	-
VBO consumptieve techniek	.	laag	-
VBO textiel- en ledertechniek	.	gemiddeld	sterk dalend
VBO haven en vervoer	6	laag	-
VBO administratie	9	gemiddeld	sterk stijgend
VBO verkoop en handel	9	gemiddeld	sterk stijgend
VBO verzorging	15	gemiddeld	-
VBO bewaking	.	erg laag	sterk dalend
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	9	gemiddeld	-
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	46	erg hoog	-
MBO technisch laboratorium	.	erg laag	sterk stijgend
MBO/LLW bouwkunde	15	gemiddeld	-
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	.	erg laag	-
MBO/LLW metaalkunde	5	erg laag	dalend
MBO/LLW fijnmechanische techniek	.	gemiddeld	sterk dalend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	6	laag	sterk stijgend
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	15	gemiddeld	dalend
MBO/LLW elektrotechniek	5	erg laag	-
MBO/LLW grafische techniek	14	gemiddeld	stijgend
MBO/LLW consumptieve techniek	23	hoog	-
MBO/LLW procestechniek	.	erg laag	sterk dalend
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	16	hoog	sterk stijgend
MBO/LLW haven en vervoer	12	gemiddeld	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	5	erg laag	-
MBO/LLW medisch laboratorium	11	gemiddeld	dalend
MBO/LLW handel	24	hoog	-
MBO/LLW administratief	4	erg laag	-
MBO toerisme en recreatie	.	erg laag	-
MBO/LLW commercieel	9	gemiddeld	-
MBO/LLW secretariaat	4	erg laag	sterk stijgend
MBO bestuurlijk-juridisch	.	erg laag	-
MBO sociaal-cultureel	.	erg laag	sterk dalend
MBO/LLW verzorging	10	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	34	erg hoog	dalend
MBO politie en defensie	4	erg laag	sterk stijgend

Tabel 3.10 (vervolg)

Zelfstandigen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
HBO			
HBO onderwijs	5	erg laag	-
HBO tolk en vertaler	.	hoog	-
HBO landbouw en milieukunde	21	hoog	-
HBO technisch laboratorium	.	erg laag	sterk dalend
HBO (weg- en water)bouwkunde	9	gemiddeld	-
HBO werktuigbouwkunde	10	gemiddeld	sterk stijgend
HBO elektrotechniek en technische informatica	6	laag	-
HBO haven en vervoer	9	gemiddeld	sterk stijgend
HBO medisch laboratorium	.	erg laag	sterk dalend
HBO verpleging en paramedisch	18	hoog	dalend
HBO bedrijfseconomie	.	laag	sterk stijgend
HBO accountancy	12	gemiddeld	stijgend
HBO bedrijfsinformatica	.	laag	sterk stijgend
HBO toerisme en recreatie	.	erg laag	-
HBO commerciële economie	.	laag	-
HBO technische bedrijfskunde	.	laag	-
HBO bestuurlijk-juridisch	9	gemiddeld	-
HBO sociaal-cultureel	6	laag	dalend
HBO kunst	43	erg hoog	-
HBO politie en defensie	.	erg laag	sterk stijgend
WO			
WO letteren	11	gemiddeld	-
WO theologisch	.	erg hoog	stijgend
WO landbouw en milieukunde	.	erg laag	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	.	erg laag	-
WO (weg- en water)bouwkunde	17	hoog	-
WO werktuigbouwkunde	.	erg laag	-
WO elektrotechniek en technische informatica	.	laag	-
WO dier-, genees- en tandheeskunde	38	erg hoog	dalend
WO farmacie	.	erg hoog	sterk dalend
WO econom(etr)ie en accountancy	12	gemiddeld	-
WO bedrijfskunde	.	gemiddeld	sterk dalend
WO informatica	.	laag	sterk stijgend
WO juridisch	17	hoog	-
WO bestuurlijk	.	gemiddeld	-
WO sociaal-cultureel	8	laag	stijgend
WO kunst	.	hoog	sterk dalend

Bron: CBS/ROA

* Inclusief personen die werkzaam zijn in het bedrijf of de praktijk van hun partner of ouders en freelancers e.d.

Tabel 3.11

Flexibel werk per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	9	gemiddeld	sterk stijgend
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	12	erg hoog	stijgend
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	5	laag	stijgend
VBO bouwtechniek	5	laag	stijgend
VBO installatietechniek	.	gemiddeld	sterk stijgend
VBO mechanische techniek	6	gemiddeld	sterk stijgend
VBO motorvoertuigentechniek	6	gemiddeld	-
VBO elektrotechniek	6	gemiddeld	-
VBO grafische techniek	.	gemiddeld	sterk stijgend
VBO consumptieve techniek	.	gemiddeld	-
VBO textiel- en ledertechniek	.	gemiddeld	-
VBO haven en vervoer	.	laag	-
VBO administratie	10	hoog	sterk stijgend
VBO verkoop en handel	13	erg hoog	sterk stijgend
VBO verzorging	13	erg hoog	stijgend
VBO bewaking	.	gemiddeld	-
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	16	erg hoog	constant
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	4	laag	-
MBO technisch laboratorium	.	gemiddeld	-
MBO/LLW bouwkunde	3	laag	sterk stijgend
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	.	laag	sterk dalend
MBO/LLW metaalkunde	.	laag	sterk stijgend
MBO/LLW fijnmechanische techniek	.	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW werktuigbouwkunde	5	laag	-
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	4	laag	-
MBO/LLW elektrotechniek	5	laag	sterk stijgend
MBO/LLW grafische techniek	.	laag	-
MBO/LLW consumptieve techniek	.	laag	sterk stijgend
MBO/LLW procestechniek	.	laag	sterk dalend
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	10	hoog	stijgend
MBO/LLW haven en vervoer	5	laag	-
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	9	gemiddeld	-
MBO/LLW medisch laboratorium	.	laag	sterk dalend
MBO/LLW handel	6	gemiddeld	-
MBO/LLW administratief	6	gemiddeld	sterk stijgend
MBO toerisme en recreatie	.	erg hoog	constant
MBO/LLW commercieel	10	hoog	sterk stijgend
MBO/LLW secretariaal	9	gemiddeld	-
MBO bestuurlijk-juridisch	.	laag	sterk stijgend
MBO sociaal-cultureel	9	gemiddeld	sterk stijgend
MBO/LLW verzorging	10	hoog	-
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	6	gemiddeld	sterk stijgend
MBO politie en defensie	.	laag	-

Tabel 3.11 (vervolg)

Flexibel werk per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
HBO			
HBO onderwijs	7	gemiddeld	stijgend
HBO tolk en vertaler	.	erg hoog	sterk stijgend
HBO landbouw en milieukunde	.	laag	sterk stijgend
HBO technisch laboratorium	.	laag	sterk stijgend
HBO (weg- en water)bouwkunde	.	laag	sterk stijgend
HBO werktuigbouwkunde	.	laag	-
HBO elektrotechniek en technische informatica	.	laag	sterk stijgend
HBO haven en vervoer	.	laag	sterk dalend
HBO medisch laboratorium	.	laag	sterk stijgend
HBO verpleging en paramedisch	11	hoog	-
HBO bedrijfseconomie	11	hoog	sterk stijgend
HBO accountancy	.	laag	-
HBO bedrijfsinformatica	.	laag	sterk stijgend
HBO toerisme en recreatie	.	erg hoog	-
HBO commerciële economie	.	gemiddeld	-
HBO technische bedrijfskunde	.	gemiddeld	sterk stijgend
HBO bestuurlijk-juridisch	.	gemiddeld	sterk stijgend
HBO sociaal-cultureel	7	gemiddeld	sterk stijgend
HBO kunst	6	gemiddeld	sterk stijgend
HBO politie en defensie	.	laag	sterk stijgend
WO			
WO letteren	9	gemiddeld	constant
WO theologisch	.	gemiddeld	sterk stijgend
WO landbouw en milieukunde	.	gemiddeld	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	.	laag	sterk stijgend
WO (weg- en water)bouwkunde	.	laag	sterk stijgend
WO werktuigbouwkunde	.	gemiddeld	sterk stijgend
WO elektrotechniek en technische informatica	.	laag	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	5	laag	sterk stijgend
WO farmacie	.	laag	-
WO econom(etr)ie en accountancy	5	laag	sterk dalend
WO bedrijfskunde	.	laag	-
WO informatica	.	gemiddeld	-
WO juridisch	5	laag	-
WO bestuurlijk	.	gemiddeld	sterk stijgend
WO sociaal-cultureel	7	gemiddeld	sterk stijgend
WO kunst	.	gemiddeld	sterk dalend

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.12

Percentage werknemers met vast werk per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
BASISONDERWIJS			
Basisonderwijs	90	laag	constant
MAVO, VBO			
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	87	erg laag	constant
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	90	laag	-
VBO bouwtechniek	95	gemiddeld	constant
VBO installatietechniek	89	erg laag	dalend
VBO mechanische techniek	94	gemiddeld	constant
VBO motorvoertuigentechniek	94	gemiddeld	constant
VBO elektrotechniek	93	gemiddeld	-
VBO grafische techniek	92	laag	-
VBO consumptieve techniek	92	laag	-
VBO textiel- en ledertechniek	90	laag	stijgend
VBO haven en vervoer	94	gemiddeld	-
VBO administratie	89	erg laag	dalend
VBO verkoop en handel	85	erg laag	dalend
VBO verzorging	85	erg laag	constant
VBO bewaking	95	gemiddeld	-
HAVO/VWO, MBO/LLW			
HAVO/VWO bovenbouw	83	erg laag	-
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	92	laag	-
MBO technisch laboratorium	89	erg laag	-
MBO/LLW bouwkunde	97	hoog	-
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	93	gemiddeld	constant
MBO/LLW metaalkunde	97	hoog	constant
MBO/LLW fijnmechanische techniek	92	laag	constant
MBO/LLW werktuigbouwkunde	94	gemiddeld	constant
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	96	hoog	-
MBO/LLW elektrotechniek	95	gemiddeld	-
MBO/LLW grafische techniek	97	hoog	-
MBO/LLW consumptieve techniek	95	gemiddeld	-
MBO/LLW procestechniek	97	hoog	constant
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	89	erg laag	dalend
MBO/LLW haven en vervoer	94	gemiddeld	constant
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	90	laag	-
MBO/LLW medisch laboratorium	96	hoog	constant
MBO/LLW handel	92	laag	-
MBO/LLW administratief	94	gemiddeld	constant
MBO toerisme en recreatie	89	erg laag	-
MBO/LLW commercieel	87	erg laag	constant
MBO/LLW secretariaal	90	laag	constant
MBO bestuurlijk-juridisch	98	erg hoog	-
MBO sociaal-cultureel	91	laag	-
MBO/LLW verzorging	89	erg laag	constant
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	91	laag	-
MBO politie en defensie	98	erg hoog	-

Tabel 3.12 (vervolg)

Percentage werknemers met vast werk per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	typering	trend 1993-'95
HBO			
HBO onderwijs	93	gemiddeld	constant
HBO tolk en vertaler	80	erg laag	sterk dalend
HBO landbouw en milieukunde	91	laag	dalend
HBO technisch laboratorium	94	gemiddeld	-
HBO (weg- en water)bouwkunde	97	hoog	-
HBO werktuigbouwkunde	95	gemiddeld	-
HBO elektrotechniek en technische informatica	95	gemiddeld	dalend
HBO haven en vervoer	94	gemiddeld	constant
HBO medisch laboratorium	97	hoog	-
HBO verpleging en paramedisch	87	erg laag	-
HBO bedrijfseconomie	88	erg laag	dalend
HBO accountancy	98	erg hoog	-
HBO bedrijfsinformatica	96	hoog	dalend
HBO toerisme en recreatie	88	erg laag	-
HBO commerciële economie	95	gemiddeld	constant
HBO technische bedrijfskunde	93	gemiddeld	-
HBO bestuurlijk-juridisch	92	laag	constant
HBO sociaal-cultureel	92	laag	constant
HBO kunst	90	laag	-
HBO politie en defensie	100	erg hoog	constant
WO			
WO letteren	89	erg laag	-
WO theologisch	90	laag	dalend
WO landbouw en milieukunde	96	hoog	-
WO wiskunde en natuurwetenschappen	96	hoog	-
WO (weg- en water)bouwkunde	93	gemiddeld	-
WO werktuigbouwkunde	94	gemiddeld	-
WO elektrotechniek en technische informatica	92	laag	-
WO dier-, genees- en tandheelkunde	91	laag	constant
WO farmacie	86	erg laag	stijgend
WO econom(etr)ie en accountancy	94	gemiddeld	-
WO bedrijfskunde	92	laag	stijgend
WO informatica	100	erg hoog	dalend
WO juridisch	95	gemiddeld	-
WO bestuurlijk	94	gemiddeld	dalend
WO sociaal-cultureel	93	gemiddeld	constant
WO kunst	89	erg laag	stijgend

Bron: CBS/ROA

Tabel 3.13

Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	54	gemiddeld
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	41	erg laag
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	41	erg laag
VBO mechanische techniek	50	gemiddeld
VBO motorvoertuigentechniek	71	hoog
VBO elektrotechniek	42	erg laag
VBO grafische techniek	.	erg hoog
VBO consumptieve techniek	29	erg laag
VBO textiel- en ledertechniek	.	erg hoog
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO administratie	37	erg laag
VBO verkoop en handel	72	erg hoog
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	67	hoog
VBO uiterlijke verzorging	.	gemiddeld
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	42	erg laag
VWO	33	erg laag
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	61	gemiddeld
MBO plantenteelt	72	erg hoog
MBO veehouderij	63	gemiddeld
MBO levensmiddelentechnologie	39	erg laag
MBO bloemschikken	76	erg hoog
MBO dierenverzorging	78	erg hoog
MBO groene ruimte	61	gemiddeld
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
MBO chemisch laboratorium	52	gemiddeld
<i>MBO technisch</i>		
KMBO motorvoertuigentechniek	.	hoog
KMBO elektrotechniek	56	gemiddeld
KMBO consumptieve techniek	32	erg laag
MBO bouwkunde	71	hoog
MBO weg- en waterbouwkunde	73	erg hoog
MBO mechanische techniek	58	gemiddeld
MBO werktuigbouwkunde	65	hoog
MBO motorvoertuigentechniek	81	erg hoog
MBO elektrotechniek	71	hoog
MBO textiel- en ledertechniek	63	gemiddeld

Tabel 3.13 (vervolg)

Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	73	erg hoog
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	60	gemiddeld
MBO assistent gezondheidszorg	74	erg hoog
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	58	gemiddeld
KMBO administratie	49	laag
MBO handel	71	hoog
MBO administratie	62	gemiddeld
MBO toerisme	62	gemiddeld
MBO commercieel	61	gemiddeld
MBO secretariaat	65	hoog
<i>MBO bestuurlijk</i>		gemiddeld
<i>MBO sociale arbeid</i>	45	laag
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	62	gemiddeld
MBO agogisch werk	59	gemiddeld
MBO verzorging	69	hoog
MBO mode en kleding	83	erg hoog
MBO activiteitenbegeleiding	71	hoog
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	67	hoog
MBO facilitaire dienstverlening	66	hoog
MBO uiterlijke verzorging	76	erg hoog
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	48	laag
HBO leraar agrarisch	42	erg laag
HBO leraar kunst/expressie		laag
HBO leraar voortgezet onderwijs	54	gemiddeld
<i>HBO tolk en vertaler</i>	59	gemiddeld
<i>HBO agrarisch</i>	47	laag
<i>HBO technisch laboratorium</i>	33	erg laag
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	57	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	47	laag
HBO elektrotechniek	57	gemiddeld
<i>HBO haven en vervoer</i>	89	erg hoog

Tabel 3.13 (vervolg)

Percentage werkzame schoolverlaters met een vast dienstverband per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	48	laag
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	67	hoog
HBO (fysio-)therapie	63	gemiddeld
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	55	gemiddeld
HBO accountancy	64	hoog
HBO bedrijfsinformatica	66	hoog
HBO toerisme	49	laag
HBO commerciële economie	60	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	56	gemiddeld
<i>HBO bestuurlijk/juridisch</i>	.	gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	56	gemiddeld
HBO personeelswerk	46	laag
HBO journalistiek	39	erg laag
<i>HBO kunst</i>	.	gemiddeld

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.14

Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	gemiddeld bruto maandloon, guldens	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	1.097	gemiddeld voor mavo/vbo
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	1.177	gemiddeld voor mavo/vbo
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	1.335	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO mechanische techniek	1.217	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO motorvoertuigentechniek	1.094	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO elektrotechniek	941	laag voor mavo/vbo
VBO grafische techniek	1.134	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO consumptieve techniek	1.430	hoog voor mavo/vbo
VBO textiel- en ledertechniek	919	laag voor mavo/vbo
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO administratie	1.156	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO verkoop en handel	1.190	gemiddeld voor mavo/vbo
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	1.150	gemiddeld voor mavo/vbo
VBO uiterlijke verzorging	922	laag voor mavo/vbo
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	1.327	laag voor havo/vwo/mbo
VWO	1.454	laag voor havo/vwo/mbo
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	1.769	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO plantenteelt	2.242	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO veehouderij	2.094	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO levensmiddelen technologie	2.354	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO bloemschikken	1.613	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO dierenverzorging	1.818	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO groene ruimte	2.236	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
MBO chemisch laboratorium	2.815	hoog voor havo/vwo/mbo
<i>MBO technisch</i>		
KMBO motorvoertuigentechniek	1.520	laag voor havo/vwo/mbo
KMBO elektrotechniek	1.925	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
KMBO consumptieve techniek	1.738	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO bouwkunde	2.504	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO weg- en waterbouwkunde	2.489	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO mechanische techniek	2.366	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO werktuigbouwkunde	2.539	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO motorvoertuigentechniek	2.527	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO elektrotechniek	2.320	gemiddeld voor havo/vwo/mbo

Tabel 3.14 (vervolg)

Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	gemiddeld bruto maandloon, guldens	typering
MBO textiel- en ledertechniek	1.669	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO haven en vervoer	3.055	erg hoog voor havo/vwo/mbo
MBO verpleging en medische assistentie		
MBO verpl. en ziekenverzorging	2.292	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO assistent gezondheidszorg	2.189	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO economisch-administratief		
KMBO detailhandel	1.516	laag voor havo/vwo/mbo
KMBO administratie	1.684	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO handel	1.983	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO administratie	1.930	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO toerisme	2.220	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO commercieel	1.901	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO secretaarij	1.908	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO bestuurlijk	1.656	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO sociale arbeid	2.304	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO verzorgend		
KMBO verzorging	1.654	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO agogisch werk	2.027	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO verzorging	2.192	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO mode en kleding	1.614	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO activiteitenbegeleiding	2.635	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO horeca en uiterlijke verzorging		
MBO horeca	2.734	hoog voor havo/vwo/mbo
MBO facilitaire dienstverlening	1.953	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
MBO uiterlijke verzorging	2.024	gemiddeld voor havo/vwo/mbo
HBO		
HBO onderwijs		
HBO basisonderwijzer	3.260	gemiddeld voor hbo
HBO leraar agrarisch	3.150	gemiddeld voor hbo
HBO leraar kunst/expressie	3.592	gemiddeld voor hbo
HBO leraar voortgezet onderwijs	3.243	gemiddeld voor hbo
HBO tolk en vertaler	3.111	gemiddeld voor hbo
HBO agrarisch	3.073	gemiddeld voor hbo
HBO technisch laboratorium	3.009	gemiddeld voor hbo
HBO technisch		
HBO (weg- en water)bouwkunde	3.300	gemiddeld voor hbo
HBO werktuigbouwkunde	3.381	gemiddeld voor hbo
HBO elektrotechniek	3.270	gemiddeld voor hbo

Tabel 3.14 (vervolg)

Gemiddeld bruto maandloon van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	gemiddeld bruto maandloon, guldens	typering
<i>HBO haven en vervoer</i>	2.901	gemiddeld voor hbo
<i>HBO medisch analist</i>	3.042	gemiddeld voor hbo
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	3.460	gemiddeld voor hbo
HBO (fysio-)therapie	3.967	hoog voor hbo
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	3.107	gemiddeld voor hbo
HBO accountancy	3.162	gemiddeld voor hbo
HBO bedrijfsinformatica	3.246	gemiddeld voor hbo
HBO toerisme	2.859	gemiddeld voor hbo
HBO commerciële economie	3.101	gemiddeld voor hbo
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	3.343	gemiddeld voor hbo
<i>HBO bestuurlijk/juridisch</i>	2.812	gemiddeld voor hbo
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	3.134	gemiddeld voor hbo
HBO personeelswerk	3.338	gemiddeld voor hbo
HBO journalistiek	3.271	gemiddeld voor hbo
<i>HBO kunst</i>	3.151	gemiddeld voor hbo

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.15

Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995*

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
BASISONDERWIJS		
<i>Basisonderwijs</i>		
Portiers en schoonmaakpersoneel	9	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	8	-
Expeditie-medewerkers	7	-
Verkooppersoneel	5	constant
Keuken- en serveerpersoneel	5	sterk stijgend
Uitvoerend agrarisch personeel	4	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	4	-
Commercieel-administratieve employés	4	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	54	-
MAVO, VBO		
<i>MAVO, onderbouw HAVO/VWO</i>		
Administrateurs en bankemployés	12	-
Commercieel-administratieve employés	11	dalend
Verkooppersoneel	9	-
Expeditie-medewerkers	4	constant
Keuken- en serveerpersoneel	4	stijgend
Portiers en schoonmaakpersoneel	4	stijgend
Secretaresses en typisten	4	sterk dalend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	3	-
Winkeliers en handelaars	3	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	47	-
<i>VBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
Bedrijfsleiders in de landbouw	36	-
Uitvoerend agrarisch personeel	18	sterk dalend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	5	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	3	-
Expeditie-medewerkers	3	-
Verkooppersoneel	3	dalend
Andere beroepsklassen	31	-
<i>VBO bouwtechniek</i>		
Timmerlieden	27	-
Metselaars en stukadoors	10	-
Schilders	6	sterk stijgend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	5	constant
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	5	sterk stijgend
Expeditie-medewerkers	5	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	4	sterk dalend
Andere beroepsklassen	38	-
<i>VBO installatietechniek</i>		
Loodgieters en installateurs	34	sterk dalend
Andere beroepsklassen	66	-
<i>VBO mechanische techniek</i>		
Lassers, constructeurs en edelsmeden	14	dalend

Tabel 3.15 (vervolg)

Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	9	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	8	stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	6	constant
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	5	sterk dalend
Loodgieters en installateurs	4	-
Metaalbewerkers	4	-
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	4	sterk stijgend
Expeditie-medewerkers	3	-
Andere beroepsklassen	43	-
<i>VBO motorvoertuigentechniek</i>		
Automonteurs en -herstellers	19	sterk dalend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	15	dalend
Andere beroepsklassen	66	-
<i>VBO elektrotechniek</i>		
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	26	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	7	sterk stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	5	sterk stijgend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	4	-
Andere beroepsklassen	58	-
<i>VBO grafische techniek</i>		
Productiepersoneel grafische industrie	44	-
Andere beroepsklassen	56	-
<i>VBO consumptieve techniek</i>		
Bakkers en chocolademakers	16	-
Keuken- en serveerpersoneel	14	-
Andere beroepsklassen	70	-
<i>VBO textiel- en ledertechniek</i>		
Verkooppersoneel	13	sterk dalend
Portiers en schoonmaakpersoneel	11	stijgend
Andere beroepsklassen	77	-
<i>VBO haven en vervoer</i>		
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	61	stijgend
Andere beroepsklassen	39	-
<i>VBO administratie</i>		
Administrateurs en bankemployés	20	sterk dalend
Commercieel-administratieve employés	15	-
Verkooppersoneel	10	dalend
Andere beroepsklassen	56	-
<i>VBO verkoop en handel</i>		
Verkooppersoneel	22	-
Administrateurs en bankemployés	8	dalend
Andere beroepsklassen	69	-

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
<i>VBO verzorging</i>		
Verkooppersoneel	14	constant
Portiers en schoonmaakpersoneel	13	-
Keuken- en serveerpersoneel	11	dalend
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	7	stijgend
Administrateurs en bankemployés	7	-
Uitvoerend agrarisch personeel	4	dalend
Expedië-medewerkers	4	-
Commercieel-administratieve employés	4	-
Andere beroepsklassen	35	-
<i>VBO bewaking</i>		
Politie en beveiligingspersoneel	58	-
Andere beroepsklassen	42	-
HAVO/VWO, MBO/LLW		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
Commercieel-administratieve employés	12	dalend
Administrateurs en bankemployés	12	dalend
Verkooppersoneel	7	sterk stijgend
Secretaresses en typisten	6	stijgend
Programmeurs en systeemanalisten	5	stijgend
Keuken- en serveerpersoneel	4	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	4	-
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	4	sterk stijgend
Winkeliers en handelaars	3	-
Andere beroepsklassen	43	-
<i>MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
Bedrijfsleiders in de landbouw	38	-
Uitvoerend agrarisch personeel	24	-
Verkooppersoneel	5	-
Winkeliers en handelaars	4	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	3	-
Andere beroepsklassen	26	-
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
Chemo-technici en laboranten	38	sterk dalend
Andere beroepsklassen	62	-
<i>MBO/LLW bouwkunde</i>		
Timmerlieden	27	stijgend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	14	-
Schilders	8	-
Loodgieters en installateurs	7	-
Bouwkundige projectleiders	5	sterk dalend
Metselaars en stukadoors	5	dalend
Technisch tekenaars	3	dalend
Andere beroepsklassen	31	-

Tabel 3.15 (vervolg)

Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
<i>MBO/LLW weg- en waterbouwkunde</i>		
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	17	-
Bouwkundige projectleiders	15	-
Technisch tekenaars	11	sterk dalend
Andere beroepsklassen	57	-
<i>MBO/LLW metaalkunde</i>		
Lassers, constructeurs en edelsmeden	21	stijgend
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	17	sterk dalend
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	9	-
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	9	dalend
Metaalbewerkers	4	-
Andere beroepsklassen	41	-
<i>MBO/LLW fijnmechanische techniek</i>		
Diverse beroepsklassen	100	-
<i>MBO/LLW werktuigbouwkunde</i>		
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	13	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	12	constant
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	7	stijgend
Machinisten bouw en industrie	6	-
Technisch tekenaars	5	sterk dalend
Lassers, constructeurs en edelsmeden	5	stijgend
Commercieel-administratieve employés	4	-
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	3	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	45	-
<i>MBO/LLW motorvoertuigentechniek</i>		
Automonteurs en -herstellers	33	stijgend
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	11	dalend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	8	-
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	6	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	4	sterk dalend
Winkeliers en handelaars	4	-
Andere beroepsklassen	35	-
<i>MBO/LLW elektrotechniek</i>		
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	33	dalend
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	11	-
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	6	-
Programmeurs en systeemanalisten	4	sterk stijgend
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	3	-
Andere beroepsklassen	42	-
<i>MBO/LLW grafische techniek</i>		
Productiepersoneel grafische industrie	42	-
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	14	sterk dalend
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	13	stijgend
Andere beroepsklassen	30	-

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
<i>MBO/LLW consumptieve techniek</i>		
Bakkers en chocolademakers	24	dalend
Voedings- en genotmiddelenbereiders	20	stijgend
Winkeliers en handelaars	12	dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	7	sterk dalend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	7	stijgend
Andere beroepsklassen	31	-
<i>MBO/LLW procestechniek</i>		
Productiepersoneel chemische industrie	35	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	15	-
Andere beroepsklassen	50	-
<i>MBO/LLW textiel- en ledertechniek</i>		
Verkooppersoneel	17	-
Stoffeerders en lederwarenmakers	11	sterk stijgend
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	8	sterk dalend
Andere beroepsklassen	63	-
<i>MBO/LLW haven en vervoer</i>		
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	20	sterk dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	10	-
Commercieel-administratieve employés	9	sterk dalend
Schippers, officieren en loodsen	7	-
Administrateurs en bankemployés	6	-
Expeditie-medewerkers	5	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	43	-
<i>MBO/LLW verpleging en medische assistentie</i>		
Verpleegkundigen	34	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	30	-
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	7	stijgend
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	3	-
Maatschappelijk werkers	3	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	23	-
<i>MBO/LLW medisch laboratorium</i>		
Opticiens en apothekersassistenten	54	stijgend
Analisten en laboranten	10	-
Andere beroepsklassen	36	-
<i>MBO/LLW handel</i>		
Winkeliers en handelaars	17	stijgend
Verkooppersoneel	13	-
Commercieel-administratieve employés	11	constant
Administrateurs en bankemployés	10	dalend
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	6	dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	5	-
Secretaresses en typisten	3	constant
Andere beroepsklassen	34	-

Tabel 3.15 (vervolg)

Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
<i>MBO/LLW administratief</i>		
Administrateurs en bankemployés	51	constant
Commercieel-administratieve employés	13	stijgend
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	5	sterk dalend
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	4	sterk stijgend
Economen en accountants	4	sterk dalend
Andere beroepsklassen	23	-
<i>MBO toerisme en recreatie</i>		
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	30	-
Administrateurs en bankemployés	16	-
Andere beroepsklassen	54	-
<i>MBO/LLW commercieel</i>		
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	22	-
Commercieel-administratieve employés	18	-
Administrateurs en bankemployés	15	-
Verkooppersoneel	8	stijgend
Andere beroepsklassen	38	-
<i>MBO/LLW secretariael</i>		
Secretaresses en typisten	34	dalend
Commercieel-administratieve employés	18	dalend
Administrateurs en bankemployés	13	-
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	6	-
Verkooppersoneel	3	dalend
Andere beroepsklassen	26	-
<i>MBO bestuurlijk-juridisch</i>		
Administrateurs en bankemployés	35	stijgend
Commercieel-administratieve employés	29	-
Andere beroepsklassen	36	-
<i>MBO sociaal-cultureel</i>		
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	14	-
Maatschappelijk werkers	14	-
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	12	dalend
Commercieel-administratieve employés	8	sterk dalend
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	5	-
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	5	-
Andere beroepsklassen	42	-
<i>MBO/LLW verzorging</i>		
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	24	stijgend
Keuken- en serveerpersoneel	11	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	10	sterk dalend
Kappers en schoonheidsspecialisten	8	constant
Verkooppersoneel	5	-
Commercieel-administratieve employés	4	-
Administrateurs en bankemployés	4	dalend
Portiers en schoonmaakpersoneel	4	-
Leidinggevenden horeca	3	-

Tabel 3.15 (vervolg)

Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
Andere beroepsklassen	26	-
<i>MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging</i>		
Leidinggevend horeca	23	stijgend
Kappers en schoonheidsspecialisten	17	sterk dalend
Keuken- en serveerpersoneel	16	-
Verkooppersoneel	5	sterk dalend
Andere beroepsklassen	40	-
<i>MBO politie en defensie</i>		
Politie en beveiligingspersoneel	38	-
Beroepsmilitairen	15	sterk dalend
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	5	sterk stijgend
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	4	sterk stijgend
Commercieel-administratieve employés	3	-
Andere beroepsklassen	35	-
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	34	-
Docenten voortgezet onderwijs	27	constant
Onderwijskundigen	9	stijgend
Andere beroepsklassen	29	-
<i>HBO tolk en vertaler</i>		
Diverse beroepsklassen	100	-
<i>HBO landbouw en milieukunde</i>		
Bedrijfsleiders in de landbouw	13	-
Andere beroepsklassen	87	-
<i>HBO technisch laboratorium</i>		
Chemo-technici en laboranten	31	-
Analisten en laboranten	12	sterk dalend
Natuurkundigen, technologen en statistici	9	-
Andere beroepsklassen	48	-
<i>HBO (weg- en water)bouwkunde</i>		
Architecten en bouwkundige ingenieurs	26	sterk dalend
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	21	-
Bouwkundige projectleiders	12	sterk dalend
Technisch tekenaars	9	-
Andere beroepsklassen	32	-
<i>HBO werktuigbouwkunde</i>		
Ondememers, uitvoerders en bedrijfskundigen	28	-
Hogere werktuigkundigen	10	-
Andere beroepsklassen	62	-
<i>HBO elektrotechniek en technische informatica</i>		
Programmeurs en systeemanalisten	33	stijgend

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	12	sterk dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	12	dalend
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	7	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	36	-
<i>HBO haven en vervoer</i>		
Vliegers, verkeersleiders en expeditieus	17	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	15	dalend
Schippers, officieren en loodsen	12	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	57	-
<i>HBO medisch laboratorium</i>		
Analisten en laboranten	59	constant
Andere beroepsklassen	41	-
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
Verpleegkundigen	32	stijgend
Fysio, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	28	-
Paramedische en verwante functies	13	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	4	-
Andere beroepsklassen	24	-
<i>HBO bedrijfseconomie</i>		
Administrateurs en bankemployés	29	dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	11	sterk dalend
Andere beroepsklassen	60	-
<i>HBO accountancy</i>		
Administrateurs en bankemployés	35	sterk stijgend
Economen en accountants	28	sterk dalend
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	12	sterk dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	10	-
Andere beroepsklassen	16	-
<i>HBO bedrijfsinformatica</i>		
Programmeurs en systeemanalisten	64	sterk dalend
Andere beroepsklassen	36	-
<i>HBO toerisme en recreatie</i>		
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	27	-
Andere beroepsklassen	73	-
<i>HBO commerciële economie</i>		
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	22	stijgend
Administrateurs en bankemployés	12	-
Commercieel-administratieve employés	11	-
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	11	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	43	-
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	21	sterk dalend
Andere beroepsklassen	79	-

Tabel 3.15 (vervolg)
Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>		
Commercieel-administratieve employés	19	-
Administrateurs en bankemployés	11	sterk stijgend
Beleidsmedewerkers en hoofdambtenaren	11	sterk dalend
Economen en accountants	10	stijgend
Andere beroepsklassen	49	-
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
Maatschappelijk werkers	23	dalend
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	9	dalend
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	6	stijgend
Bibliothecarissen en archivariissen	6	dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	6	sterk stijgend
Commercieel-administratieve employés	5	-
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	5	dalend
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	4	-
Journalisten en presentatoren	4	-
Andere beroepsklassen	32	-
<i>HBO kunst</i>		
Regisseurs en kunstenaars	34	dalend
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	20	stijgend
Docenten voortgezet onderwijs	7	-
Andere beroepsklassen	39	-
<i>HBO politie en defensie</i>		
Beroepsmilitairen	36	-
Andere beroepsklassen	64	-
WO		
<i>WO letteren</i>		
Docenten voortgezet onderwijs	34	constant
Journalisten en presentatoren	10	-
Taalkundigen, tolken en vertalers	6	-
Andere beroepsklassen	50	-
<i>WO theologisch</i>		
Geestelijke verzorgers	62	-
Andere beroepsklassen	38	-
<i>WO landbouw en milieukunde</i>		
Diverse beroepsklassen	100	-
<i>WO wiskunde en natuurwetenschappen</i>		
Docenten voortgezet onderwijs	26	-
Natuurkundigen, technologiën en statistici	23	dalend
Programmeurs en systeemanalisten	9	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	7	-
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	6	-
Andere beroepsklassen	29	-

Tabel 3.15 (vervolg)

Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
<i>WO (weg- en water)bouwkunde</i>		
Architecten en bouwkundige ingenieurs	42	sterk dalend
Andere beroepsklassen	58	-
<i>WO werktuigbouwkunde</i>		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	28	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	72	-
<i>WO elektrotechniek en technische informatica</i>		
Programmeurs en systeemanalisten	24	dalend
Andere beroepsklassen	76	-
<i>WO dier-, genees- en tandheelkunde</i>		
Artsen, medische specialisten en apothekers	61	dalend
Tandheelkundigen	10	-
Dierenartsen en diergeneeskundigen	6	dalend
Andere beroepsklassen	23	-
<i>WO farmacie</i>		
Diverse beroepsklassen	100	-
<i>WO econom(etr)ie en accountancy</i>		
Economen en accountants	29	sterk dalend
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	13	-
Administrateurs en bankemployés	10	-
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	9	sterk stijgend
Docenten voortgezet onderwijs	6	sterk dalend
Andere beroepsklassen	33	-
<i>WO bedrijfskunde</i>		
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	32	sterk dalend
Andere beroepsklassen	68	-
<i>WO informatica</i>		
Diverse beroepsklassen	100	-
<i>WO juridisch</i>		
Advocaten, rechters en notarissen	46	-
Commercieel-administratieve employés	10	-
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	7	sterk stijgend
Beleidsmedewerkers en hoofdambtenaren	5	-
Andere beroepsklassen	32	-
<i>WO bestuurlijk</i>		
Economen en accountants	27	sterk dalend
Andere beroepsklassen	73	-
<i>WO sociaal-cultureel</i>		
Sociale wetenschappers	14	-
Docenten voortgezet onderwijs	10	sterk dalend
Maatschappelijk werkers	10	-
Onderwijskundigen	9	sterk stijgend

Tabel 3.15 (vervolg)

Belangrijkste beroepsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1993-'95
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	9	sterk dalend
Commercieel-administratieve employés	8	sterk stijgend
Hogere leidinggevenden financiën, verkoop e.d.	4	sterk stijgend
Andere beroepsklassen	35	-
<i>WO kunst</i>		
Docenten voortgezet onderwijs	35	sterk dalend
Andere beroepsklassen	65	-

Bron: CBS/ROA

- * Een uitgebreidere versie van deze tabel is opgenomen in een aparte uitgave die bij het ROA verkregen kan worden: *Verdeeltabelen van bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen*.
- Deze beroepsklassen hebben elk een werkgelegenheidsaandeel van minder dan 3%.
- Deze beroepsklassen hebben elk minder dan 2.500 werkenden.

Tabel 3.16

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen op een aansluitend of hoger functieniveau per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	0,98	erg hoog
MAVO, VBO		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,95	hoog
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,78	laag
VBO bouwtechniek	0,87	gemiddeld
VBO installatietechniek	0,71	laag
VBO mechanische techniek	0,97	erg hoog
VBO motorvoertuigentechniek	0,86	gemiddeld
VBO elektrotechniek	0,93	hoog
VBO grafische techniek	0,84	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	0,85	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	0,93	hoog
VBO haven en vervoer	0,96	erg hoog
VBO administratie	0,90	gemiddeld
VBO verkoop en handel	0,96	erg hoog
VBO verzorging	0,93	hoog
VBO bewaking	0,92	hoog
HAVO/VWO, MBO/LLW		
HAVO/VWO bovenbouw	0,95	hoog
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	0,76	laag
MBO technisch laboratorium	0,73	laag
MBO/LLW bouwkunde	0,88	gemiddeld
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0,89	gemiddeld
MBO/LLW metaalkunde	0,94	hoog
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,93	hoog
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0,95	hoog
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	0,76	laag
MBO/LLW elektrotechniek	0,94	hoog
MBO/LLW grafische techniek	0,93	hoog
MBO/LLW consumptieve techniek	0,90	gemiddeld
MBO/LLW procestechniek	0,80	laag
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,95	hoog
MBO/LLW haven en vervoer	0,94	hoog
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0,74	laag
MBO/LLW medisch laboratorium	0,71	laag
MBO/LLW handel	0,96	erg hoog
MBO/LLW administratief	0,69	laag
MBO toerisme en recreatie	0,82	gemiddeld
MBO/LLW commercieel	0,93	hoog
MBO/LLW secretariaat	0,67	laag
MBO bestuurlijk-juridisch	0,80	laag
MBO sociaal-cultureel	0,87	gemiddeld
MBO/LLW verzorging	0,88	gemiddeld
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0,88	gemiddeld
MBO politie en defensie	0,88	gemiddeld

Tabel 3.16 (vervolg)

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende beroepsgroepen op een aansluitend of hoger functieniveau per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
HBO		
HBO onderwijs	0,79	laag
HBO tolk en vertaler	0,86	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	0,94	hoog
HBO technisch laboratorium	0,82	gemiddeld
HBO (weg- en water)bouwkunde	0,89	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	0,95	hoog
HBO elektrotechniek en technische informatica	0,88	gemiddeld
HBO haven en vervoer	0,92	hoog
HBO medisch laboratorium	0,74	laag
HBO verpleging en paramedisch	0,76	laag
HBO bedrijfseconomie	0,94	hoog
HBO accountancy	0,76	laag
HBO bedrijfsinformatica	0,68	laag
HBO toerisme en recreatie	0,80	laag
HBO commerciële economie	0,89	gemiddeld
HBO technische bedrijfskunde	0,95	hoog
HBO bestuurlijk-juridisch	0,90	gemiddeld
HBO sociaal-cultureel	0,86	gemiddeld
HBO kunst	0,86	gemiddeld
HBO politie en defensie	0,84	gemiddeld
WO		
WO letteren	0,78	laag
WO theologisch	0,57	erg laag
WO landbouw en milieukunde	0,95	hoog
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0,90	gemiddeld
WO (weg- en water)bouwkunde	0,84	gemiddeld
WO werktuigbouwkunde	0,93	hoog
WO elektrotechniek en technische informatica	0,89	gemiddeld
WO dier-, genees- en tandheelkunde	0,53	erg laag
WO farmacie	0,70	laag
WO econom(etr)ie en accountancy	0,88	gemiddeld
WO bedrijfskunde	0,87	gemiddeld
WO informatica	0,58	erg laag
WO juridisch	0,80	laag
WO bestuurlijk	0,84	gemiddeld
WO sociaal-cultureel	0,91	gemiddeld
WO kunst	0,79	laag

Bron: ROA

Tabel 3.17

Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995*

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
BASISONDERWIJS		
<i>Basisonderwijs</i>		
Handel	15	constant
Overige commerciële dienstverlening	14	stijgend
Metaal en elektrotechniek	14	constant
Bouw	11	dalend
Transport, opslag en communicatie	10	sterk dalend
Kwartaire diensten	8	constant
Overige industrie	6	dalend
Overheid	5	sterk stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	5	stijgend
Landbouw en visserij	5	stijgend
Andere bedrijfssectoren	7	-
MAVO, VBO		
<i>MAVO, onderbouw HAVO/VWO</i>		
Handel	22	constant
Overige commerciële dienstverlening	14	constant
Kwartaire diensten	11	stijgend
Overheid	10	dalend
Transport, opslag en communicatie	8	constant
Metaal en elektrotechniek	8	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	5	constant
Bouw	5	sterk stijgend
Overige industrie	4	constant
Landbouw en visserij	3	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	3	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	5	-
<i>VBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
Landbouw en visserij	49	constant
Handel	10	dalend
Overheid	6	constant
Metaal en elektrotechniek	6	stijgend
Bouw	6	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	6	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	5	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	11	-
<i>VBO bouwtechniek</i>		
Bouw	42	constant
Metaal en elektrotechniek	12	sterk stijgend
Handel	9	constant
Overige industrie	7	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	6	sterk dalend
Overheid	6	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	5	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	3	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	9	-

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
<i>VBO installatietechniek</i>		
Bouw	49	stijgend
Andere bedrijfssectoren	51	-
<i>VBO mechanische techniek</i>		
Metaal en elektrotechniek	34	stijgend
Bouw	14	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	10	sterk stijgend
Handel	9	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	8	sterk dalend
Overige industrie	5	sterk stijgend
Overheid	4	constant
Landbouw en visserij	4	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	4	sterk dalend
Chemie	4	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	5	-
<i>VBO motorvoertuigentechniek</i>		
Overige commerciële dienstverlening	26	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	16	sterk stijgend
Handel	14	stijgend
Metaal en elektrotechniek	11	sterk stijgend
Bouw	9	sterk stijgend
Overheid	6	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	18	-
<i>VBO elektrotechniek</i>		
Bouw	24	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	19	constant
Handel	14	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	11	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	8	dalend
Overheid	5	sterk stijgend
Overige industrie	5	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	14	-
<i>VBO grafische techniek</i>		
Overige industrie	49	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	51	-
<i>VBO consumptieve techniek</i>		
Voedings- en genotmiddelenindustrie	26	sterk stijgend
Handel	20	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	18	dalend
Andere bedrijfssectoren	36	-
<i>VBO textiel- en ledertechniek</i>		
Handel	28	dalend
Kwartaire diensten	18	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	11	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	43	-

Tabel 3.17 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
<i>VBO haven en vervoer</i>		
Transport, opslag en communicatie	56	dalend
Handel	13	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	7	constant
Andere bedrijfssectoren	24	-
<i>VBO administratie</i>		
Handel	22	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	15	sterk stijgend
Overheid	11	stijgend
Kwartaire diensten	10	stijgend
Transport, opslag en communicatie	9	sterk dalend
Metaal en elektrotechniek	6	sterk dalend
Bank- en verzekeringswezen	6	sterk dalend
Overige industrie	4	sterk dalend
Landbouw en visserij	4	sterk dalend
Bouw	4	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	8	-
<i>VBO verkoop en handel</i>		
Handel	41	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	14	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	45	-
<i>VBO verzorging</i>		
Handel	23	dalend
Kwartaire diensten	21	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	19	stijgend
Landbouw en visserij	7	sterk dalend
Metaal en elektrotechniek	5	sterk dalend
Overheid	5	sterk dalend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	4	constant
Transport, opslag en communicatie	4	constant
Overige industrie	3	stijgend
Andere bedrijfssectoren	8	-
<i>VBO bewaking</i>		
Overige commerciële dienstverlening	38	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	62	-
HAVO/VWO, MBO/LLW		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
Overige commerciële dienstverlening	21	dalend
Handel	18	constant
Overheid	12	constant
Kwartaire diensten	12	dalend
Bank- en verzekeringswezen	10	constant
Transport, opslag en communicatie	8	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	5	sterk stijgend
Overige industrie	4	dalend
Andere bedrijfssectoren	12	-

Tabel 3.17 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
<i>MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
Landbouw en visserij	56	dalend
Handel	14	dalend
Overheid	8	constant
Overige commerciële dienstverlening	5	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	4	stijgend
Kwartaire diensten	3	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	11	-
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
Kwartaire diensten	17	sterk stijgend
Chemie	17	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	65	-
<i>MBO/LLW bouwkunde</i>		
Bouw	59	dalend
Metaal en elektrotechniek	9	stijgend
Handel	6	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	6	sterk stijgend
Overheid	6	sterk stijgend
Overige industrie	4	stijgend
Andere bedrijfssectoren	10	-
<i>MBO/LLW weg- en waterbouwkunde</i>		
Bouw	35	dalend
Overheid	33	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	11	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	22	-
<i>MBO/LLW metaalkunde</i>		
Metaal en elektrotechniek	56	stijgend
Bouw	7	stijgend
Handel	7	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	6	constant
Overheid	5	stijgend
Chemie	4	dalend
Andere bedrijfssectoren	15	-
<i>MBO/LLW fijnmechanische techniek</i>		
Metaal en elektrotechniek	29	sterk dalend
Handel	25	constant
Andere bedrijfssectoren	45	-
<i>MBO/LLW werktuigbouwkunde</i>		
Metaal en elektrotechniek	33	constant
Bouw	11	stijgend
Handel	11	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	9	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	9	sterk dalend
Energie	6	sterk stijgend
Overheid	5	sterk stijgend
Chemie	4	sterk dalend

Tabel 3.17 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
Overige industrie	4	sterk stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	3	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	6	-
<i>MBO/LLW motorvoertuigentechniek</i>		
Overige commerciële dienstverlening	48	sterk stijgend
Handel	14	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	13	dalend
Metaal en elektrotechniek	8	sterk stijgend
Overheid	6	sterk stijgend
Bouw	4	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	8	-
<i>MBO/LLW elektrotechniek</i>		
Bouw	21	constant
Metaal en elektrotechniek	17	constant
Handel	16	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	9	dalend
Overige commerciële dienstverlening	8	sterk dalend
Energie	6	sterk dalend
Overheid	6	dalend
Chemie	4	stijgend
Kwartaire diensten	4	stijgend
Voedings- en genotmiddelenindustrie	3	constant
Andere bedrijfssectoren	6	-
<i>MBO/LLW grafische techniek</i>		
Overige industrie	56	dalend
Overige commerciële dienstverlening	15	sterk stijgend
Handel	7	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	21	-
<i>MBO/LLW consumptieve techniek</i>		
Voedings- en genotmiddelenindustrie	39	dalend
Handel	38	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	6	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	17	-
<i>MBO/LLW procestechniek</i>		
Chemie	45	constant
Andere bedrijfssectoren	55	-
<i>MBO/LLW textiel- en ledertechniek</i>		
Handel	39	sterk stijgend
Overige industrie	13	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	13	sterk dalend
Kwartaire diensten	7	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	27	-
<i>MBO/LLW haven en vervoer</i>		
Transport, opslag en communicatie	50	dalend
Handel	10	sterk stijgend

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
Metaal en elektrotechniek	7	constant
Overige commerciële dienstverlening	6	sterk dalend
Overheid	5	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	22	-
<i>MBO/LLW verpleging en medische assistentie</i>		
Kwartaire diensten	86	constant
Andere bedrijfssectoren	14	-
<i>MBO/LLW medisch laboratorium</i>		
Handel	55	dalend
Kwartaire diensten	26	dalend
Andere bedrijfssectoren	20	-
<i>MBO/LLW handel</i>		
Handel	41	constant
Overige commerciële dienstverlening	12	stijgend
Overheid	7	sterk dalend
Kwartaire diensten	6	stijgend
Transport, opslag en communicatie	6	constant
Metaal en elektrotechniek	5	stijgend
Bouw	5	sterk dalend
Bank- en verzekeringswezen	5	constant
Overige industrie	3	sterk stijgend
Landbouw en visserij	3	constant
Andere bedrijfssectoren	8	-
<i>MBO/LLW administratief</i>		
Overige commerciële dienstverlening	21	stijgend
Handel	15	dalend
Overheid	14	dalend
Bank- en verzekeringswezen	10	constant
Kwartaire diensten	8	constant
Metaal en elektrotechniek	8	sterk stijgend
Bouw	6	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	6	sterk dalend
Overige industrie	3	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	9	-
<i>MBO toerisme en recreatie</i>		
Transport, opslag en communicatie	43	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	57	-
<i>MBO/LLW commercieel</i>		
Handel	26	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	15	constant
Overige commerciële dienstverlening	14	sterk stijgend
Bouw	10	dalend
Overheid	7	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	28	-

Tabel 3.17 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
<i>MBO/LLW secretariael</i>		
Kwartaire diensten	22	constant
Overige commerciële dienstverlening	19	sterk stijgend
Overheid	15	sterk stijgend
Handel	15	dalend
Bank- en verzekeringswezen	5	sterk dalend
Bouw	5	stijgend
Metaal en elektrotechniek	5	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	4	sterk dalend
Overige industrie	3	stijgend
Andere bedrijfssectoren	8	-
<i>MBO bestuurlijk-juridisch</i>		
Overheid	71	constant
Overige commerciële dienstverlening	10	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	19	-
<i>MBO sociaal-cultureel</i>		
Kwartaire diensten	47	stijgend
Overheid	26	dalend
Overige commerciële dienstverlening	7	sterk stijgend
Handel	4	stijgend
Andere bedrijfssectoren	16	-
<i>MBO/LLW verzorging</i>		
Kwartaire diensten	48	dalend
Overige commerciële dienstverlening	22	constant
Handel	10	stijgend
Overheid	5	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	15	-
<i>MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging</i>		
Overige commerciële dienstverlening	56	sterk dalend
Handel	13	sterk stijgend
Kwartaire diensten	11	stijgend
Overheid	5	sterk stijgend
Transport, opslag en communicatie	4	dalend
Andere bedrijfssectoren	12	-
<i>MBO politie en defensie</i>		
Overheid	64	constant
Transport, opslag en communicatie	7	dalend
Overige commerciële dienstverlening	6	stijgend
Metaal en elektrotechniek	5	sterk stijgend
Handel	4	sterk stijgend
Kwartaire diensten	4	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	11	-
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
Overheid	75	constant

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
Kwartaire diensten	10	constant
Overige commerciële dienstverlening	4	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	11	-
<i>HBO tolk en vertaler</i>		
Overheid	25	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	75	-
<i>HBO landbouw en milieukunde</i>		
Overheid	32	sterk stijgend
Landbouw en visserij	19	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	16	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	34	-
<i>HBO technisch laboratorium</i>		
Overheid	22	sterk dalend
Chemie	22	stijgend
Kwartaire diensten	19	dalend
Overige commerciële dienstverlening	12	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	26	-
<i>HBO (weg- en water)bouwkunde</i>		
Overige commerciële dienstverlening	32	sterk dalend
Bouw	26	constant
Overheid	26	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	17	-
<i>HBO werktuigbouwkunde</i>		
Metaal en elektrotechniek	32	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	22	dalend
Handel	12	sterk stijgend
Overheid	9	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	25	-
<i>HBO elektrotechniek en technische informatica</i>		
Overige commerciële dienstverlening	24	stijgend
Metaal en elektrotechniek	24	constant
Handel	13	sterk stijgend
Overheid	9	sterk dalend
Transport, opslag en communicatie	6	sterk dalend
Bouw	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	18	-
<i>HBO haven en vervoer</i>		
Transport, opslag en communicatie	35	sterk stijgend
Handel	11	dalend
Energie	10	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	10	constant
Overheid	9	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	27	-

Tabel 3.17 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
<i>HBO medisch laboratorium</i>		
Kwartaire diensten	75	constant
Andere bedrijfssectoren	25	-
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
Kwartaire diensten	86	constant
Overheid	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	8	-
<i>HBO bedrijfseconomie</i>		
Overige commerciële dienstverlening	31	constant
Overheid	13	sterk stijgend
Handel	13	dalend
Andere bedrijfssectoren	43	-
<i>HBO accountancy</i>		
Overige commerciële dienstverlening	42	sterk stijgend
Overheid	11	sterk dalend
Handel	10	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	9	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	28	-
<i>HBO bedrijfsinformatica</i>		
Overige commerciële dienstverlening	29	stijgend
Overheid	16	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	12	sterk dalend
Handel	11	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	32	-
<i>HBO toerisme en recreatie</i>		
Transport, opslag en communicatie	41	dalend
Andere bedrijfssectoren	59	-
<i>HBO commerciële economie</i>		
Handel	22	sterk dalend
Bank- en verzekeringswezen	18	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	15	sterk stijgend
Metaal en elektrotechniek	11	dalend
Andere bedrijfssectoren	35	-
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>		
Handel	18	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	17	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	65	-
<i>HBO bestuurlijk-juridisch</i>		
Overheid	51	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	23	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	26	-
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
Kwartaire diensten	48	stijgend

Tabel 3.17 (vervolg)
Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
Overheid	27	dalend
Overige commerciële dienstverlening	8	stijgend
Andere bedrijfssectoren	17	-
<i>HBO kunst</i>		
Kwartaire diensten	44	dalend
Overige commerciële dienstverlening	21	dalend
Overheid	15	sterk stijgend
Handel	7	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	13	-
<i>HBO politie en defensie</i>		
Overheid	70	stijgend
Andere bedrijfssectoren	30	-
WO		
<i>WO letteren</i>		
Overheid	52	constant
Kwartaire diensten	16	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	14	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	18	-
<i>WO theologisch</i>		
Kwartaire diensten	75	constant
Andere bedrijfssectoren	25	-
<i>WO landbouw en milieukunde</i>		
Overheid	39	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	26	constant
Andere bedrijfssectoren	34	-
<i>WO wiskunde en natuurwetenschappen</i>		
Overheid	44	sterk stijgend
Kwartaire diensten	18	constant
Overige commerciële dienstverlening	16	constant
Andere bedrijfssectoren	22	-
<i>WO (weg- en water)bouwkunde</i>		
Overige commerciële dienstverlening	51	dalend
Overheid	28	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	21	-
<i>WO werktuigbouwkunde</i>		
Metaal en elektrotechniek	33	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	67	-
<i>WO elektrotechniek en technische informatica</i>		
Metaal en elektrotechniek	32	sterk stijgend
Overige commerciële dienstverlening	24	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	43	-

Tabel 3.17 (vervolg)

Belangrijkste bedrijfssectoren per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	%	trend 1994-'95
<i>WO dier-, genees- en tandheelkunde</i>		
Kwartaire diensten	86	constant
Overheid	8	constant
Andere bedrijfssectoren	5	-
<i>WO farmacie</i>		
Diverse bedrijfssectoren ⁻⁻⁻	100	-
<i>WO econom(etr)ie en accountancy</i>		
Overige commerciële dienstverlening	37	constant
Overheid	22	sterk stijgend
Bank- en verzekeringswezen	14	constant
Handel	6	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	21	-
<i>WO bedrijfskunde</i>		
Overige commerciële dienstverlening	27	stijgend
Andere bedrijfssectoren	73	-
<i>WO informatica</i>		
Diverse bedrijfssectoren	100	-
<i>WO juridisch</i>		
Overheid	39	sterk dalend
Overige commerciële dienstverlening	30	dalend
Bank- en verzekeringswezen	11	sterk stijgend
Kwartaire diensten	9	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	11	-
<i>WO bestuurlijk</i>		
Overige commerciële dienstverlening	42	sterk dalend
Overheid	41	sterk dalend
Andere bedrijfssectoren	17	-
<i>WO sociaal-cultureel</i>		
Overheid	40	dalend
Kwartaire diensten	38	stijgend
Overige commerciële dienstverlening	10	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	12	-
<i>WO kunst</i>		
Overheid	51	sterk dalend
Kwartaire diensten	31	sterk stijgend
Andere bedrijfssectoren	18	-

Bron: CBS/ROA

* Een uitgebreidere versie van deze tabel is opgenomen in een aparte uitgave die bij het ROA verkregen kan worden: *Verdeeltabelen van bedrijfssectoren, beroepsklassen en opleidingstypen*.

- Deze bedrijfssectoren hebben elk een werkgelegenheidsaandeel van minder dan 3%.

--- Deze bedrijfssectoren hebben elk minder dan 2.500 werkenden.

Tabel 3.18

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	0,95	hoog
MAVO, VBO		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,93	gemiddeld
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,74	laag
VBO bouwtechniek	0,82	gemiddeld
VBO installatietechniek	0,76	laag
VBO mechanische techniek	0,95	hoog
VBO motorvoertuigentechniek	0,91	gemiddeld
VBO elektrotechniek	0,92	gemiddeld
VBO grafische techniek	0,75	laag
VBO consumptieve techniek	0,88	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	0,89	gemiddeld
VBO haven en vervoer	0,79	laag
VBO administratie	0,93	gemiddeld
VBO verkoop en handel	0,83	gemiddeld
VBO verzorging	0,90	gemiddeld
VBO bewaking	0,83	gemiddeld
HAVO/VWO, MBO/LLW		
HAVO/VWO bovenbouw	0,94	hoog
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	0,67	laag
MBO technisch laboratorium	0,92	gemiddeld
MBO/LLW bouwkunde	0,68	laag
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0,78	laag
MBO/LLW metaalkunde	0,92	gemiddeld
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,92	gemiddeld
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0,96	hoog
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	0,78	laag
MBO/LLW elektrotechniek	0,92	gemiddeld
MBO/LLW grafische techniek	0,68	laag
MBO/LLW consumptieve techniek	0,71	laag
MBO/LLW procestechniek	0,81	gemiddeld
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,84	gemiddeld
MBO/LLW haven en vervoer	0,91	gemiddeld
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0,26	erg laag
MBO/LLW medisch laboratorium	0,64	laag
MBO/LLW handel	0,83	gemiddeld
MBO/LLW administratief	0,94	hoog
MBO toerisme en recreatie	0,89	gemiddeld
MBO/LLW commercieel	0,91	gemiddeld
MBO/LLW secretariaat	0,92	gemiddeld
MBO bestuurlijk-juridisch	0,51	erg laag
MBO sociaal-cultureel	0,77	laag
MBO/LLW verzorging	0,76	laag
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0,83	gemiddeld
MBO politie en defensie	0,61	laag

Tabel 3.18 (vervolg)

Uitwijkmogelijkheden naar verschillende bedrijfsklassen per opleidingstype, gemiddelde 1994-1995

Opleidingstype	Gini-Hirschman spreidingsindex	typering
HBO		
HBO onderwijs	0,51	erg laag
HBO tolk en vertaler	0,92	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	0,87	gemiddeld
HBO technisch laboratorium	0,91	gemiddeld
HBO (weg- en water)bouwkunde	0,82	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	0,94	hoog
HBO elektrotechniek en technische informatica	0,94	hoog
HBO haven en vervoer	0,95	hoog
HBO medisch laboratorium	0,45	erg laag
HBO verpleging en paramedisch	0,27	erg laag
HBO bedrijfseconomie	0,91	gemiddeld
HBO accountancy	0,85	gemiddeld
HBO bedrijfsinformatica	0,92	gemiddeld
HBO toerisme en recreatie	0,87	gemiddeld
HBO commerciële economie	0,92	gemiddeld
HBO technische bedrijfskunde	0,94	hoog
HBO bestuurlijk-juridisch	0,72	laag
HBO sociaal-cultureel	0,80	laag
HBO kunst	0,80	laag
HBO politie en defensie	0,55	erg laag
WO		
WO letteren	0,79	laag
WO theologisch	0,63	laag
WO landbouw en milieukunde	0,88	gemiddeld
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0,85	gemiddeld
WO (weg- en water)bouwkunde	0,73	laag
WO werktuigbouwkunde	0,95	hoog
WO elektrotechniek en technische informatica	0,89	gemiddeld
WO dier-, genees- en tandheelkunde	0,29	erg laag
WO farmacie	0,70	laag
WO econom(etr)ie en accountancy	0,87	gemiddeld
WO bedrijfskunde	0,92	gemiddeld
WO informatica	0,82	gemiddeld
WO juridisch	0,80	laag
WO bestuurlijk	0,73	laag
WO sociaal-cultureel	0,83	gemiddeld
WO kunst	0,69	laag

Bron: ROA

Tabel 3.19

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
Basisonderwijs	
VBO verzorging	0.72
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.67
VBO textiel- en ledertechniek	0.63
MBO/LLW haven en vervoer	0.61
VBO verkoop en handel	0.60
VBO mechanische techniek	0.56
VBO haven en vervoer	0.54
VBO motorvoertuigentechniek	0.54
MBO/LLW handel	0.52
VBO administratie	0.50
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.48
HAVO/VWO bovenbouw	0.48
VBO consumptieve techniek	0.43
VBO bouwtechniek	0.43
VBO elektrotechniek	0.40
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0.37
MBO/LLW verzorging	0.34
MBO/LLW commercieel	0.31
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0.30
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	
VBO administratie	0.94
HAVO/VWO bovenbouw	0.94
MBO/LLW handel	0.90
VBO verkoop en handel	0.79
MBO/LLW commercieel	0.78
VBO verzorging	0.77
VBO textiel- en ledertechniek	0.74
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.69
Basisonderwijs	0.67
MBO/LLW administratief	0.63
HBO bedrijfseconomie	0.63
MBO bestuurlijk-juridisch	0.63
MBO/LLW secretariaal	0.58
HBO bestuurlijk-juridisch	0.58
MBO toerisme en recreatie	0.53
HBO commerciële economie	0.53
HBO toerisme en recreatie	0.47
MBO/LLW haven en vervoer	0.46
HBO accountancy	0.42
MBO/LLW verzorging	0.41
MBO sociaal-cultureel	0.40
HBO landbouw en milieukunde	0.40
HBO tolk en vertaler	0.38
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0.35
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0.32
VBO consumptieve techniek	0.30

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	0.98
HBO landbouw en milieukunde	0.49
Basisonderwijs	0.37
VBO bouwtechniek	
MBO/LLW bouwkunde	0.87
Basisonderwijs	0.43
VBO mechanische techniek	0.31
VBO installatietechniek	
VBO mechanische techniek	0.40
MBO/LLW bouwkunde	0.30
VBO mechanische techniek	
MBO/LLW metaalkunde	0.85
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0.62
Basisonderwijs	0.56
VBO motorvoertuigentechniek	0.50
MBO/LLW haven en vervoer	0.48
VBO haven en vervoer	0.46
VBO elektrotechniek	0.44
VBO installatietechniek	0.40
VBO bouwtechniek	0.31
VBO motorvoertuigentechniek	
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	0.88
VBO haven en vervoer	0.59
MBO/LLW haven en vervoer	0.55
Basisonderwijs	0.54
VBO mechanische techniek	0.50
VBO elektrotechniek	0.33
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0.31
VBO elektrotechniek	
MBO/LLW elektrotechniek	0.89
VBO mechanische techniek	0.44
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0.41
Basisonderwijs	0.40
MBO/LLW haven en vervoer	0.35
VBO motorvoertuigentechniek	0.33
VBO haven en vervoer	0.32
VBO grafische techniek	
MBO/LLW grafische techniek	0.92

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
VBO consumptieve techniek	
MBO/LLW consumptieve techniek	0.75
Basisonderwijs	0.43
VBO verzorging	0.36
VBO verkoop en handel	0.31
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.30
VBO textiel- en ledertechniek	
VBO verzorging	0.91
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.81
VBO verkoop en handel	0.81
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.74
VBO administratie	0.68
MBO/LLW handel	0.67
Basisonderwijs	0.63
HAVO/VWO bovenbouw	0.60
MBO/LLW verzorging	0.50
MBO/LLW commercieel	0.43
MBO/LLW administratief	0.40
HBO bedrijfseconomie	0.39
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0.33
VBO haven en vervoer	
MBO/LLW haven en vervoer	0.74
VBO motorvoertuigentechniek	0.59
Basisonderwijs	0.54
VBO mechanische techniek	0.46
VBO elektrotechniek	0.32
VBO administratie	
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.94
HAVO/VWO bovenbouw	0.90
MBO/LLW handel	0.86
MBO/LLW administratief	0.80
MBO/LLW commercieel	0.78
HBO bedrijfseconomie	0.76
MBO bestuurlijk-juridisch	0.70
VBO verkoop en handel	0.70
VBO textiel- en ledertechniek	0.68
VBO verzorging	0.67
HBO bestuurlijk-juridisch	0.63
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.61
HBO accountancy	0.56
MBO toerisme en recreatie	0.55
MBO/LLW secretariael	0.55
HBO commerciële economie	0.51
Basisonderwijs	0.50
HBO toerisme en recreatie	0.45
HBO landbouw en milieukunde	0.41

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO/LLW haven en vervoer	0.40
HBO tolk en vertaler	0.37
MBO/LLW verzorging	0.35
MBO sociaal-cultureel	0.35
VBO verkoop en handel	
MBO/LLW handel	0.83
VBO verzorging	0.83
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.83
VBO textiel- en ledertechniek	0.81
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.79
HAVO/VWO bovenbouw	0.63
Basisonderwijs	0.60
MBO/LLW commercieel	0.50
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0.42
HBO commerciële economie	0.35
HBO bedrijfseconomie	0.34
MBO/LLW haven en vervoer	0.34
MBO/LLW administratief	0.34
MBO/LLW verzorging	0.33
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0.33
VBO consumptieve techniek	0.31
VBO verzorging	
VBO textiel- en ledertechniek	0.91
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.77
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.74
Basisonderwijs	0.72
MBO/LLW handel	0.69
VBO administratie	0.67
HAVO/VWO bovenbouw	0.62
MBO/LLW verzorging	0.60
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0.44
MBO/LLW commercieel	0.42
VBO consumptieve techniek	0.36
MBO sociaal-cultureel	0.35
MBO/LLW administratief	0.32
HBO bedrijfseconomie	0.32
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0.31
VBO bewaking	
-	-
HAVO/VWO bovenbouw	
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.94
VBO administratie	0.90
MBO/LLW handel	0.83
MBO/LLW commercieel	0.82
MBO/LLW secretarieel	0.69

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
HBO bedrijfseconomie	0.69
MBO bestuurlijk-juridisch	0.69
MBO/LLW administratief	0.65
HBO bestuurlijk-juridisch	0.65
VBO verkoop en handel	0.63
VBO textiel- en ledertechniek	0.60
HBO commerciële economie	0.59
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.58
MBO toerisme en recreatie	0.58
HBO toerisme en recreatie	0.54
Basisonderwijs	0.48
HBO tolk en vertaler	0.47
HBO accountancy	0.45
MBO sociaal-cultureel	0.42
HBO technische bedrijfskunde	0.42
HBO landbouw en milieukunde	0.41
MBO/LLW haven en vervoer	0.37
WO econom(etr)ie en accountancy	0.37
MBO/LLW verzorging	0.35
WO sociaal-cultureel	0.33
WO landbouw en milieukunde	0.32
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0.32
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0.98
HBO landbouw en milieukunde	0.53
MBO technisch laboratorium	
HBO technisch laboratorium	0.97
HBO medisch laboratorium	0.41
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0.35
MBO/LLW bouwkunde	
VBO bouwtechniek	0.87
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0.37
VBO installatietechniek	0.30
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	
HBO (weg- en water)bouwkunde	0.57
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0.39
MBO/LLW bouwkunde	0.37
HBO werktuigbouwkunde	0.34
MBO/LLW metaalkunde	
VBO mechanische techniek	0.85
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0.65

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO/LLW fijnmechanische techniek	
VBO verkoop en handel	0.42
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.39
MBO/LLW handel	0.37
MBO technisch laboratorium	0.35
HBO technisch laboratorium	0.32
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.32
VBO verzorging	0.31
MBO/LLW werktuigbouwkunde	
MBO/LLW metaalkunde	0.65
VBO mechanische techniek	0.62
HBO werktuigbouwkunde	0.52
MBO/LLW elektrotechniek	0.46
VBO elektrotechniek	0.41
MBO/LLW haven en vervoer	0.32
VBO motorvoertuigentechniek	0.31
Basisonderwijs	0.30
HBO technische bedrijfskunde	0.30
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	
VBO motorvoertuigentechniek	0.88
MBO/LLW elektrotechniek	
VBO elektrotechniek	0.89
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0.46
HBO elektrotechniek en technische informatica	0.31
MBO/LLW grafische techniek	
VBO grafische techniek	0.92
MBO/LLW consumptieve techniek	
VBO consumptieve techniek	0.75
MBO/LLW procestechniek	
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	
VBO verkoop en handel	0.83
VBO textiel- en ledertechniek	0.81
MBO/LLW handel	0.76
VBO verzorging	0.74
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.69
VBO administratie	0.61
HAVO/VWO bovenbouw	0.58

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
Basisonderwijs	0.48
MBO/LLW commercieel	0.46
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0.39
MBO toerisme en recreatie	0.30
MBO/LLW haven en vervoer	
VBO haven en vervoer	0.74
Basisonderwijs	0.61
VBO motorvoertuigentechniek	0.55
VBO mechanische techniek	0.48
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.46
HBO haven en vervoer	0.40
VBO administratie	0.40
MBO/LLW handel	0.39
HAVO/VWO bovenbouw	0.37
VBO elektrotechniek	0.35
VBO verkoop en handel	0.34
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0.32
MBO/LLW commercieel	0.30
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	
HBO verpleging en paramedisch	0.62
MBO sociaal-cultureel	0.48
MBO/LLW verzorging	0.30
MBO/LLW medisch laboratorium	
-	-
MBO/LLW handel	
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.90
VBO administratie	0.86
VBO verkoop en handel	0.83
HAVO/VWO bovenbouw	0.83
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.76
MBO/LLW commercieel	0.75
VBO verzorging	0.69
VBO textiel- en ledertechniek	0.67
HBO bedrijfseconomie	0.55
MBO/LLW administratief	0.55
HBO commerciële economie	0.54
Basisonderwijs	0.52
MBO bestuurlijk-juridisch	0.51
HBO bestuurlijk-juridisch	0.51
MBO/LLW secretariaat	0.49
MBO toerisme en recreatie	0.45
HBO toerisme en recreatie	0.40
MBO/LLW haven en vervoer	0.39
HBO accountancy	0.37
HBO landbouw en milieukunde	0.37

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0.37
MBO/LLW administratief	
HBO bedrijfseconomie	0.94
HBO accountancy	0.80
VBO administratie	0.80
HAVO/VWO bovenbouw	0.65
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.63
MBO bestuurlijk-juridisch	0.57
MBO/LLW commercieel	0.57
MBO/LLW handel	0.55
HBO bestuurlijk-juridisch	0.50
MBO toerisme en recreatie	0.46
VBO textiel- en ledertechniek	0.40
HBO commerciële economie	0.40
MBO/LLW secretarieel	0.37
WO econom(etr)ie en accountancy	0.35
VBO verkoop en handel	0.34
VBO verzorging	0.32
MBO toerisme en recreatie	
HBO toerisme en recreatie	0.94
HAVO/VWO bovenbouw	0.58
VBO administratie	0.55
MBO/LLW secretarieel	0.54
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.53
MBO/LLW administratief	0.46
MBO/LLW handel	0.45
HBO bedrijfseconomie	0.43
MBO/LLW commercieel	0.41
HBO tolk en vertaler	0.39
MBO bestuurlijk-juridisch	0.37
HBO bestuurlijk-juridisch	0.33
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.30
MBO/LLW commercieel	
HAVO/VWO bovenbouw	0.82
VBO administratie	0.78
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.78
HBO commerciële economie	0.77
MBO/LLW handel	0.75
MBO bestuurlijk-juridisch	0.73
HBO bestuurlijk-juridisch	0.65
HBO bedrijfseconomie	0.57
MBO/LLW administratief	0.57
MBO/LLW secretarieel	0.54
VBO verkoop en handel	0.50
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0.46
VBO textiel- en ledertechniek	0.43
VBO verzorging	0.42

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO toerisme en recreatie	0.41
HBO toerisme en recreatie	0.39
HBO landbouw en milieukunde	0.39
HBO accountancy	0.36
WO econom(etr)ie en accountancy	0.33
HBO tolk en vertaler	0.33
Basisonderwijs	0.31
MBO/LLW haven en vervoer	0.30
HBO technische bedrijfskunde	0.30
MBO/LLW secretariaal	
HAVO/VWO bovenbouw	0.69
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.58
HBO tolk en vertaler	0.57
HBO toerisme en recreatie	0.55
VBO administratie	0.55
MBO/LLW commercieel	0.54
MBO toerisme en recreatie	0.54
MBO bestuurlijk-juridisch	0.48
HBO bestuurlijk-juridisch	0.41
MBO/LLW administratief	0.37
HBO bedrijfseconomie	0.37
HBO commerciële economie	0.30
MBO bestuurlijk-juridisch	
HBO bestuurlijk-juridisch	0.75
MBO/LLW commercieel	0.73
VBO administratie	0.70
HAVO/VWO bovenbouw	0.69
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.63
HBO bedrijfseconomie	0.55
HBO commerciële economie	0.53
MBO/LLW handel	0.51
MBO/LLW secretariaal	0.48
HBO landbouw en milieukunde	0.40
HBO toerisme en recreatie	0.38
MBO toerisme en recreatie	0.37
HBO accountancy	0.35
WO econom(etr)ie en accountancy	0.33
WO juridisch	0.33
WO bestuurlijk	0.33
WO landbouw en milieukunde	0.31
MBO sociaal-cultureel	
HBO sociaal-cultureel	0.77
MBO/LLW verzorging	0.65
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0.48
WO sociaal-cultureel	0.42
HAVO/VWO bovenbouw	0.42
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.40

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
VBO verzorging	0.35
VBO administratie	0.35
MBO/LLW verzorging	
MBO sociaal-cultureel	0.65
VBO verzorging	0.60
VBO textiel- en ledertechniek	0.50
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0.46
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.41
HAVO/VWO bovenbouw	0.35
VBO administratie	0.35
Basisonderwijs	0.34
VBO verkoop en handel	0.33
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0.30
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	
MBO/LLW verzorging	0.46
VBO verzorging	0.44
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.35
VBO verkoop en handel	0.33
VBO textiel- en ledertechniek	0.33
HAVO/VWO bovenbouw	0.32
MBO politie en defensie	
HBO politie en defensie	0.41
HBO onderwijs	
-	-
HBO tolk en vertaler	
MBO/LLW secretariaat	0.57
HAVO/VWO bovenbouw	0.47
MBO toerisme en recreatie	0.39
HBO toerisme en recreatie	0.39
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.38
VBO administratie	0.37
MBO/LLW commercieel	0.33
WO letteren	0.30
HBO landbouw en milieukunde	
WO landbouw en milieukunde	0.61
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	0.53
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0.49
HBO bestuurlijk-juridisch	0.43
HAVO/VWO bovenbouw	0.41
VBO administratie	0.41
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.40

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO bestuurlijk-juridisch	0.40
MBO/LLW commercieel	0.39
MBO/LLW handel	0.37
HBO technische bedrijfskunde	0.35
HBO commerciële economie	0.34
WO werktuigbouwkunde	0.34
HBO werktuigbouwkunde	0.30
HBO technisch laboratorium	
MBO technisch laboratorium	0.97
HBO medisch laboratorium	0.46
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0.32
HBO (weg- en water)bouwkunde	
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0.57
WO (weg- en water)bouwkunde	0.50
HBO werktuigbouwkunde	0.44
HBO technische bedrijfskunde	0.34
WO landbouw en milieukunde	0.33
HBO werktuigbouwkunde	
WO werktuigbouwkunde	0.72
HBO technische bedrijfskunde	0.61
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0.52
WO bedrijfskunde	0.51
HBO (weg- en water)bouwkunde	0.44
HBO elektrotechniek en technische informatica	0.43
WO elektrotechniek en technische informatica	0.40
WO landbouw en milieukunde	0.35
HBO commerciële economie	0.35
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0.34
HBO landbouw en milieukunde	0.30
HBO elektrotechniek en technische informatica	
WO elektrotechniek en technische informatica	0.87
HBO bedrijfsinformatica	0.86
WO informatica	0.80
HBO technische bedrijfskunde	0.60
WO werktuigbouwkunde	0.43
HBO werktuigbouwkunde	0.43
MBO/LLW elektrotechniek	0.31
WO bedrijfskunde	0.31
WO landbouw en milieukunde	0.31
HBO haven en vervoer	
MBO/LLW haven en vervoer	0.40

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
HBO medisch laboratorium	
HBO technisch laboratorium	0.46
MBO technisch laboratorium	0.41
HBO verpleging en paramedisch	
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0.62
HBO bedrijfseconomie	
MBO/LLW administratief	0.94
HBO accountancy	0.88
VBO administratie	0.76
HAVO/VWO bovenbouw	0.69
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.63
MBO/LLW commercieel	0.57
HBO bestuurlijk-juridisch	0.56
WO econom(etr)ie en accountancy	0.56
MBO/LLW handel	0.55
MBO bestuurlijk-juridisch	0.55
HBO commerciële economie	0.49
MBO toerisme en recreatie	0.43
VBO textiel- en ledertechniek	0.39
MBO/LLW secretariaat	0.37
VBO verkoop en handel	0.34
HBO technische bedrijfskunde	0.34
VBO verzorging	0.32
WO bedrijfskunde	0.32
HBO accountancy	
HBO bedrijfseconomie	0.88
MBO/LLW administratief	0.80
WO econom(etr)ie en accountancy	0.72
VBO administratie	0.56
WO bestuurlijk	0.54
HBO bestuurlijk-juridisch	0.52
HAVO/VWO bovenbouw	0.45
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.42
MBO/LLW handel	0.37
MBO/LLW commercieel	0.36
HBO commerciële economie	0.36
MBO bestuurlijk-juridisch	0.35
WO bedrijfskunde	0.32
HBO bedrijfsinformatica	
WO informatica	0.95
WO elektrotechniek en technische informatica	0.73
HBO technische bedrijfskunde	0.58
WO werktuigbouwkunde	0.36
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0.30

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
HBO toerisme en recreatie	
MBO toerisme en recreatie	0.94
MBO/LLW secretariael	0.55
HAVO/VWO bovenbouw	0.54
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.47
VBO administratie	0.45
MBO/LLW handel	0.40
MBO/LLW commercieel	0.39
HBO tolk en vertaler	0.39
MBO bestuurlijk-juridisch	0.38
HBO bestuurlijk-juridisch	0.34
HBO commerciële economie	
MBO/LLW commercieel	0.77
HAVO/VWO bovenbouw	0.59
MBO/LLW handel	0.54
HBO technische bedrijfskunde	0.53
MBO bestuurlijk-juridisch	0.53
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.53
WO bedrijfskunde	0.51
VBO administratie	0.51
HBO bestuurlijk-juridisch	0.50
WO econom(etr)ie en accountancy	0.50
HBO bedrijfseconomie	0.49
MBO/LLW administratief	0.40
HBO accountancy	0.36
VBO verkoop en handel	0.35
HBO werktuigbouwkunde	0.35
HBO landbouw en milieukunde	0.34
MBO/LLW secretariael	0.30
HBO technische bedrijfskunde	
WO bedrijfskunde	0.80
HBO werktuigbouwkunde	0.61
HBO elektrotechniek en technische informatica	0.60
WO werktuigbouwkunde	0.59
WO elektrotechniek en technische informatica	0.58
HBO bedrijfsinformatica	0.58
HBO commerciële economie	0.53
WO landbouw en milieukunde	0.50
WO informatica	0.49
WO econom(etr)ie en accountancy	0.44
HAVO/VWO bovenbouw	0.42
HBO landbouw en milieukunde	0.35
HBO bedrijfseconomie	0.34
HBO (weg- en water)bouwkunde	0.34
HBO bestuurlijk-juridisch	0.33
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0.32
WO sociaal-cultureel	0.32
MBO/LLW werktuigbouwkunde	0.30

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
MBO/LLW commercieel	0.30
HBO bestuurlijk-juridisch	
MBO bestuurlijk-juridisch	0.75
WO bestuurlijk	0.68
MBO/LLW commercieel	0.65
HAVO/VWO bovenbouw	0.65
VBO administratie	0.63
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0.58
WO econom(etr)ie en accountancy	0.57
HBO bedrijfseconomie	0.56
WO juridisch	0.55
HBO accountancy	0.52
MBO/LLW handel	0.51
HBO commerciële economie	0.50
MBO/LLW administratief	0.50
HBO landbouw en milieukunde	0.43
MBO/LLW secretariaat	0.41
WO landbouw en milieukunde	0.40
WO sociaal-cultureel	0.34
HBO toerisme en recreatie	0.34
HBO technische bedrijfskunde	0.33
WO bedrijfskunde	0.33
MBO toerisme en recreatie	0.33
HBO sociaal-cultureel	
MBO sociaal-cultureel	0.77
WO sociaal-cultureel	0.62
HBO kunst	
WO kunst	0.40
HBO politie en defensie	
MBO politie en defensie	0.41
WO letteren	
HBO tolk en vertaler	0.30
WO theologisch	
-	-
WO landbouw en milieukunde	
HBO landbouw en milieukunde	0.61
HBO technische bedrijfskunde	0.50
WO (weg- en water)bouwkunde	0.49
WO werktuigbouwkunde	0.49

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
WO bedrijfskunde	0.41
HBO bestuurlijk-juridisch	0.40
WO elektrotechniek en technische informatica	0.37
HBO werktuigbouwkunde	0.35
HBO (weg- en water)bouwkunde	0.33
WO sociaal-cultureel	0.32
HAVO/VWO bovenbouw	0.32
WO informatica	0.31
HBO elektrotechniek en technische informatica	0.31
MBO bestuurlijk-juridisch	0.31
WO wiskunde en natuurwetenschappen	
WO elektrotechniek en technische informatica	0.32
HBO bedrijfsinformatica	0.30
WO (weg- en water)bouwkunde	
HBO (weg- en water)bouwkunde	0.50
WO landbouw en milieukunde	0.49
WO werktuigbouwkunde	
HBO werktuigbouwkunde	0.72
HBO technische bedrijfskunde	0.59
WO bedrijfskunde	0.53
WO elektrotechniek en technische informatica	0.51
WO landbouw en milieukunde	0.49
HBO elektrotechniek en technische informatica	0.43
HBO bedrijfsinformatica	0.36
HBO landbouw en milieukunde	0.34
WO informatica	0.31
WO elektrotechniek en technische informatica	
HBO elektrotechniek en technische informatica	0.87
HBO bedrijfsinformatica	0.73
WO informatica	0.69
HBO technische bedrijfskunde	0.58
WO werktuigbouwkunde	0.51
WO bedrijfskunde	0.42
HBO werktuigbouwkunde	0.40
WO landbouw en milieukunde	0.37
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0.32
WO dier-, genees- en tandheelkunde	
-	-
WO farmacie	
-	-

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
WO econom(etr)ie en accountancy	
WO bestuurlijk	0.72
HBO accountancy	0.72
HBO bestuurlijk-juridisch	0.57
HBO bedrijfseconomie	0.56
WO bedrijfskunde	0.55
HBO commerciële economie	0.50
HBO technische bedrijfskunde	0.44
HAVO/VWO bovenbouw	0.37
MBO/LLW administratief	0.35
MBO bestuurlijk-juridisch	0.33
MBO/LLW commercieel	0.33
WO bedrijfskunde	
HBO technische bedrijfskunde	0.80
WO econom(etr)ie en accountancy	0.55
WO werktuigbouwkunde	0.53
HBO werktuigbouwkunde	0.51
HBO commerciële economie	0.51
WO elektrotechniek en technische informatica	0.42
WO landbouw en milieukunde	0.41
HBO bestuurlijk-juridisch	0.33
HBO bedrijfseconomie	0.32
HBO accountancy	0.32
HBO elektrotechniek en technische informatica	0.31
WO sociaal-cultureel	0.31
WO informatica	
HBO bedrijfsinformatica	0.95
HBO elektrotechniek en technische informatica	0.80
WO elektrotechniek en technische informatica	0.69
HBO technische bedrijfskunde	0.49
WO werktuigbouwkunde	0.31
WO juridisch	
HBO bestuurlijk-juridisch	0.55
WO bestuurlijk	0.48
MBO bestuurlijk-juridisch	0.33
WO bestuurlijk	
WO econom(etr)ie en accountancy	0.72
HBO bestuurlijk-juridisch	0.68
HBO accountancy	0.54
WO juridisch	0.48
MBO bestuurlijk-juridisch	0.33

Tabel 3.19 (vervolg)

Overzicht van opleidingstypen waarvan op de arbeidsmarkt (sterke) concurrentie wordt ondervonden

Opleidingstype	concurrentie-index
WO sociaal-cultureel	
HBO sociaal-cultureel	0.62
MBO sociaal-cultureel	0.42
HBO bestuurlijk-juridisch	0.34
HAVO/VWO bovenbouw	0.33
WO landbouw en milieukunde	0.32
HBO technische bedrijfskunde	0.32
WO bedrijfskunde	0.31
WO kunst	
HBO kunst	0.40

Bron: ROA

Tabel 3.20
Conjunctuurgevoeligheid per opleidingstype

Opleidingstype	conjunctuurgevoeligheid	typering
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	0,92	gemiddeld
MAVO, VBO		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	0,72	gemiddeld
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	0,65	gemiddeld
VBO bouwtechniek	1,32	erg hoog
VBO installatietechniek	1,64	erg hoog
VBO mechanische techniek	1,13	hoog
VBO motorvoertuigentechniek	1,05	hoog
VBO elektrotechniek	1,01	hoog
VBO grafische techniek	0,90	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	0,74	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	0,69	gemiddeld
VBO haven en vervoer	1,42	erg hoog
VBO administratie	0,65	gemiddeld
VBO verkoop en handel	0,70	gemiddeld
VBO verzorging	0,60	laag
VBO bewaking	0,22	erg laag
HAVO/VWO, MBO/LLW		
HAVO/VWO bovenbouw	0,69	gemiddeld
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	0,53	laag
MBO technisch laboratorium	0,76	gemiddeld
MBO/LLW bouwkunde	1,27	erg hoog
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	0,97	hoog
MBO/LLW metaalkunde	1,14	hoog
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,97	hoog
MBO/LLW werktuigbouwkunde	1,02	hoog
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	0,92	gemiddeld
MBO/LLW elektrotechniek	0,97	hoog
MBO/LLW grafische techniek	0,86	gemiddeld
MBO/LLW consumptieve techniek	0,68	gemiddeld
MBO/LLW procestechniek	1,05	hoog
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	0,70	gemiddeld
MBO/LLW haven en vervoer	0,89	gemiddeld
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	0,43	laag
MBO/LLW medisch laboratorium	0,50	laag
MBO/LLW handel	0,69	gemiddeld
MBO/LLW administratief	0,70	gemiddeld
MBO toerisme en recreatie	0,63	laag
MBO/LLW commercieel	0,62	laag
MBO/LLW secretariaal	0,61	laag
MBO bestuurlijk-juridisch	0,63	laag
MBO sociaal-cultureel	0,51	laag
MBO/LLW verzorging	0,51	laag
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	0,45	laag
MBO politie en defensie	0,53	laag

Tabel 3.20 (vervolg)
Conjunctuurgevoeligheid per opleidingstype

Opleidingstype	conjunctuurgevoeligheid	typering
HBO		
HBO onderwijs	0,50	laag
HBO tolk en vertaler	0,56	laag
HBO landbouw en milieukunde	0,78	gemiddeld
HBO technisch laboratorium	0,79	gemiddeld
HBO (weg- en water)bouwkunde	0,88	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	0,86	gemiddeld
HBO elektrotechniek en technische informatica	1,31	erg hoog
HBO haven en vervoer	0,62	laag
HBO medisch laboratorium	0,53	laag
HBO verpleging en paramedisch	0,45	laag
HBO bedrijfseconomie	0,77	gemiddeld
HBO accountancy	0,90	gemiddeld
HBO bedrijfsinformatica	1,16	erg hoog
HBO toerisme en recreatie	0,63	laag
HBO commerciële economie	0,69	gemiddeld
HBO technische bedrijfskunde	0,96	hoog
HBO bestuurlijk-juridisch	0,60	laag
HBO sociaal-cultureel	0,49	laag
HBO kunst	0,71	gemiddeld
HBO politie en defensie	0,51	laag
WO		
WO letteren	0,57	laag
WO theologisch	0,14	erg laag
WO landbouw en milieukunde	0,94	hoog
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0,94	hoog
WO (weg- en water)bouwkunde	0,93	gemiddeld
WO werktuigbouwkunde	1,01	hoog
WO elektrotechniek en technische informatica	1,47	erg hoog
WO dier-, genees- en tandheelkunde	0,51	laag
WO farmacie	0,48	laag
WO econom(etr)ie en accountancy	0,91	gemiddeld
WO bedrijfskunde	0,89	gemiddeld
WO informatica	1,26	erg hoog
WO juridisch	0,39	erg laag
WO bestuurlijk	0,73	gemiddeld
WO sociaal-cultureel	0,54	laag
WO kunst	0,49	laag

Bron: ROA

Tabel 3.21

Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	3	erg laag
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	3	erg laag
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	11	laag
VBO mechanische techniek	8	laag
VBO motorvoertuigentechniek	12	laag
VBO elektrotechniek	8	laag
VBO grafische techniek	.	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	9	laag
VBO textiel- en ledertechniek	.	laag
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO administratie	12	laag
VBO verkoop en handel	20	hoog
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	3	erg laag
VBO uiterlijke verzorging	.	hoog
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	7	erg laag
VWO	2	erg laag
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	25	hoog
MBO plantenteelt	2	erg laag
MBO veehouderij	7	erg laag
MBO levensmiddelentechnologie	10	laag
MBO bloemschikken	3	erg laag
MBO dierenverzorging	19	gemiddeld
MBO groene ruimte	14	gemiddeld
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
MBO chemisch laboratorium	14	gemiddeld
<i>MBO technisch</i>		
KMBO motorvoertuigentechniek	7	erg laag
KMBO elektrotechniek	11	laag
KMBO consumptieve techniek	16	gemiddeld
MBO bouwkunde	14	gemiddeld
MBO weg- en waterbouwkunde	.	laag
MBO mechanische techniek	7	erg laag
MBO werktuigbouwkunde	9	laag
MBO motorvoertuigentechniek	1	erg laag
MBO elektrotechniek	15	gemiddeld
MBO textiel- en ledertechniek	11	laag

Tabel 3.21 (vervolg)

Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	2	erg laag
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	13	gemiddeld
MBO assistent gezondheidszorg	18	gemiddeld
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	12	laag
KMBO administratie	25	hoog
MBO handel	14	gemiddeld
MBO administratie	13	gemiddeld
MBO toerisme	15	gemiddeld
MBO commercieel	15	gemiddeld
MBO secretariaat	14	gemiddeld
<i>MBO bestuurlijk</i>	4	erg laag
<i>MBO sociale arbeid</i>	15	gemiddeld
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	18	gemiddeld
MBOagogisch werk	23	hoog
MBO verzorging	8	laag
MBO mode en kleding	8	laag
MBO activiteitenbegeleiding	19	gemiddeld
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	8	laag
MBO facilitaire dienstverlening	12	laag
MBO uiterlijke verzorging	10	laag
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	17	gemiddeld
HBO leraar agrarisch	2	erg laag
HBO leraar kunst/expressie	26	hoog
HBO leraar voortgezet onderwijs	16	gemiddeld
<i>HBO tolk en vertaler</i>	27	erg hoog
<i>HBO agrarisch</i>	22	hoog
<i>HBO technisch laboratorium</i>	28	erg hoog
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	12	laag
HBO werktuigbouwkunde	16	gemiddeld
HBO elektrotechniek	20	hoog
<i>HBO haven en vervoer</i>	10	laag

Tabel 3.21 (vervolg)

Percentage schoolverlaters met een intredewerkloosheid van 4 maanden of langer per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	26	hoog
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	6	erg laag
HBO (fysio-)therapie	15	gemiddeld
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	12	laag
HBO accountancy	7	erg laag
HBO bedrijfsinformatica	12	laag
HBO toerisme	20	hoog
HBO commerciële economie	16	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	14	gemiddeld
<i>HBO bestuurlijk/juridisch</i>	17	gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	20	hoog
HBO personeelswerk	19	gemiddeld
HBO journalistiek	26	hoog
<i>HBO kunst</i>	33	erg hoog

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

* In procenten van de schoolverlaters die tot de beroepsbevolking behoren.

Tabel 3.22

Percentage schoolverlaters* dat als werkloos staat geregistreerd per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	13	hoog
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	6	laag
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	3	erg laag
VBO mechanische techniek	5	laag
VBO motorvoertuigentechniek	.	-
VBO elektrotechniek	.	-
VBO grafische techniek	12	hoog
VBO consumptieve techniek	7	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	4	erg laag
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO administratie	11	hoog
VBO verkoop en handel	8	gemiddeld
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	6	laag
VBO uiterlijke verzorging	.	-
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	9	gemiddeld
VWO	11	hoog
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	7	gemiddeld
MBO plantenteelt	2	erg laag
MBO veehouderij	2	erg laag
MBO levensmiddelentechnologie	4	erg laag
MBO bloemschikken	1	erg laag
MBO dierenverzorging	11	hoog
MBO groene ruimte	1	erg laag
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
MBO chemisch laboratorium	1	erg laag
<i>MBO technisch</i>		
KMBO motorvoertuigentechniek	6	laag
KMBO elektrotechniek	10	gemiddeld
KMBO consumptieve techniek	7	gemiddeld
MBO bouwkunde	5	laag
MBO weg- en waterbouwkunde	1	erg laag
MBO mechanische techniek	.	-
MBO werktuigbouwkunde	6	laag
MBO motorvoertuigentechniek	.	-
MBO elektrotechniek	8	gemiddeld
MBO textiel- en ledertechniek	6	laag

Tabel 3.22 (vervolg)

Percentage schoolverlaters dat als werkloos staat geregistreerd per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	8	gemiddeld
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	1	erg laag
MBO assistent gezondheidszorg	6	laag
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	13	hoog
KMBO administratie	13	hoog
MBO handel	7	gemiddeld
MBO administratie	3	erg laag
MBO toerisme	4	erg laag
MBO commercieel	6	laag
MBO secretariael	4	erg laag
<i>MBO bestuurlijk</i>	.	erg hoog
<i>MBO sociale arbeid</i>	9	gemiddeld
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	19	erg hoog
MBO agogisch werk	10	gemiddeld
MBO verzorging	3	erg laag
MBO mode en kleding	13	hoog
MBO activiteitenbegeleiding	10	gemiddeld
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	.	-
MBO facilitaire dienstverlening	8	gemiddeld
MBO uiterlijke verzorging	5	laag
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	4	erg laag
HBO leraar agrarisch	2	erg laag
HBO leraar kunst/expressie	13	hoog
HBO leraar voortgezet onderwijs	13	hoog
<i>HBO tolk en vertaler</i>	13	hoog
<i>HBO agrarisch</i>	11	hoog
<i>HBO technisch laboratorium</i>	14	hoog
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	3	erg laag
HBO werktuigbouwkunde	6	laag
HBO elektrotechniek	6	laag
<i>HBO haven en vervoer</i>	3	erg laag

Tabel 3.22 (vervolg)

Percentage schoolverlaters dat als werkloos staat geregistreerd per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	4	erg laag
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	2	erg laag
HBO (fysio-)therapie	7	gemiddeld
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	3	erg laag
HBO accountancy	3	erg laag
HBO bedrijfsinformatica	.	-
HBO toerisme	9	gemiddeld
HBO commerciële economie	6	laag
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	5	laag
<i>HBO bestuurlijk/juridisch</i>	8	gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	8	gemiddeld
HBO personeelswerk	7	gemiddeld
HBO journalistiek	6	laag
<i>HBO kunst</i>	12	hoog

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

* In procenten van de schoolverlaters die tot de beroepsbevolking behoren.

Tabel 3.23
Percentage onderbenutting* per opleidingstype, 1995

Opleidingstype	%	typering
BASISONDERWIJS		
Basisonderwijs	0	n.v.t.
MAVO, VBO		
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	38	gemiddeld
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	41	gemiddeld
VBO bouwtechniek	33	gemiddeld
VBO installatietechniek	29	gemiddeld
VBO mechanische techniek	45	gemiddeld
VBO motorvoertuigentechniek	48	gemiddeld
VBO elektrotechniek	31	gemiddeld
VBO grafische techniek	22	laag
VBO consumptieve techniek	53	hoog
VBO textiel- en ledertechniek	55	hoog
VBO haven en vervoer	85	erg hoog
VBO administratie	33	gemiddeld
VBO verkoop en handel	54	hoog
VBO verzorging	58	hoog
VBO bewaking	72	erg hoog
HAVO/VWO, MBO/LLW		
HAVO/VWO bovenbouw	41	gemiddeld
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	46	gemiddeld
MBO technisch laboratorium	23	laag
MBO/LLW bouwkunde	31	gemiddeld
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	36	gemiddeld
MBO/LLW metaalkunde	57	hoog
MBO/LLW fijnmechanische techniek	36	gemiddeld
MBO/LLW werktuigbouwkunde	30	gemiddeld
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	28	gemiddeld
MBO/LLW elektrotechniek	14	laag
MBO/LLW grafische techniek	57	hoog
MBO/LLW consumptieve techniek	65	hoog
MBO/LLW procestechniek	67	erg hoog
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	72	erg hoog
MBO/LLW haven en vervoer	52	hoog
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	11	laag
MBO/LLW medisch laboratorium	8	erg laag
MBO/LLW handel	43	gemiddeld
MBO/LLW administratief	21	laag
MBO toerisme en recreatie	63	hoog
MBO/LLW commercieel	35	gemiddeld
MBO/LLW secretariaal	38	gemiddeld
MBO bestuurlijk-juridisch	38	gemiddeld
MBO sociaal-cultureel	40	gemiddeld
MBO/LLW verzorging	63	hoog
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	38	gemiddeld
MBO politie en defensie	54	hoog

Tabel 3.23 (vervolg)
Percentage onderbenutting per opleidingstype, 1995

Opleidingstype	%	typering
HBO		
HBO onderwijs	14	laag
HBO tolk en vertaler	55	hoog
HBO landbouw en milieukunde	30	gemiddeld
HBO technisch laboratorium	15	laag
HBO (weg- en water)bouwkunde	14	laag
HBO werktuigbouwkunde	16	laag
HBO elektrotechniek en technische informatica	15	laag
HBO haven en vervoer	41	gemiddeld
HBO medisch laboratorium	10	erg laag
HBO verpleging en paramedisch	11	laag
HBO bedrijfseconomie	53	hoog
HBO accountancy	45	gemiddeld
HBO bedrijfsinformatica	11	laag
HBO toerisme en recreatie	74	erg hoog
HBO commerciële economie	49	gemiddeld
HBO technische bedrijfskunde	24	laag
HBO bestuurlijk-juridisch	48	gemiddeld
HBO sociaal-cultureel	26	gemiddeld
HBO kunst	20	laag
HBO politie en defensie	52	hoog
WO		
WO letteren	18	laag
WO theologisch	23	laag
WO landbouw en milieukunde	23	laag
WO wiskunde en natuurwetenschappen	14	laag
WO (weg- en water)bouwkunde	17	laag
WO werktuigbouwkunde	15	laag
WO elektrotechniek en technische informatica	11	laag
WO dier-, genees- en tandheelkunde	8	erg laag
WO farmacie	13	laag
WO econom(etr)ie en accountancy	27	gemiddeld
WO bedrijfskunde	26	gemiddeld
WO informatica	20	laag
WO juridisch	28	gemiddeld
WO bestuurlijk	18	laag
WO sociaal-cultureel	33	gemiddeld
WO kunst	24	laag

Bron: ROA

* Bepaald op basis van het functieniveau van de beroepsgroep.

Tabel 3.24

Onderbenutting van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	21	gemiddeld
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	34	gemiddeld
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	12	laag
VBO mechanische techniek	12	laag
VBO motorvoertuigentechniek	6	erg laag
VBO elektrotechniek	30	gemiddeld
VBO grafische techniek	.	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	14	laag
VBO textiel- en ledertechniek	.	laag
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO administratie	.	laag
VBO verkoop en handel	21	gemiddeld
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	18	gemiddeld
VBO uiterlijke verzorging	.	erg laag
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	62	erg hoog
VWO	55	hoog
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	73	erg hoog
MBO plantenteelt	48	hoog
MBO veehouderij	54	hoog
MBO levensmiddelentechnologie	41	hoog
MBO bloemschikken	46	hoog
MBO dierenverzorging	49	hoog
MBO groene ruimte	36	hoog
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
MBO chemisch laboratorium	36	hoog
<i>MBO technisch</i>		
KMBO motorvoertuigentechniek	15	laag
KMBO elektrotechniek	31	gemiddeld
KMBO consumptieve techniek	22	gemiddeld
MBO bouwkunde	24	gemiddeld
MBO weg- en waterbouwkunde	.	hoog
MBO mechanische techniek	32	gemiddeld
MBO werktuigbouwkunde	41	hoog
MBO motorvoertuigentechniek	30	gemiddeld
MBO elektrotechniek	36	hoog
MBO textiel- en ledertechniek	59	erg hoog

Tabel 3.24 (vervolg)
Onderbenutting van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	.	hoog
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	43	hoog
MBO assistent gezondheidszorg	36	hoog
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	71	erg hoog
KMBO administratie	53	hoog
MBO handel	43	hoog
MBO administratie	24	gemiddeld
MBO toerisme	16	laag
MBO commercieel	19	gemiddeld
MBO secretariael	17	gemiddeld
<i>MBO bestuurlijk</i>	.	gemiddeld
<i>MBO sociale arbeid</i>	46	hoog
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	65	erg hoog
MBO agogisch werk	40	hoog
MBO verzorging	46	hoog
MBO mode en kleding	56	hoog
MBO activiteitenbegeleiding	31	gemiddeld
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	21	gemiddeld
MBO facilitaire dienstverlening	77	erg hoog
MBO uiterlijke verzorging	66	erg hoog
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	6	erg laag
HBO leraar agrarisch	20	gemiddeld
HBO leraar kunst/expressie	24	gemiddeld
HBO leraar voortgezet onderwijs	26	gemiddeld
<i>HBO tolk en vertaler</i>	33	gemiddeld
<i>HBO agrarisch</i>	31	gemiddeld
<i>HBO technisch laboratorium</i>	24	gemiddeld
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	13	laag
HBO werktuigbouwkunde	15	laag
HBO elektrotechniek	12	laag
<i>HBO haven en vervoer</i>	32	gemiddeld

Tabel 3.24 (vervolg)

Onderbenutting van werkzame schoolverlaters per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	14	laag
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	22	gemiddeld
HBO (fysio-)therapie	9	erg laag
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	21	gemiddeld
HBO accountancy	13	laag
HBO bedrijfsinformatica	9	erg laag
HBO toerisme	55	hoog
HBO commerciële economie	29	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	19	gemiddeld
<i>HBO bestuurlijk/juridisch</i>		gemiddeld
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	45	hoog
HBO personeelswerk	26	gemiddeld
HBO journalistiek	22	gemiddeld
<i>HBO kunst</i>	31	gemiddeld

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

* Bepaald op basis van het opleidingsniveau dat volgens de schoolverlater vereist is voor de door hen uitgeoefende functie.

Tabel 3.25

Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
MAVO, VBO		
<i>MAVO en onderbouw HAVO/VWO</i>	3	erg laag
<i>VBO land- en tuinbouw</i>	27	laag
<i>VBO technisch</i>		
VBO bouwtechniek	58	gemiddeld
VBO mechanische techniek	41	laag
VBO motorvoertuigentechniek	48	gemiddeld
VBO elektrotechniek	27	laag
VBO grafische techniek	.	laag
VBO consumptieve techniek	49	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	.	erg laag
<i>VBO economisch-administratief</i>		
VBO administratie	16	erg laag
VBO verkoop en handel	18	erg laag
<i>VBO verzorgend</i>		
VBO verzorging	10	erg laag
VBO uiterlijke verzorging	.	erg laag
HAVO/VWO, MBO		
<i>HAVO/VWO bovenbouw</i>		
HAVO	7	erg laag
VWO	10	erg laag
<i>MBO landbouw en natuurlijke omgeving</i>		
KMBO agrarisch	30	laag
MBO plantenteelt	47	gemiddeld
MBO veehouderij	35	laag
MBO levensmiddelentechnologie	47	gemiddeld
MBO bloemschikken	70	gemiddeld
MBO dierenverzorging	53	gemiddeld
MBO groene ruimte	57	gemiddeld
<i>MBO technisch laboratorium</i>		
MBO chemisch laboratorium	71	gemiddeld
<i>MBO technisch</i>		
KMBO motorvoertuigentechniek	77	hoog
KMBO elektrotechniek	60	gemiddeld
KMBO consumptieve techniek	66	gemiddeld
MBO bouwkunde	83	hoog
MBO weg- en waterbouwkunde	.	gemiddeld
MBO mechanische techniek	60	gemiddeld
MBO werktuigbouwkunde	49	gemiddeld
MBO motorvoertuigentechniek	56	gemiddeld
MBO elektrotechniek	58	gemiddeld
MBO textiel- en ledertechniek	30	laag

Tabel 3.25 (vervolg)

Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>MBO haven en vervoer</i>	58	gemiddeld
<i>MBO verpleging en medische assistentie</i>		
MBO verpl. en ziekenverzorging	63	gemiddeld
MBO assistent gezondheidszorg	77	hoog
<i>MBO economisch-administratief</i>		
KMBO detailhandel	19	erg laag
KMBO administratie	26	erg laag
MBO handel	24	erg laag
MBO administratie	51	gemiddeld
MBO toerisme	48	gemiddeld
MBO commercieel	25	erg laag
MBO secretariaat	49	gemiddeld
<i>MBO bestuurlijk</i>		erg laag
<i>MBO sociale arbeid</i>	30	laag
<i>MBO verzorgend</i>		
KMBO verzorging	30	laag
MBO agogisch werk	55	gemiddeld
MBO verzorging	66	gemiddeld
MBO mode en kleding	29	laag
MBO activiteitenbegeleiding	69	gemiddeld
<i>MBO horeca en uiterlijke verzorging</i>		
MBO horeca	57	gemiddeld
MBO facilitaire dienstverlening	33	laag
MBO uiterlijke verzorging	65	gemiddeld
HBO		
<i>HBO onderwijs</i>		
HBO basisonderwijzer	92	erg hoog
HBO leraar agrarisch	81	hoog
HBO leraar kunst/expressie	77	hoog
HBO leraar voortgezet onderwijs	68	gemiddeld
<i>HBO tolk en vertaler</i>	62	gemiddeld
<i>HBO agrarisch</i>	62	gemiddeld
<i>HBO technisch laboratorium</i>	78	hoog
<i>HBO technisch</i>		
HBO (weg- en water)bouwkunde	90	erg hoog
HBO werktuigbouwkunde	84	hoog
HBO elektrotechniek	86	hoog
<i>HBO haven en vervoer</i>	86	hoog

Tabel 3.25 (vervolg)

Percentage werkzame schoolverlaters met een functie in de eigen vakrichting per opleidingsrichting, 1995

Opleidingstype en -richting	%	typering
<i>HBO medisch analist</i>	87	hoog
<i>HBO verpleging en paramedisch</i>		
HBO verpleegkunde	96	erg hoog
HBO (fysio-)therapie	90	erg hoog
<i>HBO economisch-administratief</i>		
HBO bedrijfseconomie	78	hoog
HBO accountancy	96	erg hoog
HBO bedrijfsinformatica	85	hoog
HBO toerisme	47	gemiddeld
HBO commerciële economie	61	gemiddeld
<i>HBO technische bedrijfskunde</i>	67	gemiddeld
<i>HBO bestuurlijk/juridisch</i>	.	hoog
<i>HBO sociaal-cultureel</i>		
HBO welzijnswerk/sociaal	80	hoog
HBO personeelswerk	67	gemiddeld
HBO journalistiek	78	hoog
<i>HBO kunst</i>	74	hoog

Bron: RUBS/HBO-Monitor/ROA

Tabel 3.26

Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	46.900	9	1,8	laag
MAVO, VBO				
MAVO, onderbouw HAVO/WVO	24.500	6	1,2	laag
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	6.600	9	1,7	laag
VBO bouwtechniek	14.200	10	2,0	laag
VBO installatietechniek	1.500	16	3,1	gemiddeld
VBO mechanische techniek	14.800	11	2,1	laag
VBO motorvoertuigtechniek	7.100	14	2,7	laag
VBO elektrotechniek	1.300	2	0,4	erg laag
VBO grafische techniek	1.100	15	2,8	gemiddeld
VBO consumptieve techniek	5.400	26	4,8	gemiddeld
VBO textiel- en ledertechniek	5.500	23	4,3	gemiddeld
VBO haven en vervoer	2.200	6	1,2	laag
VBO administratie	9.000	15	2,7	gemiddeld
VBO verkoop en handel	5.000	16	3,1	gemiddeld
VBO verzorging	13.900	7	1,3	laag
VBO bewaking	6.000	58	9,6	erg hoog
HAVO/WVO, MBO/LLW				
HAVO/WVO bovenbouw	87.500	28	5,1	gemiddeld
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	23.000	17	3,1	gemiddeld
MBO technisch laboratorium	3.700	27	4,9	gemiddeld
MBO/LLW bouwkunde	27.600	17	3,1	gemiddeld
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	5.000	23	4,3	gemiddeld
MBO/LLW metaalkunde	12.000	21	3,8	gemiddeld
MBO/LLW fijnmechanische techniek	1.700	11	2,1	laag
MBO/LLW werktuigbouwkunde	18.400	20	3,8	gemiddeld
MBO/LLW motorvoertuigtechniek	20.600	34	6,1	hoog
MBO/LLW elektrotechniek	29.000	20	3,7	gemiddeld
MBO/LLW grafische techniek	5.900	16	3,0	gemiddeld
MBO/LLW consumptieve techniek	7.900	19	3,5	gemiddeld
MBO/LLW procestechniek	1.900	11	2,2	laag
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	6.400	18	3,3	gemiddeld
MBO/LLW haven en vervoer	8.500	18	3,4	gemiddeld
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	44.800	25	4,5	gemiddeld
MBO/LLW medisch laboratorium	3.700	13	2,4	laag
MBO/LLW handel	89.500	28	5,0	gemiddeld
MBO/LLW administratief	26.800	29	5,2	hoog
MBO toerisme en recreatie	4.900	32	5,7	hoog
MBO/LLW commercieel	8.500	24	4,4	gemiddeld
MBO/LLW secretariael	20.800	22	4,0	gemiddeld
MBO bestuurlijk-juridisch	1.800	4	0,7	erg laag
MBO sociaal-cultureel	18.900	34	6,0	hoog
MBO/LLW verzorging	62.700	29	5,2	hoog
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	8.500	14	2,6	laag
MBO politie en defensie	17.300	22	4,0	gemiddeld

Tabel 3.26 (vervolg)

Verwachte instroom van schoolverlaters per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
HBO				
HBO onderwijs	39.900	15	2,9	gemiddeld
HBO tolk en vertaler	1.400	16	3,0	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	6.900	35	6,2	hoog
HBO technisch laboratorium	4.700	17	3,2	gemiddeld
HBO (weg- en water)bouwkunde	4.300	12	2,2	laag
HBO werktuigbouwkunde	9.800	32	5,8	hoog
HBO elektrotechniek en technische informatica	13.700	32	5,8	hoog
HBO haven en vervoer	1.300	5	0,9	laag
HBO medisch laboratorium	2.600	12	2,3	laag
HBO verpleging en paramedisch	20.100	24	4,4	gemiddeld
HBO bedrijfseconomie	9.200	41	7,2	erg hoog
HBO accountancy	2.500	9	1,7	laag
HBO bedrijfsinformatica	4.900	17	3,2	gemiddeld
HBO toerisme en recreatie	1.700	22	4,0	gemiddeld
HBO commerciële economie	12.300	60	9,8	erg hoog
HBO technische bedrijfskunde	6.500	51	8,6	erg hoog
HBO bestuurlijk-juridisch	4.300	17	3,1	gemiddeld
HBO sociaal-cultureel	31.400	27	4,9	gemiddeld
HBO kunst	7.200	15	2,9	gemiddeld
HBO politie en defensie	2.200	23	4,3	gemiddeld
WO				
WO letteren	15.400	36	6,3	hoog
WO theologisch	600	12	2,3	laag
WO landbouw en milieukunde	3.600	29	5,2	hoog
WO wiskunde en natuurwetenschappen	8.700	21	3,8	gemiddeld
WO (weg- en water)bouwkunde	2.400	13	2,5	laag
WO werktuigbouwkunde	4.100	48	8,1	erg hoog
WO elektrotechniek en technische informatica	4.800	35	6,2	hoog
WO dier-, genees- en tandheelkunde	7.700	15	2,7	gemiddeld
WO farmacie	1.300	29	5,3	hoog
WO econom(etr)ie en accountancy	17.200	39	6,9	erg hoog
WO bedrijfskunde	5.700	57	9,4	erg hoog
WO informatica	1.800	43	7,5	erg hoog
WO juridisch	18.800	40	6,9	erg hoog
WO bestuurlijk	2.600	25	4,6	gemiddeld
WO sociaal-cultureel	26.500	33	5,8	hoog
WO kunst	4.200	48	8,1	erg hoog

Bron: ROA

Tabel 3.27

Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	-66.300	-13	-2,8	erg laag
MAVO, VBO				
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	-18.400	-5	-0,9	laag
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	-7.100	-9	-1,9	erg laag
VBO bouwtechniek	-8.300	-6	-1,2	laag
VBO installatietechniek	-500	-6	-1,1	laag
VBO mechanische techniek	-7.800	-6	-1,2	laag
VBO motorvoertuigentechniek	-2.700	-5	-1,1	laag
VBO elektrotechniek	-2.900	-5	-1,0	laag
VBO grafische techniek	-200	-4	-0,7	laag
VBO consumptieve techniek	-700	-4	-0,7	laag
VBO textiel- en ledertechniek	-1.100	-5	-0,9	laag
VBO haven en vervoer	-900	-3	-0,5	laag
VBO administratie	-3.800	-6	-1,3	laag
VBO verkoop en handel	-500	-2	-0,3	laag
VBO verzorging	-6.400	-3	-0,6	laag
VBO bewaking	3.200	31	5,5	erg hoog
HAVO/VWO, MBO/LLW				
HAVO/VWO bovenbouw	20.700	7	1,3	gemiddeld
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	-2.100	-2	-0,3	laag
MBO technisch laboratorium	1.200	9	1,7	gemiddeld
MBO/LLW bouwkunde	5.200	3	0,6	laag
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	1.200	6	1,1	gemiddeld
MBO/LLW metaalkunde	2.300	4	0,8	gemiddeld
MBO/LLW fijnmechanische techniek	900	6	1,2	gemiddeld
MBO/LLW werktuigbouwkunde	5.000	6	1,1	gemiddeld
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	2.100	3	0,7	laag
MBO/LLW elektrotechniek	8.700	6	1,2	gemiddeld
MBO/LLW grafische techniek	2.200	6	1,2	gemiddeld
MBO/LLW consumptieve techniek	2.000	5	1,0	gemiddeld
MBO/LLW procestechniek	900	5	1,0	gemiddeld
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	1.600	4	0,9	gemiddeld
MBO/LLW haven en vervoer	2.600	6	1,1	gemiddeld
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	16.400	9	1,7	gemiddeld
MBO/LLW medisch laboratorium	2.900	10	2,0	gemiddeld
MBO/LLW handel	22.100	7	1,3	gemiddeld
MBO/LLW administratief	2.900	3	0,6	laag
MBO toerisme en recreatie	300	2	0,4	laag
MBO/LLW commercieel	2.100	6	1,2	gemiddeld
MBO/LLW secretariaal	700	1	0,1	laag
MBO bestuurlijk-juridisch	-400	-1	-0,2	laag
MBO sociaal-cultureel	800	2	0,3	laag
MBO/LLW verzorging	9.100	4	0,8	gemiddeld
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	1.800	3	0,6	laag
MBO politie en defensie	13.500	17	3,1	hoog

Tabel 3.27 (vervolg)

Verwachte uitbreidingsvraag per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
HBO				
HBO onderwijs	18.500	7	1,4	gemiddeld
HBO tolk en vertaler	700	9	1,7	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	2.700	14	2,7	hoog
HBO technisch laboratorium	6.000	22	4,0	hoog
HBO (weg- en water)bouwkunde	5.300	15	2,7	hoog
HBO werktuigbouwkunde	5.100	17	3,2	hoog
HBO elektrotechniek en technische informatica	11.200	27	4,8	erg hoog
HBO haven en vervoer	4.300	15	2,9	hoog
HBO medisch laboratorium	3.400	16	2,9	hoog
HBO verpleging en paramedisch	14.400	17	3,2	hoog
HBO bedrijfseconomie	3.900	18	3,3	hoog
HBO accountancy	7.000	25	4,5	erg hoog
HBO bedrijfsinformatica	10.400	36	6,3	erg hoog
HBO toerisme en recreatie	500	7	1,4	gemiddeld
HBO commerciële economie	3.800	19	3,5	hoog
HBO technische bedrijfskunde	2.800	22	4,0	hoog
HBO bestuurlijk-juridisch	1.900	7	1,4	gemiddeld
HBO sociaal-cultureel	14.100	12	2,3	gemiddeld
HBO kunst	7.300	15	2,9	hoog
HBO politie en defensie	200	2	0,5	laag
WO				
WO letteren	7.000	17	3,1	hoog
WO theologisch	700	13	2,5	gemiddeld
WO landbouw en milieukunde	2.100	17	3,2	hoog
WO wiskunde en natuurwetenschappen	9.400	22	4,1	hoog
WO (weg- en water)bouwkunde	3.700	20	3,7	hoog
WO werktuigbouwkunde	1.900	22	4,0	hoog
WO elektrotechniek en technische informatica	4.200	31	5,5	erg hoog
WO dier-, genees- en tandheeskunde	8.800	16	3,1	hoog
WO farmacie	700	15	2,8	hoog
WO econom(etr)ie en accountancy	14.900	34	6,0	erg hoog
WO bedrijfskunde	3.200	32	5,7	erg hoog
WO informatica	1.500	34	6,1	erg hoog
WO juridisch	4.000	8	1,6	gemiddeld
WO bestuurlijk	2.400	24	4,4	erg hoog
WO sociaal-cultureel	14.800	18	3,4	hoog
WO kunst	900	10	2,0	gemiddeld

Bron: ROA

Tabel 3.28

Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	68.900	14	2,6	gemiddeld
MAVO, VBO				
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	55.800	14	2,6	gemiddeld
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	11.000	14	2,7	gemiddeld
VBO bouwtechniek	17.300	13	2,4	gemiddeld
VBO installatietechniek	1.200	13	2,4	gemiddeld
VBO mechanische techniek	21.100	15	2,9	gemiddeld
VBO motorvoertuigentechniek	5.300	11	2,1	laag
VBO elektrotechniek	7.000	12	2,2	laag
VBO grafische techniek	800	11	2,1	laag
VBO consumptieve techniek	1.700	9	1,7	erg laag
VBO textiel- en ledertechniek	6.900	29	5,2	erg hoog
VBO haven en vervoer	6.200	17	3,2	hoog
VBO administratie	5.800	9	1,8	erg laag
VBO verkoop en handel	1.500	5	0,9	erg laag
VBO verzorging	39.100	19	3,6	hoog
VBO bewaking	1.100	11	2,1	laag
HAVO/VWO, MBO/LLW				
HAVO/VWO bovenbouw	33.000	11	2,0	laag
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	19.100	14	2,6	gemiddeld
MBO technisch laboratorium	1.900	14	2,6	gemiddeld
MBO/LLW bouwkunde	26.800	16	3,0	gemiddeld
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	2.600	12	2,3	laag
MBO/LLW metaalkunde	9.400	16	3,0	gemiddeld
MBO/LLW fijnmechanische techniek	3.100	20	3,7	erg hoog
MBO/LLW werktuigbouwkunde	12.300	14	2,6	gemiddeld
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	6.700	11	2,1	laag
MBO/LLW elektrotechniek	18.300	13	2,4	gemiddeld
MBO/LLW grafische techniek	6.100	16	3,0	gemiddeld
MBO/LLW consumptieve techniek	5.900	14	2,7	gemiddeld
MBO/LLW procestechniek	2.000	12	2,3	laag
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	7.300	20	3,7	erg hoog
MBO/LLW haven en vervoer	8.900	19	3,6	hoog
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	34.300	19	3,5	hoog
MBO/LLW medisch laboratorium	4.400	15	2,9	gemiddeld
MBO/LLW handel	64.000	20	3,7	erg hoog
MBO/LLW administratief	13.500	15	2,8	gemiddeld
MBO toerisme en recreatie	700	4	0,9	erg laag
MBO/LLW commercieel	3.500	10	1,9	laag
MBO/LLW secretariaal	11.400	12	2,3	laag
MBO bestuurlijk-juridisch	8.300	17	3,2	hoog
MBO sociaal-cultureel	6.700	12	2,3	laag
MBO/LLW verzorging	31.500	14	2,7	gemiddeld
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	7.800	13	2,4	gemiddeld
MBO politie en defensie	12.000	15	2,8	gemiddeld

Tabel 3.28 (vervolg)

Verwachte vervangingsvraag per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
HBO				
HBO onderwijs	50.900	20	3,7	erg hoog
HBO tolk en vertaler	1.300	15	2,9	gemiddeld
HBO landbouw en milieukunde	2.300	12	2,3	laag
HBO technisch laboratorium	4.600	17	3,1	hoog
HBO (weg- en water)bouwkunde	5.700	16	3,0	gemiddeld
HBO werktuigbouwkunde	5.100	17	3,2	hoog
HBO elektrotechniek en technische informatica	4.600	11	2,1	laag
HBO haven en vervoer	5.400	19	3,5	hoog
HBO medisch laboratorium	2.300	11	2,0	laag
HBO verpleging en paramedisch	13.300	16	3,0	gemiddeld
HBO bedrijfseconomie	2.300	10	2,0	laag
HBO accountancy	5.500	20	3,6	erg hoog
HBO bedrijfsinformatica	2.900	10	1,9	laag
HBO toerisme en recreatie	400	6	1,1	erg laag
HBO commerciële economie	1.900	9	1,8	erg laag
HBO technische bedrijfskunde	1.200	9	1,8	erg laag
HBO bestuurlijk-juridisch	5.000	20	3,6	erg hoog
HBO sociaal-cultureel	18.300	16	3,0	gemiddeld
HBO kunst	7.200	15	2,9	gemiddeld
HBO politie en defensie	1.600	17	3,2	hoog
WO				
WO letteren	5.900	14	2,6	gemiddeld
WO theologisch	1.700	31	5,6	erg hoog
WO landbouw en milieukunde	1.200	10	1,9	laag
WO wiskunde en natuurwetenschappen	8.200	19	3,6	hoog
WO (weg- en water)bouwkunde	3.500	19	3,5	hoog
WO werktuigbouwkunde	1.600	18	3,4	hoog
WO elektrotechniek en technische informatica	2.400	17	3,2	hoog
WO dier-, genees- en tandheelkunde	11.900	22	4,1	erg hoog
WO farmacie	700	15	2,7	gemiddeld
WO econom(etr)ie en accountancy	7.700	18	3,3	hoog
WO bedrijfskunde	1.500	15	2,8	gemiddeld
WO informatica	500	11	2,2	laag
WO juridisch	7.300	15	2,9	gemiddeld
WO bestuurlijk	1.300	13	2,4	gemiddeld
WO sociaal-cultureel	14.300	18	3,3	hoog
WO kunst	1.600	18	3,3	hoog

Bron: ROA

Tabel 3.29
Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
BASISONDERWIJS					
Basisonderwijs	68.900	14	2,6	laag	0
MAVO, VBO					
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	55.800	14	2,6	laag	0
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	11.000	14	2,7	laag	0
VBO bouwtechniek	17.300	13	2,4	laag	0
VBO installatietechniek	1.200	13	2,4	laag	0
VBO mechanische techniek	21.100	15	2,9	laag	0
VBO motorvoertuigtechniek	5.300	11	2,1	laag	0
VBO elektrotechniek	7.000	12	2,2	laag	0
VBO grafische techniek	800	11	2,1	laag	0
VBO consumptieve techniek	1.700	9	1,7	erg laag	0
VBO textiel- en ledertechniek	6.900	29	5,2	gemiddeld	0
VBO haven en vervoer	6.200	17	3,2	gemiddeld	0
VBO administratie	5.800	9	1,8	erg laag	0
VBO verkoop en handel	1.500	5	0,9	erg laag	0
VBO verzorging	39.100	19	3,6	gemiddeld	0
VBO bewaking	4.300	42	7,6	hoog	74
HAVO/VWO, MBO/LLW					
HAVO/VWO bovenbouw	53.700	17	3,3	gemiddeld	39
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	19.100	14	2,6	laag	0
MBO technisch laboratorium	3.100	22	4,3	gemiddeld	39
MBO/LLW bouwkunde	32.000	19	3,6	gemiddeld	16

Tabel 3.29 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	3.800	18	3,4	gemiddeld	32
MBO/LLW metaalkunde	11.700	20	3,8	gemiddeld	20
MBO/LLW fijnmechanische techniek	4.000	26	4,9	gemiddeld	23
MBO/LLW werktuigbouwkunde	17.300	19	3,7	gemiddeld	29
MBO/LLW motorvoertuigtechniek	8.800	15	2,8	laag	24
MBO/LLW elektrotechniek	27.000	19	3,6	gemiddeld	32
MBO/LLW grafische techniek	8.300	22	4,2	gemiddeld	27
MBO/LLW consumptieve techniek	7.900	19	3,7	gemiddeld	25
MBO/LLW procestechniek	2.900	18	3,3	gemiddeld	31
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	8.900	24	4,6	gemiddeld	18
MBO/LLW haven en vervoer	11.500	25	4,7	gemiddeld	23
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	50.700	28	5,2	gemiddeld	32
MBO/LLW medisch laboratorium	7.300	26	4,9	gemiddeld	40
MBO/LLW handel	86.100	27	5,0	gemiddeld	26
MBO/LLW administratief	16.400	18	3,4	gemiddeld	18
MBO toerisme en recreatie	1.000	6	1,3	erg laag	30
MBO/LLW commercieel	5.600	16	3,1	gemiddeld	38
MBO/LLW secretariaat	12.100	13	2,4	laag	6
MBO bestuurlijk-juridisch	8.300	17	3,2	gemiddeld	0
MBO sociaal-cultureel	7.500	13	2,6	laag	11
MBO/LLW verzorging	40.600	18	3,5	gemiddeld	22
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	9.600	16	3,0	gemiddeld	19
MBO politie en defensie	25.500	32	5,9	hoog	53
HBO					
HBO onderwijs	69.400	27	5,1	gemiddeld	27
HBO tolk en vertaler	2.000	24	4,6	gemiddeld	35

Tabel 3.29 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
HBO landbouw en milieukunde	5.000	26	5,0	gemiddeld	54
HBO technisch laboratorium	10.600	38	7,1	hoog	57
HBO (weg- en water)bouwkunde	11.000	30	5,7	hoog	48
HBO werktuigbouwkunde	10.200	34	6,4	hoog	50
HBO elektrotechniek en technische Informatica	15.800	38	6,9	hoog	71
HBO haven en vervoer	9.700	34	6,4	hoog	44
HBO medisch laboratorium	5.700	26	4,9	gemiddeld	60
HBO verpleging en paramedisch	27.700	33	6,2	hoog	52
HBO bedrijfsseconomië	6.200	28	5,3	gemiddeld	63
HBO accountancy	12.500	44	8,1	erg hoog	56
HBO bedrijfsinformatica	13.300	46	8,2	erg hoog	78
HBO toerisme en recreatie	900	13	2,5	laag	56
HBO commerciële economie	5.700	28	5,3	gemiddeld	67
HBO technische bedrijfskunde	4.000	31	5,8	hoog	70
HBO bestuurlijk-juridisch	6.900	27	5,0	gemiddeld	28
HBO sociaal-cultureel	32.400	28	5,3	gemiddeld	44
HBO kunst	14.500	31	5,8	hoog	50
HBO politie en defensie	1.800	19	3,7	gemiddeld	11
WO					
WO letteren	12.900	30	5,7	hoog	54
WO theologisch	2.400	44	8,1	erg hoog	29
WO landbouw en milieukunde	3.300	27	5,1	gemiddeld	64
WO wetkunde en natuurwetenschappen	17.600	42	7,7	hoog	53
WO (weg- en water)bouwkunde	7.200	39	7,2	hoog	51
WO werktuigbouwkunde	3.500	40	7,4	hoog	54
WO elektrotechniek en technische Informatica	6.600	48	8,7	erg hoog	64

Tabel 3.29 (vervolg)
Verwachte baanopeningen per opleidingstype, 1995-2000

Opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering	aandeel uitbreidingsvraag
WO dier-, genees- en tandheelkunde	20.700	39	7,2	hoog	43
WO farmacie	1.400	30	5,5	hoog	50
WO economie(en) en accountancy	22.600	52	9,3	erg hoog	66
WO bedrijfskunde	4.700	47	8,5	erg hoog	68
WO informatica	2.000	46	8,3	erg hoog	75
WO juridisch	11.300	24	4,5	gemiddeld	35
WO bestuurlijk	3.700	37	6,8	hoog	65
WO sociaal-cultureel	29.100	36	6,7	hoog	51
WO kunst	2.500	28	5,3	gemiddeld	36

Bron: ROA

Tabel 3.30

Indicator toekomstige arbeidsmarktsituatie (ITA) en Indicator toekomstige kans op knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar opleidingstype in 2000

Opleidingstype	ITA	typering arbeidsmarktsituatie	ITKP	typering knelpunten
BASISONDERWIJS				
Basisonderwijs	1,08	matig	1,22	zeer klein
MAVO, VBO				
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	1,01	redelijk	1,05	zeer klein
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	1,07	matig	1,17	zeer klein
VBO bouwtechniek	1,07	matig	1,13	zeer klein
VBO installatietechniek	1,13	matig	1,20	zeer klein
VBO mechanische techniek	1,04	redelijk	1,09	zeer klein
VBO motorvoertuigentechniek	1,11	matig	1,17	zeer klein
VBO elektrotechniek	1,01	redelijk	1,05	zeer klein
VBO grafische techniek	1,07	matig	1,11	zeer klein
VBO consumptieve techniek	1,29	slecht	1,34	zeer klein
VBO textiel- en ledertechniek	1,07	matig	1,11	zeer klein
VBO haven en vervoer	0,97	goed	0,99	redelijk groot
VBO administratie	1,14	matig	1,21	zeer klein
VBO verkoop en handel	1,22	slecht	1,20	zeer klein
VBO verzorging	0,99	goed	1,02	klein
VBO bewaking	1,06	matig	1,06	zeer klein
HAVO/VWO, MBO/LLW				
HAVO/VWO bovenbouw	1,13	matig	1,13	zeer klein
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	1,11	matig	1,12	zeer klein
MBO technisch laboratorium	1,06	matig	1,06	zeer klein
MBO/LLW bouwkunde	1,03	redelijk	1,03	klein
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	1,07	matig	1,07	zeer klein
MBO/LLW metaalkunde	1,07	matig	1,07	zeer klein
MBO/LLW fijnmechanische techniek	0,93	goed	0,93	groot
MBO/LLW werktuigbouwkunde	1,06	matig	1,06	zeer klein
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	1,22	slecht	1,22	zeer klein
MBO/LLW elektrotechniek	1,06	matig	1,06	zeer klein
MBO/LLW grafische techniek	0,99	goed	0,99	redelijk groot
MBO/LLW consumptieve techniek	1,06	matig	1,06	zeer klein
MBO/LLW procestechniek	1,03	redelijk	1,03	klein
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	1,00	goed	1,00	redelijk groot
MBO/LLW haven en vervoer	0,98	goed	0,98	redelijk groot
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	1,00	goed	1,00	redelijk groot
MBO/LLW medisch laboratorium	0,94	goed	0,94	groot
MBO/LLW handel	1,05	redelijk	1,05	zeer klein
MBO/LLW administratief	1,12	matig	1,12	zeer klein
MBO toerisme en recreatie	1,26	slecht	1,26	zeer klein
MBO/LLW commercieel	1,10	matig	1,10	zeer klein
MBO/LLW secretariaat	1,11	matig	1,11	zeer klein
MBO bestuurlijk-juridisch	0,91	goed	0,91	groot
MBO sociaal-cultureel	1,20	slecht	1,20	zeer klein
MBO/LLW verzorging	1,14	matig	1,14	zeer klein
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	1,07	matig	1,07	zeer klein
MBO politie en defensie	0,95	goed	0,95	groot

Tabel 3.30 (vervolg)

Indicator toekomstige arbeidsmarktsituatie (ITA) en Indicator toekomstige kans op knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) naar opleidingstype in 2000

Opleidingstype	ITA	typering arbeidsmarktsituatie	ITKP	typering knelpunten
HBO				
HBO onderwijs	0,93	goed	0,93	groot
HBO tolk en vertaler	0,95	goed	0,95	groot
HBO landbouw en milieukunde	1,07	matig	1,07	zeer klein
HBO technisch laboratorium	0,85	goed	0,85	groot
HBO (weg- en water)bouwkunde	0,83	goed	0,83	groot
HBO werktuigbouwkunde	0,98	goed	0,98	redelijk groot
HBO elektrotechniek en technische informatica	0,94	goed	0,94	groot
HBO haven en vervoer	0,79	goed	0,79	groot
HBO medisch laboratorium	0,91	goed	0,91	groot
HBO verpleging en paramedisch	0,94	goed	0,94	groot
HBO bedrijfseconomie	1,08	matig	1,08	zeer klein
HBO accountancy	0,73	goed	0,73	groot
HBO bedrijfsinformatica	0,77	goed	0,77	groot
HBO toerisme en recreatie	1,10	matig	1,10	zeer klein
HBO commerciële economie	1,22	slecht	1,22	zeer klein
HBO technische bedrijfskunde	1,13	matig	1,13	zeer klein
HBO bestuurlijk-juridisch	0,92	goed	0,92	groot
HBO sociaal-cultureel	0,99	goed	0,99	redelijk groot
HBO kunst	0,91	goed	0,91	groot
HBO politie en defensie	0,99	goed	0,99	redelijk groot
WO				
WO letteren	1,07	matig	1,07	zeer klein
WO theologisch	0,79	goed	0,79	groot
WO landbouw en milieukunde	1,00	goed	1,00	redelijk groot
WO wiskunde en natuurwetenschappen	0,83	goed	0,83	groot
WO (weg- en water)bouwkunde	0,76	goed	0,76	groot
WO werktuigbouwkunde	1,00	goed	1,00	redelijk groot
WO elektrotechniek en technische informatica	0,86	goed	0,86	groot
WO dier-, genees- en tandheelkunde	0,83	goed	0,83	groot
WO farmacie	0,98	goed	0,98	redelijk groot
WO econom(etr)ie en accountancy	0,88	goed	0,88	groot
WO bedrijfskunde	1,03	redelijk	1,03	klein
WO informatica	0,93	goed	0,93	groot
WO juridisch	1,10	matig	1,10	zeer klein
WO bestuurlijk	0,88	goed	0,88	groot
WO sociaal-cultureel	0,97	goed	0,97	redelijk groot
WO kunst	1,19	slecht	1,19	zeer klein

Bron: ROA

Bijlage A

Bijlage A Bedrijfssector-, beroepsklasse- en opleidings-indeling

Tabel A.1

Bedrijfssectoren op basis van SBI'78

Bedrijfssector	SBI'78-codes
Landbouw en visserij	01-03
Voedings- en genotmiddelenindustrie	20, 21
Overige industrie	22-27, 32
Chemie	29-31
Metaal en elektrotechniek	33-39
Energie	11-19, 28, 40
Bouw	51, 52, 83
Handel	61-66
Transport, opslag en communicatie	71-77
Overige commerciële dienstverlening	67, 68, 84, 85, 98, 99
Bank- en verzekeringswezen	81, 82
Kwartaire diensten	91, 93-97
Overheid	90, 92

Tabel A.2

Bedrijfssectoren op basis van SBI'93

Bedrijfssector	SBI'93-codes
Landbouw en visserij	01, 02, 05
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15, 16
Overige industrie	17-22, 26
Chemie	24, 25
Metaal en elektrotechniek	27-36
Energie	10, 11, 14, 23, 40, 41
Bouw	45, 70
Handel	50101, 50102, 50105, 503, 50401, 505, 51, 521-526
Transport, opslag en communicatie	60-64
Overige commerciële dienstverlening	50103, 50104, 502, 50402, 527, 55, 71, 72, 74, 90, 924, 93, 95
Bank- en verzekeringswezen	65-67
Kwartaire diensten	73, 85, 91, 921-923, 925-927
Overheid	75, 80, 99

Tabel A.3
Beroepsklassen

Beroepsklasse	ROA-code	Beroepsgroepen
PEDAGOGISCHE BEROEPEN		
Leerkrachten basis- en speciaal onderwijs	0131	133, 134, 135
Docenten voortgezet onderwijs	0132	131, 132
Onderwijskundigen	0133	139
Sportdocenten en -instructeurs	0221	180
CULTURELE BEROEPEN		
Taalkundigen, tolken en vertalers	1131	195
Geestelijke verzorgers	1231	141, 149
Fotografen, ontwerpers en vormgevers	1321	162, 163
Regisseurs en kunstenaars	1331	161, 171-175, 591
AGRARISCHE BEROEPEN		
Uitvoerend agrarisch personeel	2011	621-624, 629, 632
Bedrijfsleiders in de landbouw	2012	601, 602, 609, 611-613, 631, 680
Landbouw en milieu-ingenieurs	2031	053
TECHNISCHE, AMBACHTS- EN INDUSTRIEBEROEPEN		
Heftruckrijders	3011	979
Machinisten bouw en industrie	3012	961, 969, 972-974
Ondernemers, uitvoerders en bedrijfskundigen	3021	024, 028, 211-214, 701, 702
Technische en medische vertegenwoordigers	3022	461
Technisch tekenaars	3023	032
Chemo-technici en laboranten	3024	014, 036
Natuurkundigen, technologen en statistici	3031	011-013, 026, 027, 029, 051, 052, 081, 082, 085
Voedings- en genotmiddelenbereiders	3111	771-775, 777, 779, 781-783
Bakkers en chocolademakers	3112	776
Productiepersoneel textielindustrie	3211	751-756, 759, 760
Stoffeerders en lederwarenmakers	3212	796, 801-803
Patroonmakers, naaiers en zeilmakers	3213	791-795, 799
Houtzagers, papier- en kartonmakers	3311	731-734, 910
Timmerlieden	3312	811, 812, 818, 819, 941, 942, 954, 958
Productiepersoneel grafische industrie	3411	921-927, 929
Productiepersoneel chemische industrie	3511	741-745, 749
Vakkrachten metaalindustrie	3611	711-713, 721-729
Metaalbewerkers	3612	834-836, 839, 846, 849
Lassers, constructeurs en edelsmeden	3613	872, 874, 879, 880
Machinebank-, plaatwerkers en smeden	3614	820, 831-833, 841, 873
Instrumentmakers en onderhoudsmonteurs	3615	842, 844, 845
Automonteurs en -herstellers	3621	843
Werktuigbouwkundigen	3622	035, 037, 039, 043
Hogere werktuigkundigen	3631	025
Monteurs en controleurs elektrotechnische producten	3711	853, 944, 949

Tabel A.3 (vervolg)
Beroepsklassen

Beroepsklasse	ROA-code	Beroepsgroepen
Monteurs energievoorziening	3712	857
Monteurs en controleurs elektrotechnische installaties	3721	851, 852, 854-856, 859, 860
Elektrotechnische opzichters en uitvoerders	3722	034
Elektrotechnische constructeurs en ingenieurs	3731	023
Productiepersoneel aardewerk- en glasindustrie	3811	891-894, 899, 901, 902, 939, 943
Metselaars en stukadoors	3911	951, 955
Betonwerkers en glaszetters	3912	952, 953, 956, 957
Schilders	3913	931
Loodgieters en installateurs	3914	871
Wegenbouwwakkrachten en buizenleggers	3915	959, 991-993, 998, 999
Bouwkundige projectleiders	3921	033
Architecten en bouwkundige ingenieurs	3931	021, 022, 031
TRANSPORTBEROEPEN		
Expeditie-medewerkers	4011	971
Visseren en jachtopzieners	4111	641, 649
Scheepsdek- en machinekamerpersoneel	4112	981, 982
Schippers, officieren en loodsen	4121	042
Chauffeurs en spoorwegpersoneel	4211	351, 360, 983-986, 989
Vliegers, verkeersleiders en expeditie	4321	041, 359
MEDISCHE EN PARAMEDISCHE BEROEPEN		
Verpleegkundigen	5021	071, 073
Leerling-verpleegkundigen, zieken- en kraamverzorgenden	5022	072, 074
Dokters-, tandarts- en dierenartsassistenten	5023	593
Opticiërs en apothekersassistenten	5024	068, 075
Paramedische en verwante functies	5025	064, 069, 079
Fysio-, arbeids- e.a. bewegingstherapeuten	5031	076
Analisten en laboranten	5032	054, 077
Artsen, medische specialisten en apothekers	5033	061, 067
Dierenartsen en diergeneeskundigen	5034	065
Tandheelkundigen	5035	063
ECONOMISCH-ADMINISTRATIEVE BEROEPEN		
Hogere leidinggevendenden financiën, verkoop e.d.	6031	219
Postbestellers en -sorteerders	6111	370
Operators en datatypisten	6112	322, 341, 342
Leidinggevend administratief personeel	6121	300
Secretaresses en typisten	6122	321
Bibliotheek- en archiefmedewerkers	6123	395
Administrateurs en bankemployés	6124	331, 339
Commercieel-administratieve employés	6125	391-393
Receptionisten, telefonisten en enquêteurs	6126	380, 394, 399
Programmeurs en systeemanalisten	6131	083, 084
Economen en accountants	6132	090, 110
Verkooppersoneel	6211	481, 482, 490
Winkeliers en handelaars	6221	352, 401, 402, 411, 412, 421, 422, 431-449

Tabel A.3 (vervolg)
Beroepsklassen

Beroepsklasse	ROA-code	Beroepsgroepen
Filiaalhouders, inkopers en vertegenwoordigers	6222	451, 452, 462, 471-473
Beleidsmedewerkers en hoofdambtenaren	6331	201, 202, 310
Advocaten, rechters en notarissen	6332	121, 122, 129
SOCIAAL-CULTURELE BEROEPEN		
Journalisten en presentatoren	7021	151, 159, 179
Bibliothecarissen en archivariissen	7031	191
Arbeidsconsulenten en personeelsdeskundigen	7032	194
Maatschappelijk werkers	7033	193
Sociale wetenschappers	7034	192
Huishoudkundige voorlichters	7035	199
VERZORGENDE EN DIENSTVERLENENDE BEROEPEN		
Keuken- en serveerpersoneel	8111	531, 532
Leidinggevenden horeca	8121	501, 502, 511-514, 518, 519, 520
Portiers en schoonmaakpersoneel	8211	541, 551, 552, 560, 592, 599
Kinder-, gezins- en bejaardenverzorgenden	8212	542
Kappers en schoonheidsspecialisten	8221	570
OPENBARE ORDE- EN VEILIGHEIDSBEROEPEN		
Politie en beveiligingspersoneel	9121	581, 582, 589
Beroepsmilitairen	9221	660

Tabel A.4
Opleidingstypen

Opleidingstype	SOI-codes
BASISONDERWIJS	
Basisonderwijs	00000-20199
MAVO, VBO	
MAVO, onderbouw HAVO/VWO	30100-30199
VBO landbouw en natuurlijke omgeving	32100-32999
VBO bouwtechniek	33610-33615, 33617-33629, 33810-33815, 33817-33829
VBO installatietechniek	33616, 33816
VBO mechanische techniek	33630-33639
VBO motorvoertuigentechniek	33641
VBO elektrotechniek	33650-33659
VBO grafische techniek	33660-33669
VBO consumptieve techniek	33676, 33677
VBO textiel- en ledertechniek	33673, 33685, 33873, 33885
VBO haven en vervoer	34100-34999
VBO administratie	36130-36139
VBO verkoop en handel	36150-36159
VBO verzorging	38100-38999
VBO bewaking	39100-39499
HAVO/VWO, MBO/LLW	
HAVO/VWO bovenbouw	40100-40199
MBO/LLW landbouw en natuurlijke omgeving	42100-42999
MBO technisch laboratorium	43100-43199
MBO/LLW bouwkunde	43610-43619, 43810-43819
MBO/LLW weg- en waterbouwkunde	43620-43629, 43820-43829
MBO/LLW metaalkunde	43630-43634, 43636-43639, 43830-43834, 43836-43839
MBO/LLW fijnmechanische techniek	43635, 43835
MBO/LLW werktuigbouwkunde	43640, 43642-43649, 43840, 43842-43849
MBO/LLW motorvoertuigentechniek	43641, 43841
MBO/LLW elektrotechniek	43650-43659, 43850-43859
MBO/LLW grafische techniek	43663-43668, 43863-43868
MBO/LLW consumptieve techniek	43676-43677, 43876-43877
MBO/LLW procestechniek	43678, 43878
MBO/LLW textiel- en ledertechniek	43673, 43685, 43873, 43885
MBO/LLW haven en vervoer	44100-44999
MBO/LLW verpleging en medische assistentie	45100-45199, 45400-45499
MBO/LLW medisch laboratorium	45200-45299
MBO/LLW handel	46138, 46150-46180
MBO/LLW administratief	46133
MBO toerisme en recreatie	46142
MBO/LLW commercieel	46148
MBO/LLW secretariaat	46131, 45300-45399
MBO bestuurlijk-juridisch	46600-46699
MBO sociaal-cultureel	47100-47199
MBO/LLW verzorging	48100-48199, 48400-48499, 48600-48699

Tabel A.4 (vervolg)
Opleidingstypen

Opleidingstype	SOI-codes
MBO/LLW horeca en uiterlijke verzorging	48300-48399
MBO politie en defensie	49100-49499
HBO	
HBO onderwijs	50600-50699, 60600-60699
HBO tolk en vertaler	51100-51199
HBO landbouw en milieukunde	52100-52999
HBO technisch laboratorium	53100-53199
HBO (weg- en water)bouwkunde	53610-53629, 53810-53829
HBO werktuigbouwkunde	53640-53649, 53840-53849
HBO elektrotechniek en technische informatica	53650-53659
HBO haven en vervoer	54100-54999
HBO medisch laboratorium	55200-55299
HBO verpleging en paramedisch	55100-55199, 55400-55499
HBO bedrijfseconomie	56110
HBO accountancy	56133
HBO bedrijfsinformatica	56135
HBO toerisme en recreatie	56142
HBO commerciële economie	56148
HBO technische bedrijfskunde	56200-56299
HBO bestuurlijk-juridisch	56600-56699
HBO sociaal-cultureel	57100-57199
HBO kunst	58600-58699
HBO politie en defensie	59100-59499
WO	
WO letteren	61100-61199, 70621-70623, 70628, 70666, 71181
WO theologisch	61600-61699, 70627
WO landbouw en milieukunde	62100-62999, 72175, 72220
WO wiskunde en natuurwetenschappen	63100-63199, 70631-70639, 73100-73199
WO (weg- en water)bouwkunde	63610-63629, 63810-63829, 73618, 73623
WO werktuigbouwkunde	63640-63649, 63840-63849
WO elektrotechniek en technische informatica	63650-63659, 73651-73655
WO dier-, genees- en tandheelkunde	65100-65199, 70671, 75100-75199
WO farmacie	65200-65299, 75200-75299
WO econom(etr)ie en accountancy	66110, 66133, 66140-66148, 66210, 66240, 70661, 76110, 76120, 76133
WO bedrijfskunde	66120, 66220, 76220
WO informatica	66135, 76135
WO juridisch	66611-66619, 76618
WO bestuurlijk	66620-66699, 76620-76699
WO sociaal-cultureel	67100-67199, 70663
WO kunst	68600-68699, 60680-60689, 70685-70688